

การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

นางสาวอนุรัักษ์ อยู่วัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

INSTITUTIONAL REPOSITORY MANAGEMENT IN UNIVERSITY LIBRARIES

Miss Anurak Yoowang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุด

มหาวิทยาลัย

โดย

นางสาวอนุรักษ์ อยู่วัง

สาขาวิชา

บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ เปรมสมิทธิ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬห์การ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิสกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ เปรมสมิทธิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทองพันธ์ เจริญประสงค์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ชลชัยพร เหมะรัชตะ)

อนรรักษ์ อยู่วัง : การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย. (INSTITUTIONAL REPOSITORY MANAGEMENT IN UNIVERSITY LIBRARIES) อ.ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ดร.พิมพรีาไพ เปรมสมิทธิ์, 257 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้าน วัตถุประสงค์ นโยบาย งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล ตลอดจนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบัน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า คลังสถาบันส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย และ เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านเทคโนโลยี ได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ต้นสังกัดโดยเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ นอกจากนี้ คลังสถาบันทุกแห่งมีฝ่าย/งานภายในเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจัย และรายงานการวิจัย ใช้โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) ในการจัดการคลังสถาบัน ให้บริการผู้ใช้ทั้งสองกลุ่ม คือ ประชาคมมหาวิทยาลัย และ บุคคลทั่วไป คลังสถาบันทุกแห่งมีการประชาสัมพันธ์โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการแจ้งให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศนิสิต / นักศึกษาใหม่ และ การจัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด คลังสถาบันส่วนใหญ่ประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันโดยประเมินผลจากทั้งผู้ใช้บริการ และ ผู้ปฏิบัติงาน สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบัน พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาในระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร

ภาควิชา.....บรรณารักษศาสตร์.....

ลายมือชื่อ.....

สาขาวิชา.....บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....

ลายมือชื่อ.....อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา.....2555.....

5380187522 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEYWORDS: INSTITUTIONAL REPOSITORY / UNIVERSITY LIBRARIES

ANURAK YOOWANG : INSTITUTIONAL REPOSITORY MANAGEMENT IN UNIVERSITY LIBRARIES. ADVISOR: ASST. PROF. PIMRUMPAI PREMSMIT, D.A., 257 pp.

The objective of this research was to study the institutional repository management in university libraries, in terms of, objectives, policy, budget, responsible unit, collection, technology used, services, public relations, evaluation, as well as problems of institutional repository management. The structured-interview was used for data collection.

The results from the study indicate that the objectives of most institutional repository are to collect and provide service of the scholarly works created by the university community and also to promote the dissemination of such works. Most institutional repositories have non-written policies and allocate budget for technology used. Most institutional repositories receive the budget from the universities as part of the libraries' annual budget. The divisions / departments in the libraries are the responsible units. All institutional repositories collect thesis, technical articles, research articles, and research reports, and the institutional repository software used is DSpace. All of them provide services to the university community and external users and use various public relations methods, however, they mostly introduce the institutional repository in the student orientation and on the library website. Most institutional repositories evaluate their operations from both users and staff input. Problems facing the university libraries are at moderate and low level. The problem having the highest mean score is personnel related problem.

Department: Library Science..... Student's Signature

Field of Study: Library and Information Science Advisor's Signature

Academic Year: 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภาไพ เปรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่กรุณาให้คำแนะนำ แนะนำแนวทาง ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิสกุล รองศาสตราจารย์ชลัยพร เหมะรัชตะ และ อาจารย์ ดร.ทรงพันธ์ เจริญประยงค์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ อีกทั้งข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยในการปรับแก้วิทยานิพนธ์ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้วยความเมตตากรุณาให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการห้องสมุด รองผู้อำนวยการห้องสมุด และผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และการวิจัยครั้งนี้ยังได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ “พ่อและแม่” ผู้ที่ให้ทั้งความรู้ ความรัก ความห่วงใย พลัง กำลังใจ และความเชื่อมั่น รวมถึงการมอบโอกาสให้ลูกได้ศึกษา เรียนรู้ในทุกเรื่อง ขอขอบคุณสำหรับทุกกำลังใจจากทุกคนในครอบครัว เพื่อนฝูง พี่น้อง ที่มีให้กันเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในทุกความปรารถนาดีที่ไม่อาจขอบคุณได้หมดทุกตัวอักษร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	5
ขอบเขตและประชากรที่ใช้ในการวิจัย	7
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2 ปรัชศน์วรรณกรรม	11
ความหมายของคลังสถาบัน	11
ลักษณะของคลังสถาบัน	12
ประโยชน์ของการมีคลังสถาบัน	14
นโยบายในการจัดการคลังสถาบัน	17
งบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบัน.....	20
บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน.....	23
ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน.....	28
มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล	29

บทที่	หน้า
การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ	30
การแสดงผลสิทธิบัตรพยากรสารนิเทศ.....	32
การสงวนรักษาพยากรสารนิเทศดิจิทัล.....	33
ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน.....	35
ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน.....	37
บริการของคลังสถาบัน	42
ปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย	44
คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	51
การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	53
การทดสอบเครื่องมือวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และปีที่เริ่มมีการให้บริการ คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	65
ตอนที่ 2 การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ นโยบายการจัดการคลังสถาบัน งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ พยากรสารนิเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล	68
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	169

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 191
	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล 192
	การทดสอบสมมติฐาน..... 222
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย..... 222
	แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต..... 223
	รายการอ้างอิง..... 224
	ภาคผนวก..... 232
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากงานบริการการศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..... 233
	ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เรื่อง การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย... 235
	ผู้อำนวยการ หรือ หัวหน้าห้องสมุด หรือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย..... 255
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 257

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....66
2	ปีที่เริ่มให้บริการคลังสถาบัน.....68
3	วัตถุประสงค์ของคลังสถาบัน.....71
4	การกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน73
5	นโยบายในการจัดการคลังสถาบัน.....76
6	การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ82
7	งบประมาณที่ถูกจัดสรรมากที่สุด.....84
8	แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบัน87
9	จำนวนงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบันต่อปี.....89
10	จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน92
11	ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน94
12	คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการ100
13	การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน.....103
14	ประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน.....109
15	รูปแบบแฟ้มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน116
16	วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ.....119
17	การนำส่ง / นำเข้าผลงาน.....121
18	มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล123
19	ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดตาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล126
20	รูปแบบการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล128
21	การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ130
22	การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้134
23	การแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่.....137
24	การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการ140
25	ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน.....142

26	ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้.....	144
27	แผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้.....	147
28	ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล	151
29	กลุ่มผู้ใช้ที่ห้องสมุดให้บริการคลังสถาบัน	154
30	การให้บริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคม มหาวิทยาลัย	156
31	วิธีการให้บริการ	158
32	วิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบัน.....	161
33	การประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน.....	163
34	กลุ่มที่ใช้ในการประเมินผลและวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงาน คลังสถาบัน	166
35	การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้.....	168
36	ปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยรวม.....	171
37	ปัญหาด้านนโยบาย.....	174
38	ปัญหาด้านงบประมาณ	176
39	ปัญหาด้านบุคลากร	178
40	ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน	181
41	ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้.....	183
42	ปัญหาด้านการให้บริการ.....	185
43	ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์.....	187
44	ปัญหาด้านการประเมินผล	189

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาทางวิชาการชั้นสูงของประเทศ มีพันธกิจและภารกิจในการจัดเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานสำคัญหน่วยงานหนึ่งที่จะทำหน้าที่ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามพันธกิจและภารกิจของสถาบันต้นสังกัด และเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการและการวิจัยให้กับมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัย 2544: 2) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งสารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนข้อมูลเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมและภูมิปัญญาไทย เพื่อการยกระดับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของบุคคลให้กลายเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน (สุวิมล ธนะผลเลิศ 2551: 1) นอกจากนี้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยยังมีความสำคัญและมีบทบาทในการเป็นแหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ในสถาบันที่จะต้องมีการพัฒนาให้มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตแหล่งหนึ่งของบุคลากรภายในสถาบัน และบุคคลทั่วไป (สุริทอง ศรีสะอาด 2544: 9-11)

ในปัจจุบันได้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ที่ส่งผลกระทบต่อทุกองค์กรทุกภาคส่วน ซึ่งส่งผลให้องค์กรที่ได้รับผลกระทบจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย ทั้งยังต้องเผชิญกับภาวะการทะลักของสารสนเทศ (Information explosion) อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จากการที่ผลการค้นคว้าวิจัย การค้นพบหลักการ ทฤษฎี และความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีมากขึ้น ทำให้นักวิชาการเกิดความตื่นตัวและผลิตสารสนเทศออกมาเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จากการศึกษาของ Lyman และ Varian (2003) ที่ได้ศึกษาเรื่องจำนวนของสารสนเทศที่ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ในแต่ละปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1999–2002 พบว่า ในช่วง 3 ปีที่ได้ทำการศึกษานั้น จำนวนของสารสนเทศใหม่ที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่บนวัสดุประเภทต่าง ๆ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็น

เท่าตัว และยังมีสารนิเทศที่ถูกเผยแพร่ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย เช่น บนเว็ลด์ไวด์เว็บมีสารนิเทศใหม่ที่ถูกจัดเก็บและเผยแพร่อยู่กว่า 170 เทราไบต์ ซึ่งมีขนาดเป็น 17 เท่าของสิ่งพิมพ์ที่จัดเก็บไว้ในห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน นอกจากนี้สารนิเทศใหม่ที่ถูกเผยแพร่ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปทั่วโลกยังมีจำนวนกว่า 400,000 เทราไบต์ต่อปี การเพิ่มขึ้นของสารนิเทศจำนวนมากนี้อาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บสารนิเทศ การค้นคืนสารนิเทศได้ช้า หรือไม่พบสารนิเทศที่ต้องการ ในขณะที่เดียวกันความต้องการสารนิเทศของผู้ใช้เปลี่ยนไป กล่าวคือมีความต้องการสารนิเทศที่มีเนื้อหาเฉพาะเจาะจง ทันสมัย ถูกต้อง รวดเร็ว และตรงตามความต้องการ จึงได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในกระบวนการจัดเก็บ ค้นคืน และเผยแพร่สารนิเทศ วิธีการดำเนินงานของห้องสมุดแบบเดิมอาจไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นได้ดีเท่าที่ควร ห้องสมุดจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาการดำเนินงานให้มีความทันสมัย รวดเร็ว สามารถจัดการกับสารนิเทศทางวิชาการจำนวนมากได้ รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจและภารกิจ วัตถุประสงค์ของการศึกษา รูปแบบและวิธีจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่เปลี่ยนแปลงไปที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (นฤมล กิจไพศาลรัตนา 2552: 1) ห้องสมุดมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง รูปแบบของทรัพยากรสารนิเทศที่จัดเก็บ วิธีการปฏิบัติงานของบุคลากร กระบวนการดำเนินงานในฝ่ายงานต่างๆ การพัฒนารูปแบบของการให้บริการ รวมทั้งการจัดการและให้บริการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

คลังสถาบัน (Institutional repository) คือ คลังเก็บสารนิเทศระดับสถาบันซึ่งเป็นบริการที่มหาวิทยาลัยมอบหมายให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบ คลังสถาบันทำหน้าที่ให้บริการกับสมาชิกในการจัดการและเผยแพร่ผลงานในรูปแบบดิจิทัลอันเป็นผลงานหรือผลผลิตของคณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา หรือสมาชิกในประชาคมนั้น ๆ (Lynch 2003: 328) โดยเปิดให้สมาชิกสามารถนำส่งผลงานได้ด้วยตนเอง (Self-archive) บนพื้นที่ที่จัดไว้ (Crow 2002: 21) จะเห็นได้ว่าคลังสถาบันเป็นแนวคิดใหม่ในการรวบรวม จัดการ เผยแพร่ และสงวนรักษาผลงานทางวิชาการที่สร้างขึ้นโดยสมาชิกในประชาคม คลังสถาบันแต่ละแห่งจะนำเสนอบริการที่ประกอบด้วย การเสนอเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัล การจัดการ การเข้าถึง การเผยแพร่ และการสงวนรักษาในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามแต่การวางนโยบายการดำเนินงานของห้องสมุดแต่ละแห่ง สำหรับผลงานที่มีการจัดเก็บและเผยแพร่ในคลังสถาบันนั้น นอกจากจะเป็นผลงานที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ (Post-prints) แล้ว ยังหมายรวมถึงผลงานที่กำลังดำเนินการตีพิมพ์เผยแพร่ (Pre-prints) และผลงานที่ไม่

มีการตีพิมพ์เผยแพร่ หรือตีพิมพ์เผยแพร่ในวงจำกัด (Grey literature) อีกด้วย ซึ่งผลงานเหล่านั้นยากที่จะรวบรวม จัดเก็บ และสงวนรักษาไว้อย่างเป็นระบบได้

การดำเนินงานคลังสถาบันเริ่มต้นขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ. 1990 สำหรับคลังสถาบันแรกที่เป็นที่รู้จักจัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1999 ในลักษณะของคลังข้อมูลสาขาวิชา (Subject-based repository) โดยนักฟิสิกส์ชาวอเมริกันที่ชื่อ Paul Ginsparg จาก Los Alamos National Laboratory รัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยคลังสถาบันดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในชื่อ arXiv ที่ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของ Cornell University คลังข้อมูลสาขาวิชานี้เป็นความพยายามในการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อการขยายช่องทางการเข้าถึงผลงานวิจัยเพิ่มขึ้น จากความสำเร็จของการสร้าง arXiv นี้จึงได้มีการสร้างคลังสถาบันเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมากโดยใช้ซอฟต์แวร์ที่เป็นที่รู้จักกันในชื่อ EPrint เป็นพื้นฐานในการสร้าง และในเวลาต่อมาได้มีการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับสร้างคลังสถาบันเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก เช่น โปรแกรม DSpace ที่พัฒนาขึ้นโดย Massachusetts Institute of Technology ร่วมกับกลุ่มวิจัยของบริษัท Hewlett Packard โปรแกรม Fedora ที่พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มนักวิจัยจาก Cornell University และ Virginia University เป็นต้น (Jones, Andrew, and MacColl 2006: 6-8)

ลักษณะของคลังสถาบันมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ 1) จัดเก็บผลงานที่สร้างขึ้นโดยสมาชิกภายในสถาบัน 2) จัดเก็บผลงานไว้โดยไม่มีการลบทิ้งหรือถอดถอน และจะมีการดำเนินการเพื่อให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จัดเก็บไว้ได้ตลอดเวลา 3) รวบรวมผลงานทางวิชาการไว้หลากหลายประเภท และหลากหลายรูปแบบ 4) สนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกัน และการเข้าถึงสารนิเทศแบบเสรี (Prosser 2003: 168)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศหลายแห่งได้มีการจัดตั้งและพัฒนาคลังสถาบันขึ้น เนื่องจากได้มองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดตั้งและดำเนินงานคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านการจัดเก็บรวบรวมทรัพยากรสารนิเทศ

คลังสถาบันช่วยในการจัดเก็บรวบรวมทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบดิจิทัลได้อย่างสะดวก สามารถจัดเก็บทรัพยากรสารนิเทศในหลายรูปแบบ รวมทั้งการทำเมทาเดตาให้กับทรัพยากรสารนิเทศที่เชื่อมต่อการจัดการทรัพยากรสารนิเทศให้เป็นระบบ

2) ด้านการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

คลังสถาบันช่วยในการจัดการการสงวนรักษาทรัพยากรสิ่งพิมพ์หรือผลงานทางวิชาการที่เป็นของประชาคมมหาวิทยาลัยในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศคงอยู่ได้ในระยะยาว (Prosser 2003: 169)

3) ด้านการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ

คลังสถาบันเป็นวิธีการที่ห้องสมุดสามารถนำมาปรับใช้เพื่อรองรับการสื่อสารและการเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดการเข้าถึงความรู้จำนวนมากที่ได้สะสมไว้ และเปิดให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเสรี

นอกจากนี้ คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนมหาวิทยาลัยในด้านการเป็นตัวชี้วัดคุณภาพ การเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับสถาบัน และการจัดการความรู้ (Yeates 2003: 97-98)

จากความสำคัญและประโยชน์ของการมีคลังสถาบันภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ทำให้เกิดการตื่นตัวและตระหนักถึงความสำคัญของการมีคลังสถาบันภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทย จากการสำรวจและศึกษาข้อมูลเรื่องของคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยของผู้วิจัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเริ่มมีการจัดตั้งและจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2549 โดยแต่ละสถาบันจะมีชื่อเรียกคลังสถาบันที่แตกต่างกันออกไป แต่จำนวนของคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้นยังมีไม่มาก และในการจัดการคลังสถาบันจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อีกทั้งอาจต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ นโยบาย งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ การประเมินผล ตลอดจนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในการจัดการคลังสถาบัน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นที่สนใจในการพัฒนาคลังสถาบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา

1. การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้าน วัตถุประสงค์ นโยบาย งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล
2. ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีคลังสถาบันเพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ และใช้โปรแกรมดีสเปซ
2. ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบันในระดับมาก คือ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน และ เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. วัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย
 - 1.2 เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย
 - 1.3 เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงผลงานทางวิชาการ
 - 1.4 เพื่อสงวนรักษาผลงานทางวิชาการในรูปแบบดิจิทัล
 - 1.5 เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของมหาวิทยาลัย
 - 1.6 เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย
 - 1.7 เพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้
2. นโยบายการจัดการคลังสถาบัน
3. งบประมาณ

- 3.1 การจัดสรรงบประมาณ
- 3.2 แหล่งงบประมาณ
- 3.3 จำนวนงบประมาณ
4. บุคลากรที่รับผิดชอบ
 - 4.1 จำนวน
 - 4.2 ฝ่าย / งานที่สังกัด
 - 4.3 คุณสมบัติ
 - 4.4 การพัฒนาบุคลากร
5. ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน
 - 5.1 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ
 - 5.2 รูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศ
 - 5.3 วิธีการจัดหา
 - 5.4 การจัดเก็บและการเผยแพร่
 - 5.5 การเข้าถึง
 - 5.6 การสงวนรักษา
6. เทคโนโลยีที่ใช้
 - 6.1 ฮาร์ดแวร์
 - 6.2 ซอฟต์แวร์
7. การให้บริการ
 - 7.1 ผู้มีสิทธิใช้บริการ
 - 7.2 รูปแบบการให้บริการ
 - 7.3 วิธีการให้บริการ
8. วิธีการประชาสัมพันธ์
 - 8.1 แจ้งให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศนิสิต / นักศึกษาใหม่
 - 8.2 แจ้งให้ทราบผ่านจุลสาร / ข่าวสารห้องสมุด
 - 8.3 ส่งจดหมายเวียนไปตามคณะและภาควิชาของมหาวิทยาลัย
 - 8.4 ติดป้ายประกาศบริเวณคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย
 - 8.5 จัดทำแผ่นพับ / โบปฉิวแจกบริเวณมหาวิทยาลัย
 - 8.6 จัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด

- 8.7 จัดทำบล็อก (Blog) แนะนำคลังสถาบัน
- 8.8 จัดอบรมการใช้งานคลังสถาบันแก่ผู้ใช้
- 9. การประเมินผล
 - 9.1 วิธีการประเมินผล
 - 9.2 การนำผลจากการประเมินไปใช้
- 10. ปัญหาในการจัดการคลังสถาบัน
 - 10.1 ด้านนโยบาย
 - 10.2 ด้านงบประมาณ
 - 10.3 ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ
 - 10.4 ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน
 - 10.5 ด้านเทคโนโลยีที่ใช้
 - 10.6 ด้านการให้บริการ
 - 10.7 ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์
 - 10.8 ด้านการประเมินผล
 - 10.9 ด้านอื่น ๆ

ขอบเขตและประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการคลังสถาบันจำนวน 11 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่งดังนี้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 9 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา
4. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
5. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล
7. สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตหาดใหญ่

8. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
9. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1. สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยชินวัตร
2. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหรือหัวหน้าห้องสมุด ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานคลังสถาบัน หรือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง แห่งละ 1 คน รวม 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด คำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียวและหลายคำตอบ และคำถามชนิดมาตราประมาณค่า เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้าน วัตถุประสงค์ นโยบายงบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ด้านการให้บริการ ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์ ด้านการประเมินผล และด้านอื่น ๆ โดยแบบสัมภาษณ์ในส่วนนี้จะแบบมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดระดับปัญหาออกเป็น 5 ระดับ และใช้สัญลักษณ์หมายเลข 1-5 แทนความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ไม่ประสบปัญหากำหนดให้มีค่าเป็น 0 และไม่นำมาคิดค่าทางสถิติ

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย เป็นคำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จากหนังสือ บทความจากวารสาร บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ เว็บไซต์คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
2. สัมภาษณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
4. ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ โดยนำไปทดสอบกับหน่วยงาน/องค์กรที่มีการจัดการคลังสถาบันจำนวนทั้งหมด 3 แห่ง ได้แก่
 - สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
 - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
 - สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

7. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟต์ เอกซ์เซล (Microsoft Excel)

8. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

9. สรุปผลการวิจัย รายงานผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการคลังสถาบันในหอสมุดมหาวิทยาลัย และสำหรับหอสมุดมหาวิทยาลัยอื่นที่สนใจในการพัฒนาค้นคว้า

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

ในบทนี้จะกล่าวถึง ความหมายของคลังสถาบัน ลักษณะของคลังสถาบัน ประโยชน์ของการมีคลังสถาบัน นโยบายในการจัดการคลังสถาบัน ขอบเขตสำหรับการจัดการคลังสถาบัน บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ การแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน บริการของคลังสถาบัน ปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคลังสถาบัน

ในปัจจุบันได้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นมากมายและต่อเนื่องที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของห้องสมุดในการที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ห้องสมุดจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาในรูปแบบวิธีการดำเนินงาน เช่น รูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและให้บริการ วิธีการปฏิบัติงานของบุคลากร กระบวนการดำเนินงานในฝ่ายงานต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ รวมทั้งการจัดตั้งและพัฒนาคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

คลังสถาบัน เป็นคลังจัดเก็บผลงานดิจิทัลซึ่งเป็นผลผลิตทางปัญญาที่ถูกสร้างขึ้นโดยคณาจารย์ กลุ่มนักวิจัย คณะ นักเรียนนักศึกษาของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ซึ่งผู้ใช้ทั้งที่เป็นสมาชิกสถาบันหรือบุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จัดเก็บไว้ได้ โดยที่จะเกิดอุปสรรคในการเข้าถึงน้อยที่สุด (Johnson, 2002)

คลังสถาบัน เป็นชุดของบริการที่มหาวิทยาลัยนำเสนอให้กับประชาคม สำหรับการบริหารจัดการและเผยแพร่ผลงานที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นผลงานที่สร้างขึ้นโดยคณาจารย์ นักวิชาการ

นักวิจัย นิสิต นักศึกษา หรือสมาชิกในประชาคมนั้น ๆ โดยมีหลักในการจัดการ การเข้าถึง การดูแลและ สงวนรักษาทรัพยากรเหล่านั้นในระยะยาวที่เหมาะสม (Lynch, 2003: 328)

คลังสถาบัน จัดเป็นแนวความคิดใหม่ในการรวบรวม จัดการ เผยแพร่ และสงวนรักษาผลงานทางวิชาการที่สร้างขึ้นในรูปดิจิทัลโดยสมาชิกภายในสถาบัน เช่น นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ หรือนักวิจัย เป็นต้น โดยการให้บริการคลังสถาบันแต่ละแห่งอาจนำเสนอชุดของการให้บริการซึ่งประกอบด้วย ทรัพยากรสารสนเทศในรูปดิจิทัล การนำเข้าทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและสงวนรักษา การจัดการการเข้าถึง เป็นต้น (Chang, 2003: 77)

คลังสถาบัน เป็นพื้นที่จัดเก็บคอลเล็กชันของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันนั้น ๆ โดยทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวม สงวนรักษา และจัดการการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ ที่สามารถเชื่อมโยงและสืบค้นได้โดยการใช้ส่วนต่อประสานเพียงหนึ่งเดียว (Canadian Association of Research Libraries, [n.d.]

กล่าวโดยสรุป คลังสถาบัน เป็นคลังจัดเก็บผลงานดิจิทัลซึ่งเป็นผลผลิตหรือผลงานทางปัญญาที่ถูกสร้างขึ้นโดยคณาจารย์ กลุ่มนักวิจัย นักศึกษา และประชาคมกลุ่มอื่นของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ซึ่งผู้ใช้ทั้งที่เป็นสมาชิกสถาบันหรือบุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จัดเก็บไว้ได้ โดยที่จะเกิดอุปสรรคในการเข้าถึงน้อยที่สุด หรืออาจเป็นแนวความคิดใหม่สำหรับการบริหารจัดการและเผยแพร่ผลงานที่อยู่ในรูปดิจิทัล ซึ่งทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวม การจัดการการเข้าถึง การดูแลและสงวนรักษาทรัพยากรเหล่านั้นไว้ในระยะยาวที่เหมาะสม

ลักษณะของคลังสถาบัน

คลังสถาบันสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) คลังที่เก็บรวบรวมสารสนเทศซึ่งเป็นผลงานของประชาคมมหาวิทยาลัย และ 2) คลังที่เก็บรวบรวมผลงานทางวิชาการของสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ (Disciplinary repository) แต่คลังสถาบันทั้งสองประเภทนี้ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บ การเข้าถึง และการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศให้คงอยู่ในระยะยาว

คลังสถาบันประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้ (Johnson, 2002; Prosser, 2003: 168)

1. เป็นการจัดเก็บผลงานที่สร้างขึ้นโดยประชาคมภายในสถาบัน โดยการจัดทำคลังสถาบัน ควรจะเน้นการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นผลผลิตหรือผลงานประเภทต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาจากภูมิปัญญาของประชาคมภายในสถาบันเท่านั้น ซึ่งคลังสถาบันที่เน้นการจัดเก็บผลงานเฉพาะของสมาชิกในประชาคมเป็นหลัก จะสามารถเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการของสถาบันได้

2. มีเนื้อหาทางวิชาการ ผลงานที่จัดเก็บในคลังสถาบัน ควรเน้นเนื้อหาที่เป็นวิชาการ หมายรวมถึงแฟ้มผลงานของนักศึกษา สื่อการเรียนการสอน รายงานประจำปีของสถาบัน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพถ่าย หรือทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นผลงานของสถาบัน เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการเป็นคลังสถาบัน นอกจากผลงานที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ยังอาจหมายถึง ผลงานที่กำลังดำเนินการตีพิมพ์และเผยแพร่ ผลงานที่มีการตีพิมพ์และเผยแพร่แล้ว ผลงานที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวงจำกัด และผลงานที่ไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ เป็นต้น

3. มีการสะสมเพิ่มพูนและความคงทนถาวร บทบาทของการเป็นคลังสถาบันคือ การรวบรวมสะสม และสงวนรักษาผลงานอย่างถาวร เมื่อมีการนำผลงานเข้ามาจัดเก็บในคลังสถาบันแล้ว ผลงานดังกล่าวไม่ถูกถอดถอนแม้จะเก็บไว้เป็นระยะเวลาตามที่ตาม เว้นแต่กรณีจำเป็น เช่น ผลงานดังกล่าวเป็นผลงานที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือเป็นผลงานที่มีการลักลอบผลงานอื่นมา เป็นต้น

4. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน และการเข้าถึงได้อย่างเสรี ลักษณะสำคัญของการเป็นคลังสถาบันประการหนึ่ง คือ การที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้ทุกกลุ่ม ทุกระดับ สามารถเข้าถึงข้อมูล หรือทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บไว้ในคลังสถาบันได้แบบเสรี หรือเกิดอุปสรรคในการเข้าถึงน้อยที่สุด แม้ว่าจะไม่ใช่ประชาคมของสถาบัน ส่วนระบบคลังสถาบัน ควรจะสามารถรองรับการทำงานร่วมกันเพื่อการเข้าถึงผ่านทางเครื่องมือช่วยค้นประเภทต่าง ๆ ได้ เพื่อการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเมตาดาตาผ่านมาตรฐาน OAI-PMH*

*

OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting) เป็นมาตรฐานสำหรับการรวบรวม เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนรายการเมตาดาตาแบบ Metadata Harvesting ที่เอื้อให้ผู้รวบรวมสามารถทยอยเก็บรายการอ้างอิงจากแหล่ง OAI-PMH repositories ที่กระจัดกระจายมาไว้ในที่เดียวกันได้

ประโยชน์ของการมีคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศหลายแห่งได้มีการจัดตั้งและพัฒนาคลังสถาบันขึ้น เนื่องจากมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดตั้งและดำเนินงานคลังสถาบันในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดเก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ

คลังสถาบันช่วยในการจัดเก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัลได้อย่างสะดวก สามารถจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศได้หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นแฟ้มข้อมูลภาพ (JPEG, GIF, TIFF) แฟ้มเอกสาร (DOC, PDF) เป็นต้น และในหลายลักษณะ เช่น เอกสารฉบับเต็ม สารสังเขป บรรณานุกรม เป็นต้น รวมทั้งการทำเมทาเดตาให้กับทรัพยากรสารสนเทศจะเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นระบบ และส่งเสริมในเรื่องของการจัดการความรู้ภายในสถาบันได้ นอกจากนี้คลังสถาบันยังช่วยให้นักวิชาการภายในสถาบันสามารถจัดเก็บผลงานทางวิชาการไว้ในระยะยาวได้ด้วยตนเอง โดยเปิดให้ผู้ใช้สามารถจัดเก็บผลงานอย่างถาวรด้วยตนเอง (Self-archive)

2. ด้านการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

คลังสถาบันสามารถสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศทางปัญญาหรือผลงานทางวิชาการที่เป็นของประชาคมมหาวิทยาลัยในรูปแบบดิจิทัล (Prosser 2003: 169) เพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศคงอยู่ได้ในระยะยาว และสงวนรักษาไว้ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศเหล่านั้นได้ทุกที่ทุกเวลา

3. ด้านการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ

คลังสถาบันเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดสามารถนำมาปรับใช้เพื่อรองรับการสื่อสารและการเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดการเข้าถึงความรู้จำนวนมากที่ได้สะสมไว้ โดยการอนุญาตให้บุคลากรสามารถจัดเก็บและเผยแพร่ผลงานของตนเองได้ด้วยการใช้คลังสถาบันเป็นศูนย์กลาง และเปิดให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเสรี การที่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บไว้ในคลังสถาบันที่สามารถเข้าถึงได้โดยเสรี จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาคมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยในการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพิ่มเติมต่อยอดองค์ความรู้ เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ

คลังสถาบันที่มีมาตรฐานเพื่อการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงไปยังคลังสถาบันอื่น จะช่วยให้การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศสามารถขยายขอบเขตออกไปได้อย่างกว้างขวาง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่ทันสมัยและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น (Hayes 2005: 1)

นอกจากนี้ คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนมหาวิทยาลัยได้ดังนี้ (Yeates 2003: 97-98)

1. การเป็นตัวชี้วัดคุณภาพ

คลังสถาบันเป็นเสมือนตัวชี้วัดคุณภาพทางวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยการมุ่งรวบรวมทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัย มาจัดเก็บไว้ในที่เดียวกัน และจัดการให้สามารถเข้าถึงได้จากทุกแห่ง รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของทุนทางปัญญาของสถาบัน

2. การเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับสถาบัน

คลังสถาบันสามารถนำมาใช้เพื่อการเผยแพร่ชื่อเสียง และทำให้มหาวิทยาลัยต้นสังกัดเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ ด้วยการนำเสนอผลงานการวิจัย เอกสารทางวิชาการ ที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของบุคลากรภายในสถาบันผ่านคลังสถาบันที่เปิดให้มีการเข้าถึงอย่างเสรี

3. การจัดการความรู้

การมีคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งในและระหว่างสถาบัน การสร้างหรือเพิ่มเติมต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ รวมไปถึงส่งเสริมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ภายในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ของการมีคลังสถาบัน จำแนกได้เป็น ประโยชน์ต่อสถาบัน ประโยชน์ต่อเจ้าของผลงาน และประโยชน์ต่อห้องสมุด ดังนี้ (Jain, 2011: 128-129)

1. ประโยชน์ต่อสถาบัน

- สามารถนำไปใช้ในการสนับสนุนกิจกรรมทางการตลาดในการดึงดูดสมาชิกของสถาบัน เช่น นิสิตนักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ที่มีคุณภาพ และมีผลงานที่โดดเด่นให้เข้ามาใช้งาน รวมถึงการดึงดูดเงินทุนสำหรับการจัดการและการพัฒนาคลังสถาบันต่อไปในอนาคต

- สามารถนำไปใช้เป็นพื้นที่ส่วนกลางสำหรับการจัดเก็บและเผยแพร่ผลงานทุกประเภทของสมาชิกภายในสถาบัน ซึ่งหมายรวมถึงผลงานที่ยังไม่มีการตีพิมพ์ อยู่ในระหว่างการตีพิมพ์ ไม่มีการตีพิมพ์ หรือตีพิมพ์และเผยแพร่ในวงจำกัด

- สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อให้ผลงานนั้น ๆ เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้จากทั่วโลก

- คลังสถาบันสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามและวิเคราะห์คุณภาพผลงานการวิจัย

- สามารถลดค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ผลงาน รวมถึงอุปสรรคในการเข้าถึงผลงาน โดยสามารถใช้ประโยชน์ของการจัดเก็บในพื้นที่ดังกล่าวนี้สำหรับการเผยแพร่ผลงาน ด้วยการแบ่งปันตำแหน่งของผลงานที่จัดเก็บ หรือด้วยวิธีการทางเทคนิคอื่น ๆ

- สามารถใช้เป็นศูนย์รวมสำหรับการจัดเก็บผลงานได้

2. ประโยชน์ต่อเจ้าของผลงาน

- ช่วยในการเผยแพร่ผลงาน ซึ่งอาจมีผลต่อการได้รับทุนการศึกษาหรือทุนสำหรับการสร้างหรือพัฒนาต่อยอดงานวิจัยของตนเอง

- ช่วยให้ผลงานที่เผยแพร่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น และช่วยเพิ่มจำนวนการนำผลงานไปใช้ในการศึกษาค้นคว้า วิจัย พัฒนาเพิ่มเติมต่อยอด

- ช่วยให้ผลงานที่ถูกจัดเก็บมีความปลอดภัยมากขึ้น และสามารถเข้าถึงได้ในระยะยาวมากกว่าเมื่อเทียบกับเว็บไซต์ส่วนบุคคล

- สามารถนำมาใช้เป็นช่องทางในการเข้าถึง การค้นคว้า และการจัดการผลงานทางวิชาการได้ โดยที่เจ้าของผลงานไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

3. ประโยชน์ต่อห้องสมุด

- ช่วยให้เกิดการนำเสนอการบริการรูปแบบใหม่ในห้องสมุด
- ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูง รวมถึงชุมชนนักวิจัยได้มองเห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดที่มีการจัดการคลังสถาบัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในสถาบันเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ และยังช่วยให้ภาพลักษณ์และความสำคัญของห้องสมุดได้รับการยกระดับขึ้น
- ช่วยให้บรรณารักษ์ห้องสมุดมีโอกาสดำเนินงานร่วมกับประชาคมและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบันการศึกษามากขึ้น ในแง่ของการนำเสนอผลงานผ่านคลังสถาบัน และการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง
- ช่วยในการพัฒนาบุคลากรห้องสมุด ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทักษะเพื่อการพัฒนาและจัดการคลังสถาบันให้มีประสิทธิภาพ เพราะห้องสมุดจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรมนุษย์รวมถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้สำหรับการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการสื่อสารระหว่างประชาคมวิชาการให้มีความทันสมัย
- ช่วยให้เจ้าของผลงานสามารถจัดเก็บและเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้หลายประเภท

นโยบายในการจัดการคลังสถาบัน

จุดประสงค์ในการกำหนดนโยบายมีอยู่หลายประเด็นด้วยกัน เช่น การวางโครงสร้างสำหรับการดำเนินงานของบุคลากรที่รับผิดชอบ การกำหนดประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จะจัดเก็บ การให้บริการที่มีในคลังสถาบันและเงื่อนไขภายใต้การให้บริการดังกล่าว เป็นต้น ในการกำหนดนโยบายจะช่วยให้สามารถวางแผน กำหนดภาระงาน และให้บริการคลังได้อย่างราบรื่นในระยะยาว หรือเกิดอุปสรรคในการดำเนินงานที่น้อยที่สุด โดยการกำหนดนโยบายในการจัดการคลังสถาบันอาจพิจารณาภายใต้เรื่องต่อไปนี้ (McCray and Gallagher, 2001: 49-54; Nabe, 2010: 47-53)

1. งบประมาณ

การกำหนดนโยบายด้านงบประมาณ เป็นการช่วยในการจัดสรรและคำนวณงบประมาณอย่างคร่าว ๆ สำหรับการจัดการคลังสถาบันได้ และช่วยกำหนดสัดส่วนของงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดการคลังสถาบันได้อย่างเป็นสัดส่วน เช่น งบประมาณสำหรับเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เป็นต้น อีกทั้งช่วยป้องกันการใช้งบประมาณไปใช้ใน

กิจกรรมที่ไม่จำเป็น เนื่องจากการจัดการและให้บริการคลังสถาบันเป็นโครงการที่เกิดขึ้นและให้บริการในระยะยาว และจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ทรัพยากรสารสนเทศ

การกำหนดนโยบายด้านทรัพยากรสารสนเทศ เป็นการช่วยในการจัดการเรื่องการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันที่มีความหลากหลาย โดยอาจกำหนดนโยบายเช่น จะอนุญาตจัดเก็บเพียงทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาทางวิชาการเพียงอย่างเดียว หรือไม่ จะอนุญาตให้จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบใดบ้าง เป็นต้น การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันยังเป็นสิ่งสำคัญและควรตระหนักถึง เนื่องจากรูปแบบของสารสนเทศแต่ละรูปแบบถูกสร้างขึ้นไม่เหมือนกัน มีลักษณะต่างกัน และต้องการพื้นที่ในการจัดเก็บต่างกัน ทรัพยากรสารสนเทศบางรูปแบบจำเป็นต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บมาก ก็จะทำให้งบประมาณที่ต้องใช้มีมากขึ้นตามไปด้วย การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บจึงช่วยในการควบคุมงบประมาณที่ใช้ได้ส่วนหนึ่ง

3. บุคลากร

การกำหนดนโยบายด้านบุคลากร โดยปกติจะเป็นการกำหนดตัวบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน แต่ในที่นี้การกำหนดนโยบายอาจหมายถึงรวมถึงบุคลากรที่มีส่วนร่วมในคลังสถาบัน (Contributor pool) ดังนี้

3.1 คณาจารย์ภายในคณะ ในการจัดตั้งคลังสถาบัน ทุกคนจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในคลังสถาบัน เนื่องจากการสร้างผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพออกอย่างต่อเนื่อง และมีประโยชน์ต่อวงการวิชาการ

3.2 เจ้าหน้าที่ภายในสถาบัน เป็นกลุ่มที่อาจเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น เช่น จดหมายข่าว เอกสารประชาสัมพันธ์ บันทึกการประชุม เป็นต้น ที่มีความต้องการในการนำผลงานดังกล่าวมาจัดเก็บและเผยแพร่ผ่านคลังสถาบัน หากนโยบายด้านทรัพยากรสารสนเทศเอื้อประโยชน์ต่อทรัพยากรสารสนเทศประเภทดังกล่าวโดยอนุญาตให้มีการจัดเก็บและเผยแพร่ในคลังสถาบันแล้ว ก็จำเป็นต้องอนุญาตให้บุคลากรในสถาบันที่เป็นผู้สร้างทรัพยากรสารสนเทศนั้นเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน

3.3 นิสิตนักศึกษาในสถาบัน การอนุญาตให้นิสิตนักศึกษาเข้ามาเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้มีส่วนร่วมนั้นมีประเด็นหลักที่ต้องพิจารณา ได้แก่ ระดับการศึกษา เนื่องจากระดับการศึกษาเป็นเหมือนเครื่องบ่งชี้คุณภาพของเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ กล่าวคือ ผลงานที่เป็นของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีความลุ่มลึกทางวิชาการน้อยกว่าผลงานของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (Pickton and McKnight, 2007: 160) แต่ในปัจจุบันได้เริ่มนำผลงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีเข้ามาจัดเก็บมากขึ้น เช่น สารนิพนธ์ โครงการนักศึกษา การศึกษาอิสระ เป็นต้น

4. เทคโนโลยี

การกำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยี เป็นการช่วยในการวางแผนการเลือกใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดการคลังสถาบัน ทั้งฮาร์ดแวร์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย เครื่องสแกนเนอร์ เป็นต้น และซอฟต์แวร์ คือ ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน นอกจากการวางแผนเพื่อการจัดการในปัจจุบันแล้ว จะต้องมีการวางแผนสำหรับการใช้เทคโนโลยีในอนาคตด้วย เพื่อให้บุคลากรสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (Barton and Water, 2004: 70)

5. การให้บริการ

การกำหนดนโยบายด้านการให้บริการ เป็นการกำหนดและระบุถึงบริการที่มีในคลังสถาบัน และเงื่อนไขภายใต้การให้บริการดังกล่าว โดยอาจกำหนดให้มีบริการพื้นฐานสำหรับคลังสถาบัน เช่น บริการนำเข้าผลงานให้แก่เจ้าของผลงาน บริการคู่มือการใช้งานคลังสถาบัน บริการคู่มือสืบค้นข้อมูล เป็นต้น และอาจมีบริการอื่นเพิ่มเติมก็ได้

6. การประชาสัมพันธ์

การกำหนดนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นการวางแผนเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์คลังสถาบันไปสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อให้รู้จักคลังสถาบัน และเห็นความสำคัญของการใช้งานคลังสถาบันเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง รวมถึงเป็นการช่วยในการเพิ่มพูนชื่อเสียงของสถาบันอีกด้วย

งบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบัน

การกำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการจัดการคลังสถาบันล่วงหน้านับเป็นเรื่องยากที่จะทำ แต่ในการวางแผน การคำนวณงบประมาณเบื้องต้นเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นส่วนที่ช่วยผลักดันให้เกิดการดำเนินงานในขั้นต่อไปได้รวดเร็วขึ้น การกำหนดจำนวนงบประมาณสำหรับคลังสถาบันส่วนใหญ่แบ่งเป็นสองหมวดหลัก ได้แก่ หมวดอุปกรณ์ เช่น ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และหมวดบุคลากร โดยงบประมาณที่เกี่ยวข้องระหว่างสองหมวดอยู่ที่ประเด็นการเลือกใช้ซอฟต์แวร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณหรือคาดการณ์จำนวนงบประมาณที่ต้องใช้โดยรวม

งบประมาณสำหรับการจัดการและดำเนินงานคลังสถาบันควรเป็นงบประมาณเฉพาะที่ได้จากสถาบันต้นสังกัด แต่ในทางปฏิบัติ งบประมาณที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณทั้งหมดที่ห้องสมุดได้รับ แต่ก็มีคลังสถาบันบางแห่งประสบความสำเร็จในการจัดหาทุนสนับสนุนจากสถาบันต้นสังกัดสำหรับการจัดการคลังสถาบัน โดยงบประมาณดังกล่าวจะได้รับจากหน่วยงานวิจัยภายในสถาบัน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือสถาบันการศึกษาบางแห่งที่มีฝ่ายเทคโนโลยีเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการคลังสถาบัน ก็อาจมีการแบ่งงบประมาณบางส่วนของฝ่ายเทคโนโลยีมาใช้ หรืออาจได้รับความช่วยเหลือจากคณะภายในสถาบันหากนิสิตนักศึกษา หรือคณาจารย์ในคณะเล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้คลังสถาบัน (Nabe, 2010: 23)

งบประมาณที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน ประกอบด้วยงบประมาณในเรื่องต่อไปนี้

1. เทคโนโลยีที่ใช้ (ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์)

งบประมาณเกี่ยวกับทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน โดยซอฟต์แวร์รหัสเปิดจะเป็นซอฟต์แวร์ที่ให้บริการฟรี แต่ในการใช้งานจำเป็นจะต้องมีฮาร์ดแวร์ที่มีประสิทธิภาพรวมไปถึงเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่มีความพร้อมต่อการนำส่งหรือนำเข้าทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งนี้เป้าหมายหรือของคลังสถาบันจะต้องนำมาพิจารณาด้วย เช่น เป้าหมายเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ เพราะจะมีผลต่อพื้นที่ที่ใช้ในการจัดเก็บและการสงวนรักษา หากทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บมีขนาดใหญ่ ก็จะใช้พื้นที่ในการจัดเก็บและการสงวนรักษามากกว่าปกติ และจะทำให้ค่าใช้จ่ายในพื้นที่จัดเก็บสูงขึ้น

นอกจากนี้ การมีเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเพียงเครื่องเดียวไม่เพียงพอต่อการให้บริการคลังสถาบัน เนื่องจากจะต้องมีการสำรองข้อมูลซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในกรณีที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหลักที่ให้บริการ ซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่ใช้ในการสำรองข้อมูลอาจมีประสิทธิภาพไม่เหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหลัก เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายดังกล่าวจะต้องให้บริการเพียงลำพังในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน และทำให้เกิดความมั่นใจว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหลักจะยังคงอยู่ ไม่สูญหายไป

สำหรับซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันนั้น ห้องสมุดส่วนใหญ่จะเลือกใช้โปรแกรม DSpace ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้ จึงไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายทางด้านซอฟต์แวร์มากนัก (Nabe, 2010; 20-21)

2. การพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน

เมื่อมีการจัดการและให้บริการคลังสถาบันมาในระยะเวลาหนึ่ง การพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นและค่อนข้างมีความสำคัญ เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่มีอยู่ตลอดเวลา เมื่อเวลาผ่านไป ระบบจัดการคลังสถาบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงเช่น การเพิ่มฟังก์ชันการทำงาน การพัฒนารูปแบบส่วนต่อประสานที่สะดวกต่อการใช้งานของผู้ใช้ เป็นต้น จึงต้องมีการใช้งบประมาณเพื่อการปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบคลังสถาบัน เช่น ปรับปรุงรุ่นของซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้ พัฒนาส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ให้มีฟังก์ชันการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น เป็นต้น ซึ่งอาจช่วยให้การให้บริการในอนาคตเป็นไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่องในระยะยาว (Barton and Water, 2004: 70)

3. การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ประกอบด้วย การคัดเลือก จัดหา และประเมินทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและให้บริการในคลังสถาบัน ซึ่งอาจต้องมีการใช้งบประมาณในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง เช่น การใช้งบประมาณเพื่อการจัดหาและติดตามทรัพยากรสารสนเทศที่จะนำมาจัดเก็บในคลังสถาบัน เป็นต้น การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศยังช่วยให้ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บมีความเป็นระบบระเบียบ อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมีหลายประเภทและรูปแบบก็ตาม และทำให้เนื้อหา

ของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ เนื่องจากเจ้าของผลงาน จะมาจากคณะ หรือภาควิชาที่แตกต่างกัน (จันทรา เทพอวยพร, 2553: 148)

4. การพัฒนาบุคลากร

ในการจัดการคลังสถาบัน จำเป็นจะต้องมีการฝึกอบรมโดยเฉพาะคลังสถาบันที่เลือกใช้ ซอฟต์แวร์รหัสเปิด เนื่องจากจะต้องมีการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีให้แก่บุคลากรเพิ่มเติม ซึ่ง บุคลากรที่รับผิดชอบอาจต้องเข้าร่วมในการฝึกอบรม เช่น การอบรมการใช้โปรแกรม DSpace การอบรม การนำเข้าผลงานสู่คลังสถาบัน เป็นต้น หรืออาจจะต้องมีค่าใช้จ่ายในกรณีที่มีการส่งให้บุคลากรเข้าร่วม การอบรม การสัมมนา ที่จัดขึ้นภายนอกสถาบัน หรือการไปดูศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น (Nabe, 2010; 22) นอกจากนี้การพัฒนาบุคลากรยังเป็นการช่วยให้บุคลากรสามารถทำความเข้าใจและตามทัน การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นได้ (Jones, 2007: 62)

5. การให้บริการ

การให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับคลังสถาบัน เช่น บริการอบรมการใช้งานคลังสถาบัน บริการ อบรมการนำส่งผลงานด้วยตนเองให้แก่ผู้ใช้ เป็นต้น อาจต้องมีการนำงบประมาณมาใช้ในการจัดให้มี บริการดังกล่าวขึ้น ซึ่งบริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการกระตุ้นให้ผู้ใช้มีความต้องการใน การจะเข้ามาใช้บริการคลังสถาบัน หรือทำให้ผู้ใช้เห็นความสำคัญของการมีคลังสถาบันมากยิ่งขึ้น

6. การประชาสัมพันธ์

งบประมาณทางการประชาสัมพันธ์ จะมีจำนวนที่สูงกว่างบประมาณด้านอื่นในการเริ่มดำเนินงาน ครั้งแรก และควรจะลดลงเรื่อย ๆ เมื่อระยะเวลาผ่านไป โดยงบประมาณทางด้านนี้จะเน้นไปที่การจัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ หรือสื่อที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคลังสถาบัน เช่น โบปลิว แผ่นพับ เป็นต้น นอกจากนี้ อาจมีการ จัดให้มีการแนะนำคลังสถาบันในวันที่เปิดให้บริการเป็นครั้งแรกก็ได้ (Nabe, 2010; 22)

บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

การกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบมีความสำคัญ เนื่องจากการจัดการคลังสถาบันให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรสายงานต่าง ๆ โดยอาจมีการกำหนดผ่านโครงสร้างการบริหาร หรือผู้บริหารอาจเป็นผู้วางแผนในการเลือกใช้บุคลากรให้ตรงกับสายงานก็ย่อมได้ นอกจากนี้การระบุเป้าหมายของคลังสถาบันที่ชัดเจน จะช่วยให้การกำหนดคุณสมบัติและทักษะที่ต่างกันสำหรับงานแต่ละฝ่ายได้ง่ายขึ้น

ห้องสมุดและบุคลากรในห้องสมุดมีความเกี่ยวข้องกับคลังสถาบันทั้งในด้านการสร้างสรรค์และการพัฒนาคลังสถาบัน รวมถึงการมีส่วนร่วมให้ผู้ใช้กลุ่มต่าง ๆ สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันได้มากขึ้น ซึ่ง Allard, Mack and Feltner-Reichert (2005: 333-334) ระบุบทบาทของบรรณารักษ์ในการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันไว้ดังนี้

1. การศึกษาการใช้งานซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบัน เพื่อให้สามารถออกแบบกระบวนการทำงานให้ตอบสนองต่อการดำเนินงานของสถาบัน ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านเทคโนโลยี
2. การกำกับ ดูแล บริหารจัดการ และวางแผนการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน เพราะถ้าบรรณารักษ์ได้มีส่วนร่วมในงานนี้ตั้งแต่เริ่มแรก การดำเนินงาน รวมถึงการให้บริการต่าง ๆ ก็จะได้รับ การปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน ซึ่งสามารถรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น หรือสามารถจัดการและดูแลปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างทันที่
3. การให้คำแนะนำในเรื่องทรัพยากรสารสนเทศแก่เจ้าของผลงาน โดยบทบาทของบรรณารักษ์ในฐานะนักพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จะเปลี่ยนเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือประชาคมของสถาบันในการกำหนดประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ
4. การสร้างมาตรฐานเมทาเดตาที่ง่าย มีความชัดเจน และเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าของผลงานในการลงรายการเมทาเดตาด้วยตนเอง
5. การควบคุมคุณภาพของเมทาเดตาที่เจ้าของผลงานเป็นผู้ทำการเข้ารหัสพรรณนา และกำหนดจุดเข้าถึงให้กับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง

6. การจัดการอบรมให้แก่เจ้าของผลงานในการใช้คลังสถาบัน โดยบรรณารักษ์จะเป็นผู้ที่ให้ความรู้ และทำงานร่วมกับเจ้าของผลงาน นอกจากนี้ยังอาจมีการจัดการฝึกอบรมการใช้งานซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ห้องสมุดเลือกใช้ รวมไปถึงวิธีการนำส่งผลงานด้วยตนเองของเจ้าของผลงาน หรือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงรายการเมทาเดตาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เป็นต้น

บุคลากรที่จะทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละองค์กร อาจแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้รับผิดชอบออกเป็น 3 งานหลัก ดังนี้ (Jones, 2007: 78-79)

1. งานจัดการคลังสถาบัน (Repository management) บุคลากรที่รับผิดชอบจะมีหน้าที่ในการตัดสินใจ การวางแผน การร่างนโยบายต่าง ๆ การสนับสนุนการดำเนินงาน การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสถาบันและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง เป็นต้น เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าคลังสถาบันจะเป็นคลังสถาบันที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณค่าและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประชาคมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

2. งานบริหารคลังสถาบัน (Repository administration) บุคลากรที่รับผิดชอบจะมีหน้าที่ในการจัดการ ตรวจสอบคุณภาพของทรัพยากรสารสนเทศ การสนับสนุนผู้ใช้ การให้คำแนะนำ และการฝึกอบรม โดยบุคลากรกลุ่มนี้จะทำงานใกล้ชิดกับกลุ่มเจ้าของผลงานหรือผู้ที่สามารถนำเข้าทรัพยากรสารสนเทศสู่คลังสถาบันได้ เพื่อการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ รวมถึงการสำรวจขนาดพื้นที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศที่มี เพื่อวางแผนการเพิ่มขนาดพื้นที่จัดเก็บให้เพียงพอกับจำนวนทรัพยากรสารสนเทศในอนาคต

3. งานสนับสนุนด้านระบบ (System support) บุคลากรในส่วนนี้จะมีหน้าที่รับผิดชอบในการสนับสนุนและการดูแลทางด้านเทคนิคทั้งหมด เช่น การปรับแต่ง และการจัดการซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน เป็นต้น เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าโครงสร้างพื้นฐาน และระบบของคลังสถาบันมีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพในการให้บริการ

บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันจำเป็นจะต้องมีความรู้และทักษะการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้าน แต่ไม่จำเป็นจะต้องมีความรู้และทักษะในการทำงานหลายอย่างในคนเดียว ก็จะทำให้การจัดการคลังสถาบันประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย

ที่ตั้งไว้ได้ คุณสมบัติ ความรู้ และความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบคลังสถาบันประกอบด้วย (Robinson, 2009: 2-6)

1. คุณสมบัติด้านการจัดการ ประกอบด้วยความสามารถในการ

- จัดการงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบันเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรสารสนเทศ

- พัฒนากลยุทธ์และวางแผนค่าใช้จ่ายสำหรับการพัฒนาคลังสถาบันในอนาคต

- จัดให้มีบริการคลังสถาบันโดยการวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย รวมถึงพัฒนากลยุทธ์สำหรับการพัฒนาบริการคลังสถาบันในอนาคต

- จัดการภาระงานที่เกิดขึ้นในทุกวันได้ เช่น การจัดการการนำส่งผลงานด้วยตนเองของเจ้าของผลงาน หรือการนำเข้าผลงานให้แก่เจ้าของผลงาน เป็นต้น

- ประสานงานและจัดการภาระงานของบุคลากรแต่ละฝ่าย รวมถึงประสานงานการพัฒนาคลังสถาบันกับหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้อง

- จัดการกับความคาดหวังของผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้เกิดความมั่นใจว่าความคาดหวังดังกล่าวสามารถบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจได้

- จัดการกับข้อเสนอนี้ คำติชม หากการให้บริการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้

2. คุณสมบัติด้านซอฟต์แวร์ หมายถึง ทักษะเกี่ยวกับระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ระบบจัดการฐานข้อมูล ภาษามาร์กอัป ภาษาคอมพิวเตอร์ เว็บเซิร์ฟเวอร์ รวมไปถึงซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันสำหรับทักษะทางด้านซอฟต์แวร์ ประกอบด้วยความสามารถในการ

- ปรับแต่ง ปรับใช้ และจัดการซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน รวมถึงซอฟต์แวร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- จัดการและดำเนินการทดสอบระบบ พร้อมทั้งประเมินผลก่อนการให้บริการ

- ออกแบบและพัฒนาส่วนต่อประสาน และเครื่องมืออื่น ๆ บนหน้าเว็บไซต์คลังสถาบัน

- วิเคราะห์และพัฒนาการให้บริการเสริม เช่น การจัดให้มีหน้าเว็บของชุมชนหรือทรัพยากรสารสนเทศ

โดยเฉพาะ

* ภาษามาร์กอัป (Markup language) คือ ภาษาหรือการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่แสดงข้อมูล โครงสร้าง รูปแบบ ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกัน

3. คุณสมบัติด้านเมทาเดตา หมายรวมถึง ความเข้าใจในมาตรฐานเมทาเดตาประเภทต่าง ๆ เช่น มาตรฐาน Dublin Core, MARC, METs, MODs เป็นต้น รวมถึงมาตรฐานในการเชื่อมโยงเมทาเดตา เช่น มาตรฐาน OAI-PMH เป็นต้น สำหรับทักษะทางด้านเมทาเดตา ประกอบด้วยความสามารถในการ

- วิเคราะห์และพัฒนามาตรฐานเมทาเดตาที่เหมาะสม
- ติดต่อประสานงาน และดำเนินการตรวจสอบเมทาเดตากับฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

- ควบคุมคุณภาพของเมทาเดตาที่มีการลงรายการอย่างต่อเนื่อง

4. คุณสมบัติด้านการจัดเก็บและการสงวนรักษา ประกอบด้วยความสามารถในการ

- ทำงานร่วมกับฝ่ายเทคโนโลยีในการใช้งานพื้นที่จัดเก็บข้อมูลเพื่อทำการสำรองข้อมูลที่จัดเก็บในคลังสถาบัน

- กำหนดกรอบเวลา ในการจัดเก็บผลงานในคลังสถาบันในระยะยาว และทำงานร่วมกับฝ่ายเทคโนโลยีสำหรับการสำรองข้อมูลเมื่อจำเป็น

5. คุณสมบัติด้านการจัดการเนื้อหา ประกอบด้วยความสามารถในการ

- พัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศสำหรับคลังสถาบัน เช่น ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถจัดเก็บในคลังสถาบัน รูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถจัดเก็บในคลังสถาบัน การจัดการทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ การจัดการกับกรณีที่มีการนำทรัพยากรสารสนเทศที่มีปัญหาออก เป็นต้น

- เพิ่มจำนวนและพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจหาผลงานจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเจ้าของผลงาน จากเว็บไซต์ของคณะ ภาควิชา หน่วยงาน หรือติดตามความคืบหน้าของผลงานใหม่ที่กำลังจะมีการตีพิมพ์เผยแพร่อยู่เสมอ การสร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าของผลงานในการนำผลงานเข้ามาจัดเก็บในคลังสถาบัน การอธิบายให้ผู้ใช้ทราบถึงวิธีการจัดเก็บผลงานด้วยตนเอง หรือ ฝากผลงานให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้นำเข้าผลงานให้ การขอความร่วมมือจากเจ้าของผลงาน ในการมอบผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อการนำไปแปลงให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม และนำเข้าไปจัดเก็บในคลังสถาบันในนามของเจ้าของผลงาน เป็นต้น

6. คุณสมบัติด้านการสนับสนุน และการฝึกอบรม ประกอบด้วยความสามารถในการ

- พัฒนาการสนับสนุน และเครื่องมือช่วยเหลือสำหรับใช้ภายในสถาบัน เช่น หน้าเว็บ บล็อก คู่มือ และงานนำเสนอ เป็นต้น

- ประเมินความต้องการในการฝึกอบรมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในคลังสถาบัน

- พัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรม

- จัดฝึกอบรม ตัวอย่างของหัวข้อในการฝึกอบรม เช่น ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเข้าถึงแบบเสรี

(Open access) การนำเข้ามาผลงานสู่คลังสถาบัน เป็นต้น

- ตอบข้อสงสัย และให้คำแนะนำได้อย่างเหมาะสม

7. คุณสมบัติด้านการติดต่อประสานงานภายใน ประกอบด้วยความสามารถในการ

- ติดต่อประสานงานกับคณะภายในสถาบัน หรือกลุ่มที่มีความสนใจ เพื่อการวิเคราะห์กลยุทธ์สำหรับการจัดการและดำเนินงานคลังสถาบันในระยะยาว การสร้างความตระหนักและความเชื่อมั่นในการให้บริการคลังสถาบัน การพัฒนานโยบายขั้นพื้นฐาน รวมไปถึงกระบวนการที่จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าคลังสถาบันจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการวิจัยของสถาบัน

- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น หรือกลุ่มที่มีความน่าสนใจภายในสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 1) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของสถาบัน ในการสร้างการรับรู้ถึงประโยชน์ของการมีคลังสถาบัน และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในการนำจุดมุ่งหมายของการให้บริการคลังสถาบันมาปรับให้เข้ากับความต้องการของสถาบัน 2) หน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยภายในสถาบัน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลผลงาน และข้อมูลแหล่งเงินทุน 3) ฝ่ายเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความช่วยเหลือในการบำรุงรักษาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ และทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าคลังสถาบันจะถูกบูรณาการและทำให้สอดคล้องกับระบบของสถาบันในการให้บริการ 4) ห้องสมุด เพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรสารสนเทศและบริการของผู้ใช้คลังสถาบัน และสร้างความเชื่อมั่นว่าคำแนะนำ ความต้องการ และข้อเสนอแนะของผู้ใช้จะไม่ถูกละเลย

8. คุณสมบัติด้านการติดต่อประสานงานกับภายนอก ประกอบด้วยความสามารถในการ

- ประชาสัมพันธ์คลังสถาบันสู่ภายนอก เช่น การจัดการแสดงผลงาน หรือการลงทะเบียนไว้กับ OpenDOAR (<http://opendoar.org/> เป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมรายชื่อคลังสถาบันที่มีการลงทะเบียนไว้ทั่วโลก)

- ติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสถาบันที่มีความเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศโดยเสรี และการพัฒนาคลังสถาบัน เช่น แหล่งเงินทุน สำนักพิมพ์ เครือข่ายคลังสถาบัน เป็นต้น

9. คุณสมบัติด้านการรับรู้ข่าวสารในปัจจุบัน และการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วยความสามารถในการ

- เข้าร่วมในโครงการพัฒนาศักยภาพที่จัดขึ้นในกลุ่มคลังสถาบัน ตามที่เห็นสมควร
- สนับสนุนกิจกรรมของเครือข่ายคลังสถาบัน ผ่านการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการจัดสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคลังสถาบันที่เหมาะสม

ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

โดยทั่วไปแล้ว คลังสถาบันสามารถจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทใด หรือรูปแบบใดก็ได้ ซึ่งเป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากนักศึกษา คณะ สถาบัน นักวิชาการ หรือนักวิจัยภายในสถาบัน ตัวอย่างของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ เช่น แฟ้มผลงานนักศึกษา สื่อการเรียนการสอน รายงานประจำปี โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และความมุ่งหมายของแต่ละสถาบัน รวมถึงโครงสร้างทางด้านเทคนิค เช่น ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้ ปริมาณพื้นที่ในการจัดเก็บและสำรองข้อมูลที่มีอยู่ เป็นต้น (Crow, 2002: 17) หลักในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศสำหรับจัดเก็บในคลังสถาบันโดยสรุป ครอบคลุมผลงานที่เป็นผลิตผลทางภูมิปัญญาของประชาคมในมหาวิทยาลัย มีเนื้อหาทางวิชาการ เป็นผลงานที่มีคุณภาพ และได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงานในการเผยแพร่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว (Johnson, 2002; Prosser, 2003; Van de Sompel et al., 2004; and Xia, 2007)

คลังสถาบันของมหาวิทยาลัยทั้งในไทยและต่างประเทศ มักจัดเก็บรายงานวิจัย และบทความวิชาการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ วิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นที่แตกต่างกันออกไปอีก เช่น โครงการนักศึกษา คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี รายงานปฏิบัติการสหกิจศึกษา และจดหมายเหตุ ซึ่งพบในคลังสถาบันของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ส่วนสุนทรพจน์และชุดข้อมูล (Datasets) จะพบในคลังสถาบันของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเท่านั้น (วัชรวิ เพ็ชรวงษ์ และ กุลธิดา ท้วมสุข, 2554: 57-58)

มาตรฐานเมตาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

ในการจัดเก็บและเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล จะมีการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลเช่นเดียวกับทรัพยากรสารสนเทศทั่วไปในห้องสมุด เพื่อเป็นการกำหนดลักษณะ และจัดการเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ โดยการใช้มาตรฐานสำหรับการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการสืบค้นและเข้าถึง

เมตาเดตา (Metadata) คือ โครงสร้างของข้อมูลที่ใช้สำหรับการพรรณนา อธิบาย หรือระบุตำแหน่งของทรัพยากรสารสนเทศ ทำให้ง่ายต่อการค้นคืน การใช้ และการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ โดยมากจะเรียกกันว่า "ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูล (Data about data หรือ information about information)" โดยเมตาเดตาจะถูกใช้แตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทหรือสาขาวิชาที่นำไปใช้ เมตาเดตามีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทดังนี้ (National Information Standards Organization, 2004; สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิสกุล, 2546: 2)

1. เมตาเดตาเชิงพรรณนา (Descriptive metadata) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศนั้นๆ เช่น การลงรายการ ชื่อเรื่อง สารสังเขป ชื่อผู้แต่ง และคำสำคัญ เป็นต้น

2. เมตาเดตาเชิงโครงสร้าง (Structural metadata) ช่วยชี้ให้ผู้ใช้งานทราบว่าทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บไว้ นั้นประกอบด้วยส่วนประกอบใดบ้าง อย่างไร

3. เมตาเดตาเชิงการจัดการ (Administrative metadata) ช่วยในการจัดการทรัพยากรให้ดียิ่งขึ้นทั้งในระยะสั้น และระยะยาว เช่น ทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวมีการสร้างขึ้นเมื่อไหร่ อย่างไร มีการปรับปรุงเมื่อไหร่ รูปแบบของทรัพยากรเป็นอย่างไร ผู้มีสิทธิเข้าถึงได้แก่ใครบ้าง และข้อมูลทางเทคนิคอื่น ๆ

สำหรับมาตรฐานเมตาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลมีดังนี้

1. Dublin Core Metadata

Dublin Core Metadata เป็นหลักเกณฑ์ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศบนเว็บไซต์ ที่เกิดจากการที่มีทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมาก ซึ่งใช้ภาษา HTML ในการสร้าง กำหนดรูปแบบการแสดงผล และเชื่อมโยงข้อมูลเท่านั้น ในปี ค.ศ. 1995 คณะทำงานซึ่งประกอบไปด้วยบรรณารักษ์ นักเทคโนโลยี

สารสนเทศ รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านการสร้างข้อมูลบนเว็บไซต์จากประเทศต่าง ๆ ทั้งทวีปอเมริกาและทวีปยุโรป ได้รวมตัวกันเพื่อหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว และพบว่า การสร้างทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์นั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานขึ้นเพื่อช่วยในการสืบค้น และได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ จึงได้มีการกำหนดชุดข้อมูลที่ประกอบด้วยเขตข้อมูลจำนวน 13 เขตข้อมูล แต่ต่อมาภายหลังได้มีการเพิ่มเข้าไปอีก 2 เขตข้อมูล รวมเป็น 15 เขตข้อมูล ที่ใช้สำหรับบรรยายลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลบนเว็บไซต์ ซึ่งเจ้าของผลงานสามารถจัดทำได้ด้วยตนเอง เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ปัจจุบันมาตรฐาน Dublin Core Metadata ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง (Dublin Core Metadata Initiative, 2012)

2. Metadata Objects Description Schema (MODs)

Metadata Objects Description Schema หรือ MODs เป็นมาตรฐานเมทาเดตาที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน โดยออกแบบจากการผสมผสานระหว่างมาตรฐาน MARC21 ที่ใช้ในห้องสมุดและมาตรฐาน Dublin Core Metadata ลักษณะของมาตรฐาน MODs จะใช้โครงสร้างภาษา XML ในการจัดการเมทาเดตา (The Library of Congress, 2009)

3. The Metadata Encoding and Transmission Standard (METs)

The Metadata Encoding and Transmission หรือ METs เป็นมาตรฐานเมทาเดตาที่ถูกพัฒนาโดย Online Computer Library Center (OCLC) และห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน สำหรับพรรณนาลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลอีกมาตรฐานหนึ่ง และยังสามารถเชื่อมโยง จัดระเบียบเมทาเดตาทุกประเภท รวมถึงทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่มีความเกี่ยวข้องกันอีกด้วย (The Library of Congress, 2010)

การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ

การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบอาจใช้วิธีการพื้นฐานในการควบคุมการเข้าถึงเพื่อเป็นการกำหนดระดับการเข้าถึงของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และตัวผู้ดูแลระบบเอง ที่อาจจะมีระดับในการเข้าถึงคลังสถาบันที่แตกต่างกันตามภาระงาน นอกจากนี้การควบคุมการเข้าถึงยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถ

ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของบุคลากรได้อีกด้วย ซึ่งวิธีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงอาจทำได้ดังนี้ (Grouth et al, 2000: 100-104; Iannella, 2001)

1. การกำหนดสิทธิการเข้าถึงแบบพื้นฐาน

การกำหนดสิทธิการเข้าถึงแบบพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่ง่ายที่สุด และไม่มีความซับซ้อนในการทำงาน วิธีการคือ กำหนดชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านสำหรับแต่ละบุคคลสำหรับการเข้าถึง ข้อดีคือ เป็นวิธีที่ไม่ต้องใช้เทคนิคหรือความชำนาญพิเศษในการจัดการ หัวหน้าผู้ดูแลระบบสามารถควบคุมและดูแลได้อย่างสะดวก แต่ก็มีข้อจำกัดคือ ประสิทธิภาพในการควบคุมหรือป้องกันที่ค่อนข้างต่ำ

2. การล็อกด้วยระบบเครือข่ายหรือการกรองไอพี

การล็อกด้วยระบบเครือข่ายหรือการกรองไอพี เป็นกระบวนการที่เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายจะตรวจสอบหมายเลขไอพีของเครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่าย (Client) ที่เข้ามาใช้งาน และนำเลขดังกล่าวมา กำหนดสิทธิการเข้าถึง ซึ่งวิธีการนี้มีความปลอดภัยมากกว่าการกำหนดสิทธิการเข้าถึงแบบพื้นฐาน แต่ก็มีข้อจำกัดคือ บุคลากรอาจจะต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้ลงทะเบียนเลขไอพีสำหรับการเข้าถึงแล้วเท่านั้น หากใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นนอกเหนือจากเครื่องที่ได้ทำการลงทะเบียนเลขไอพีไว้ จะไม่สามารถเข้าถึงคลังสถาบันได้

3. การกำหนดสิทธิการเข้าถึงแบบพื้นฐานร่วมกับการล็อกด้วยระบบเครือข่าย

การกำหนดสิทธิการเข้าถึงแบบพื้นฐานร่วมกับการล็อกด้วยระบบเครือข่าย เป็นวิธีการผนวก รวมการกำหนดสิทธิการเข้าถึงแบบพื้นฐานกับการกรองไอพีเข้าด้วยกัน ซึ่งมีข้อดีคือ ความปลอดภัยในการควบคุมการเข้าถึงจะมีเพิ่มมากขึ้นจากหนึ่งชั้นเป็นสองชั้น แต่ข้อจำกัดก็คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่จะใช้ในการเข้าถึง และความปลอดภัยของการใช้ชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่านในการเข้าถึง ที่อาจจะยังไม่มีความปลอดภัยโดยสมบูรณ์

การแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศ

การแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศเป็นการปกป้องและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในเบื้องต้น โดยสามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

1. การตั้งรหัสสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ

การตั้งรหัสสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จะเป็นการตั้งรหัสสำหรับการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิ์ที่ได้มีการกำหนดไว้ เช่น การตั้งรหัสป้องกันการคัดลอกข้อความในเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ การตั้งรหัสป้องกันการพิมพ์ การตั้งรหัสเพื่อให้อ่านได้เพียงอย่างเดียว เป็นต้น

2. การสร้างลายน้ำดิจิทัล (Digital watermarking)

การสร้างลายน้ำดิจิทัล เป็นการซ่อนข่าวสารที่มีความสำคัญ หรือ การซ่อนสัญญาณลายน้ำลงในรูปภาพอย่างลับ ๆ โดยไม่ทำให้คุณภาพของทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวเสียหายหรือเสียหายน้อยที่สุด ซึ่งวิธีการนี้มักจะนำมาใช้ในการแสดงสิทธิ์ความเป็นเจ้าของ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในการบ่งชี้ถึงบุคคลที่นำผลงานดังกล่าวไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญาของเจ้าของผลงานดังกล่าวได้อีกด้วย ลายน้ำดิจิทัลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลายน้ำดิจิทัลที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า และ ลายน้ำดิจิทัลที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Grouth et al, 2000: 103-104; อารงรัตน์ อมรรักษ์ และ วิชระ พิทยานันท์, 2546: 54-55)

2.1 ลายน้ำดิจิทัลที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Visible watermark) เป็นการเขียนเติมแทรกข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ ข้อมูลแสดงกรรมสิทธิ์ หรือรูปภาพ สัญลักษณ์ ที่ต้องการลงในส่วนสำคัญของทรัพยากรสารสนเทศที่จะทำลายน้ำดิจิทัลโดยตรง วิธีการนี้จะช่วยแสดงกรรมสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวได้โดยตรง สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และช่วยระงับการกระทำที่อาจเข้าข่ายการละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากความยุ่งยากในการลบลายน้ำดิจิทัลประเภทนี้ออกจากทรัพยากรสารสนเทศ แต่ข้อจำกัดของวิธีการดังกล่าวนี้คือ จะทำให้คุณภาพของทรัพยากรสารสนเทศลดลง เนื่องจากข้อมูล รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ที่วางบนทรัพยากรสารสนเทศอาจบดบังเนื้อหาภายในทรัพยากรสารสนเทศที่อาจเป็นส่วนสำคัญได้

2.2 ลายน้ำดิจิทัลที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Invisible watermark) เป็นการเขียน เติม แทรกข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ ข้อมูลแสดงกรรมสิทธิ์ หรือรูปภาพสัญลักษณ์ ที่สลายตาปกติของมนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้ โดยการใส่รหัสลับเป็นส่วนประกอบในการเข้ารหัส วิธีการนี้จะช่วยให้คุณภาพของทรัพยากรสารสนเทศไม่ลดลง และเป็นวิธีที่มีความปลอดภัยสูง แต่ก็มีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถแสดงกรรมสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของให้เห็นได้โดยตรง เมื่อเทียบกับการใช้ลายน้ำดิจิทัลแบบที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า

การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ และดูแลรักษาข้อมูล ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าข้อมูลดังกล่าวนั้นจะสามารถเข้าถึงได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว ดังนั้นการสงวนรักษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บไว้ (Digital Preservation Coalition, 2008)

การสำรองข้อมูล (Backup) ลงในอุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภทต่าง ๆ เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจในการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ โดยจะช่วยหลีกเลี่ยงความเสียหายและความล่าช้าที่อาจเกิดขึ้นในการให้บริการเมื่อเกิดกรณีข้อมูลเสียหายหรือสูญหายไป เนื่องจากจะสามารถนำข้อมูลที่สำรองไว้มาให้บริการได้ในทันทีด้วยการกู้ข้อมูล (Recovery) โดยสามารถสำรองข้อมูลลงอุปกรณ์บันทึกข้อมูลได้ ดังนี้ (Urquido, 2007; สถาบันนวัตกรรมการศึกษา, 2552; อารี มีนา, [ม.ป.ป.])

1. การสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (Internal harddisk) โดยฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน เป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูลที่ประกอบอยู่ในคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว และสามารถบันทึกข้อมูลเก็บไว้ได้เป็นจำนวนมาก การสำรองข้อมูลลงอุปกรณ์ประเภทนี้จึงช่วยอำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี

2. การสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (External harddisk) โดยฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก เป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูลที่เริ่มเป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยเป็นอุปกรณ์ที่สามารถพกพาได้ มีขนาดเล็ก และสามารถดูแลรักษาได้ง่ายกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน สำหรับการสำรองข้อมูลเพิ่มเติมจากการสำรองข้อมูลลงฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน

3. การสำรองข้อมูลลงในซีดีรอม เป็นการคัดลอกข้อมูลลงบนแผ่นออฟติคัลที่มีขนาดความจุประมาณ 700MB ซึ่งเป็นความจุที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับฮาร์ดดิสก์ทั้งสองแบบข้างต้น การสำรองข้อมูลด้วยวิธีดังกล่าวอาจทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาซีดีรอมในการสำรองข้อมูลให้เพียงพอกับปริมาณทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บไว้

4. การสำรองข้อมูลลงในฐานข้อมูลสำรอง เป็นการสำรองข้อมูลโดยการสร้างหรือจำลองฐานข้อมูลขึ้นอีกฐาน และนำข้อมูลต่าง ๆ ในคลังสถาบันมาจัดเก็บในฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นนี้ ข้อดีของการสำรองข้อมูลลงในฐานข้อมูลสำรองคือ เมื่อคลังสถาบันหลักที่ให้บริการเกิดปัญหาหรือมีเหตุขัดข้องก็สามารถนำฐานข้อมูลนั้นมาให้บริการแก่ผู้ใช้ในระหว่างที่มีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ วิธีการที่นิยมนำมาใช้กับการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีดังต่อไปนี้ (Barton and Water, 2004: 71)

1. การสงวนรักษาแบบบิตสตรีม (Bitstream) ใช้สำหรับสงวนรักษาในกรณีที่ต้องการทำสำเนาของข้อมูลเพิ่มเติม

2. การสงวนรักษาแบบคงทนถาวร (Durable) ใช้สำหรับสงวนรักษาทั้งสื่อทางกายภาพ (Physical media)

3. การโยกย้าย (Migration) ใช้สำหรับการโยกย้ายหรือคัดลอกข้อมูลจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง เพื่อหลีกเลี่ยงความล้าสมัย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับข้อมูล หรือระบบที่จัดเก็บ

4. การสงวนรักษาแบบมาตรฐาน (Standard) เป็นการสงวนรักษาแบบทั่วไป เช่น การสำรองข้อมูลในพื้นที่จัดเก็บประเภทอื่น ๆ เป็นต้น

5. การจำลอง (Emulation) เป็นการสงวนรักษาโดยการสร้างระบบขึ้นมาใหม่ โดยที่มีลักษณะเหมือนกับระบบเดิมที่ใช้ แต่มีการเปลี่ยนแปลงรหัสสำหรับการแสดงผลบนเทคโนโลยีประเภทหนึ่ง ให้สามารถแสดงผลบนเทคโนโลยีอีกประเภทหนึ่งได้

6. การจัดกลุ่ม (Encapsulation) เป็นการสงวนรักษาโดยการจัดกลุ่มทรัพยากรและเมทาเดตาไว้ด้วยกัน เพื่อการถอดรหัสและนำออกมาเผยแพร่ในภายหลัง

7. เมทาเดตาเพื่อการสงวนรักษา (Preservation metadata) จะเป็นส่วนที่อธิบายและแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการสงวนรักษา เช่น ลักษณะทางกายภาพของต้นฉบับ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้วิธีการสงวนรักษาไฟล์ เป็นต้น

ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน

ฮาร์ดแวร์เป็นอุปกรณ์สำคัญในการจัดการคลังสถาบัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานของบุคลากรในห้องสมุดอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว อุปกรณ์ที่อาจนำมาใช้ในการจัดการคลังสถาบันมีดังนี้

1. เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เป็นคอมพิวเตอร์ขนาดตั้งโต๊ะ หรือเล็กกว่านั้น ราคาประหยัด แต่มีประสิทธิภาพในการประมวลผลข้อมูลมาก เหมาะสำหรับการใช้งานส่วนตัว หรือใช้สำหรับทำงานภายในสถานที่ต่าง ๆ เช่น บ้าน โรงเรียน มหาวิทยาลัย สำนักงาน เป็นต้น (Tyson and Crawford, [n.d.]) สำหรับการนำมาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน อาจนำมาใช้ในการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล การสร้างลายน้ำดิจิทัล การจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศสู่คลังสถาบัน การจัดการระบบคลังสถาบัน เป็นต้น

2. เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เป็นจุดศูนย์กลางในการให้บริการด้านต่าง ๆ กับเครื่องคอมพิวเตอร์อื่นที่อยู่ในเครือข่าย สำหรับการนำมาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน อาจนำมาใช้เป็นแม่ข่ายหลักในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน และควรจะต้องเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างสูง และสามารถรองรับการให้บริการที่ต่อเนื่อง และเป็นไปในระยะยาวได้ ซึ่งอาจจะมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายมากกว่า 1 แม่ข่าย เพื่อช่วยในการรับมือกับปัญหาการให้บริการเมื่อเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหลักเกิดปัญหาและไม่สามารถให้บริการต่อได้ (Nabe, 2010: 20)

3. เครื่องสแกนเนอร์ เป็นอุปกรณ์ต่อเชื่อมคอมพิวเตอร์แบบกราฟิก มีหน้าที่ในการเปลี่ยนแปลงภาพต้นฉบับซึ่งอาจอยู่ในรูปตัวหนังสือ รูปภาพ เป็นต้น ให้อยู่ในรูปแบบข้อมูล เพื่อให้คอมพิวเตอร์นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ และสามารถแสดงผลข้อมูลดังกล่าวผ่านหน้าจอได้ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไข เพิ่มเติม

ปรับแต่ง และจัดเก็บข้อมูล สำหรับการนำมาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน อาจนำมาใช้ในการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปดิจิทัล โดยการสแกนและแสดงผลผ่านหน้าจอเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการลงลายน้ำดิจิทัล และจัดเก็บให้อยู่ในรูปแบบไฟล์เอกสารดิจิทัลเพื่อนำไปให้บริการแก่ผู้ใช้ต่อไป

4. กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เป็นอุปกรณ์สำหรับจับภาพ ที่สามารถจับภาพและบันทึกภาพวัตถุที่ต้องการบันทึกได้ทันที โดยจะบันทึกในรูปแบบไฟล์ข้อมูลดิจิทัล แทนการบันทึกลงบนฟิล์ม ซึ่งจะสามารถส่งภาพที่บันทึกไว้เข้าไปยังคอมพิวเตอร์ และพิมพ์ออกมาเป็นภาพ หรือนำไปตกแต่งด้วยโปรแกรมสำหรับการตกแต่งภาพ เช่น โปรแกรมอะโดบี โฟโต้ช้อป (Adobe Photoshop) หรือนำไปใช้งานในลักษณะอื่น เช่น ใช้สำหรับการตกแต่งเว็บไซต์ หรือส่งต่อไปให้ผู้อื่น เป็นต้น สำหรับการนำมาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน อาจนำมาใช้สำหรับการถ่ายภาพทรัพยากรสารสนเทศที่มีอายุมาก หรืออยู่ในสภาพที่ไม่เอื้อต่อการนำไปแปลงเป็นดิจิทัลโดยการใช้สแกนเนอร์ได้ เป็นต้น

5. เครื่องสำรองกระแสไฟฟ้า เป็นอุปกรณ์สำหรับจ่ายกระแสไฟฟ้าสำรองจากแบตเตอรี่ที่บรรจุอยู่ภายในให้แก่อุปกรณ์ไฟฟ้าในระหว่างที่เกิดเหตุการณ์ไฟดับ ไฟตก ไฟเกิน ไฟกระชาก เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้งานยังมีเวลาในการสำรองข้อมูล หรือปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับข้อมูลที่จัดเก็บอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ (Loeffler and Spears, 2012: 2) เหมาะสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ต้องการกระแสไฟฟ้าอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา สำหรับการนำมาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน อาจนำมาใช้ในการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์แม้ภายในกรณีที่เกิดเหตุการณ์เกี่ยวกับไฟฟ้างอกที่กล่าวข้างต้น เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับระบบคลังสถาบัน หรือตัวทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แม้จะทำได้

6. อุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลนอกเหนือไปจากเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ตัวอย่างเช่น ซีดีรอม ฮาร์ดดิสก์ แฟลชเมมโมรี่ ยูเอสบีแฟลชไดรฟ์ เป็นต้น สำหรับการนำมาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน อาจนำมาใช้ในการสำรองข้อมูล หรือทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน เพื่อการกู้ข้อมูลในกรณีที่เกิดความเสียหายกับตัวทรัพยากรสารสนเทศหลักที่ให้บริการ เป็นต้น

ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน

ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายโปรแกรม ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีคุณสมบัติ ลักษณะเฉพาะ รวมถึงการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องพิจารณาในหลายด้าน เช่น ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ รูปแบบการจัดเก็บ ระยะเวลาในการจัดเก็บ ค่าใช้จ่าย และความรู้ความเชี่ยวชาญในระบบ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำไปใช้ (Prudlo, 2005)

Barton and Water (2004: 80-87) ได้กล่าวถึงซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันในเรื่องของที่มา คุณสมบัติโดยรวมของแต่ละโปรแกรม ความช่วยเหลือและการสนับสนุนทางเทคนิค รวมถึงตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมนั้น ๆ ซึ่งตัวอย่างโปรแกรมนี้นี้

1. อาร์คิมิดี (Archimede)

โปรแกรมอาร์คิมิดีได้รับการพัฒนาขึ้นใน Laval University Library ประเทศแคนาดา เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด สำหรับการสร้างคลังสถาบัน ซึ่งได้รับการพัฒนาให้รองรับและแสดงผลแก่ผู้ใช้ได้หลายภาษา โดยภาษาหลักที่มีคือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน นอกจากนี้ผู้ใช้ยังสามารถพัฒนาส่วนต่อประสานให้เป็นภาษาอื่น ๆ ที่ต้องการได้อย่างง่ายดาย หรือจะพัฒนาให้สามารถแสดงผลและใช้งานได้หลายภาษาโดยการสลับภาษาที่ต้องการใช้ขึ้นมาได้อีกเช่นเดียวกัน สำหรับคุณสมบัติของโปรแกรมอาร์คิมิดีมีดังนี้

- มีการสร้างกลุ่มชุมชนและกลุ่มประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ
- ใช้เครื่องมือช่วยค้นที่มีพื้นฐานมาจากซอฟต์แวร์โอเพนซอร์สที่มีชื่อว่าลูซีน (Lucene)
- รองรับมาตรฐาน OAI-PMH
- ใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการเมทาเดตา

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมอาร์คิมิดีได้แก่ Laval University Library ประเทศแคนาดา

2. ซีดีสแวร์ (CDSware (CERN Document server software))

โปรแกรมซีดีสแวร์ เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยกลุ่มเซิร์น (CERN) หรือองค์การวิจัยนิวเคลียร์ยุโรปที่มีสำนักงานอยู่ในกรุงเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ โปรแกรมซีดีสแวร์ถูกออกแบบมาเพื่อให้เผยแพร่รายการออนไลน์ และระบบเอกสารบนเว็บไซต์ แต่ในปัจจุบันนี้โปรแกรมซีดีสแวร์ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "ซีดีเอส อินเวนีโอ" (CDS Invenio) แล้ว สำหรับคุณสมบัติของโปรแกรมซีดีสแวร์มีดังนี้

- รองรับมาตรฐาน OAI-PMH
- ใช้มาตรฐาน MARC21 ในการลงรายการเมทาเดตา
- ใช้ My SQL ในการจัดการฐานข้อมูล
- มีส่วนการทำงานสำหรับผู้ใช้งานโดยเฉพาะ ประกอบด้วยพื้นที่ในการเก็บเอกสาร และการแจ้งเตือนผ่านทางอีเมล

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมซีดีสแวร์ได้แก่ องค์กรเซิร์น

3. คอนเทนท์ ดีเอ็ม (CONTENTdm)

โปรแกรมคอนเทนท์ ดีเอ็ม ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยบริษัท Digital Media Management จำกัด เป็นซอฟต์แวร์เชิงพาณิชย์สำหรับการสร้างคลังสถาบัน โดยถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้สำหรับการจัดระเบียบและจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในด้านต่าง ๆ โดยมีเครื่องมือสำหรับจัดการทรัพยากรที่ใช้งานได้สะดวกสำหรับการจัดการและการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ก็ยังมีเครื่องมือสำหรับจัดการขนาดของทรัพยากรสารสนเทศเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บ สำหรับคุณสมบัติของโปรแกรมคอนเทนท์ ดีเอ็มมีดังนี้

- รองรับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทุกประเภท
- รองรับมาตรฐาน Z39.50
- รองรับมาตรฐาน OAI-PMH
- ใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการเมทาเดตา

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมคอนเทนต์ ดีเอ็ม มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น University of Arizona, Brigham Young University, Colorado State University Libraries, University of Iowa, University of Oregon ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

4. ดิสเปซ (DSpace)

โปรแกรมดิสเปซ เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Massachusetts Institute of Technology ร่วมกับกลุ่มวิจัยของบริษัท Hewlett Packard ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยถูกออกแบบมาเพื่อใช้กับการสร้างระบบห้องสมุดดิจิทัล เพื่อการจัดเก็บ จัดทำดัชนี เก็บรักษา และเผยแพร่ผลงานของประชาคมภายในมหาวิทยาลัยในรูปแบบดิจิทัล สำหรับคุณสมบัติของโปรแกรมดิสเปซมีดังนี้

- รองรับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทุกประเภท
- รองรับมาตรฐาน OAI-PMH
- ใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการเมทาเดตา
- สามารถปรับแต่งส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ให้มีความเหมาะสมได้
- สามารถค้นหาเอกสารฉบับเต็มโดยใช้โปรแกรม Lucene หรือ Google ได้

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมดิสเปซ มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น Cambridge University ประเทศอังกฤษ University of Edinburgh ประเทศสกอตแลนด์ Erasmus University of Rotterdam ประเทศเนเธอร์แลนด์ Massachusetts Institute of Technology ประเทศสหรัฐอเมริกา Hong Kong University of Science & Technology Library เขตปกครองพิเศษฮ่องกง เป็นต้น

5. อี-พริ้นท์ส (E-prints)

โปรแกรมอี-พริ้นท์ส เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย University of Southampton ประเทศอังกฤษ ใช้สำหรับจัดเก็บผลงานของนักวิจัยและนักวิชาการภายในมหาวิทยาลัย สำหรับคุณสมบัติของโปรแกรมอี-พริ้นท์สมีดังนี้

- รองรับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทุกประเภท

- ใช้ MySQL ในการจัดการฐานข้อมูล
- ใช้มาตรฐานใดในการลงรายการเมทาเดทาก็ได้
- ส่วนต่อประสานกับผู้ใช้อยู่ในรูป Web-based

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมอี-พริ้นท์ส มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น University of Bath, University of Cumbria, University of Durham ประเทศอังกฤษ Washington University ประเทศสหรัฐอเมริกา Victoria University ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น

6. เฟดอรา (Fedora)

โปรแกรมเฟดอรา เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยนักวิจัยจาก Cornell University ร่วมกับ Virginia University ประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างการทำงานร่วมกันบนเว็บไซต์ของห้องสมุดดิจิทัล คลังสถาบัน และระบบจัดการข้อมูลรูปแบบอื่น ๆ สำหรับคุณสมบัติของโปรแกรมเฟดอรา มีดังนี้

- รองรับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทุกประเภท
- รองรับมาตรฐาน OAI-PMH
- ใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการเมทาเดทา

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมเฟดอรา มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น Kings College, Oxford University ประเทศอังกฤษ Indiana University, New York University, Northwestern University ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

7. กรีนสโตน (Greenstone)

โปรแกรมกรีนสโตน เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ถูกสร้างขึ้นโดยกลุ่มห้องสมุดดิจิทัลแห่งนิวซีแลนด์ที่ University of Waikato ประเทศนิวซีแลนด์ ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างและจัดการห้องสมุดดิจิทัล ต่อมาได้มีการพัฒนาโปรแกรมและแจกจ่ายผ่านความร่วมมือจากองค์กรยูเนสโก และองค์กรสิทธิมนุษยชน NGO สำหรับคุณสมบัติของโปรแกรมกรีนสโตนโดยภาพรวม คือ รองรับหลายภาษา โดย 4 ภาษาหลักได้แก่

ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาสเปน และภาษารัสเซีย นอกจากนี้ส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ยังสามารถปรับเปลี่ยนมากกว่า 25 ภาษา

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมกรีนสโตน มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น Gresham College ประเทศอังกฤษ Auburn University, Illinois Wesleyan University ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันอื่น ๆ ที่เป็นที่รู้จัก และเริ่มเป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบันดังนี้

1. ล็อกคิส (LOCKSS)

โปรแกรมล็อกคิส เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ถูกพัฒนาขึ้นที่มหาวิทยาลัย Stanford ประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้สำหรับช่วยในการสงวนรักษาการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์นับตั้งแต่ที่ห้องสมุดได้เข้ามาเป็นสมาชิก โดยโปรแกรมนี้จะช่วยรวบรวมเนื้อหาที่ถูกเพิ่มเข้ามาใหม่อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังช่วยในงานระบบสนับสนุนการพิมพ์ (Publishing platform) ต่าง ๆ เช่น Project Muse สำนักพิมพ์ Blackwell สำนักพิมพ์ Nature Publishing Group และสำนักพิมพ์ Kluwer Academic Publishers เป็นต้น (Prudlo, 2005)

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมล็อกคิส มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น University of Alberta, University of Manitoba, University of Saskatchewan, University of Winnipeg ประเทศแคนาดา เป็นต้น

2. ดิจิทูล (DigiTool)

โปรแกรมดิจิทูล เป็นซอฟต์แวร์เชิงพาณิชย์ พัฒนาโดยบริษัท Ex Libris Groups ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและกลุ่มความร่วมมือต่าง ๆ สามารถจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทั้งการจัดเก็บ การค้นหา การเข้าถึง และการสงวนรักษา เป็นต้น (Ex Libris Group, 2012)

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมดิจิทูล มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น Boston College, Florida State University ประเทศสหรัฐอเมริกา Leiden University ประเทศแคนาดา The University of Melbourne ประเทศสหรัฐอเมริกา Universidade do Porto ประเทศโปรตุเกส เป็นต้น

3. ดรูปัล (Drupal)

โปรแกรมดรูปัล เป็นซอฟต์แวร์กลุ่ม Open source content management system ที่ช่วยในการออกแบบพัฒนาเว็บไซต์ โดยเน้นการบริหารจัดการเนื้อหาเว็บไซต์ นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้กับงานอื่นได้หลากหลายรวมถึงการจัดการคลังสถาบัน โดยการติดตั้งโปรแกรมเสริม (Extension) ที่มีความเหมาะสมเข้าไป (บุญเลิศ อรุณพิบูลย์, 2554)

ตัวอย่างองค์กรที่ใช้โปรแกรมดรูปัล มีหลายสถาบันด้วยกัน เช่น Harvard University, Michigan State University, Strayer University ประเทศสหรัฐอเมริกา University of Calgary, Universite de Moncton ประเทศแคนาดา เป็นต้น

บริการของคลังสถาบัน

การจัดบริการของคลังสถาบันของแต่ละแห่งนั้น ขึ้นอยู่กับนโยบาย หรือความต้องการของผู้ใช้คลังสถาบันว่ามีความต้องการให้มีบริการใดเกิดขึ้นบ้าง ตัวอย่างบริการที่พบบนคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีดังนี้

1. บริการให้ผู้ใช้งานดาวน์โหลดคู่มือการใช้งาน เป็นบริการที่ให้ผู้ใช้งานสามารถศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการใช้งานคลังสถาบันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยการดาวน์โหลดคู่มือที่ทางห้องสมุดจัดทำขึ้นในรูปแบบไฟล์ PDF ซึ่งจะมีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการใช้คลังสถาบันในส่วนต่าง ๆ ให้ผู้ใช้ได้อ่านและทำความเข้าใจด้วยตนเอง

2. บริการให้ผู้ใช้งานดาวน์โหลดคู่มือการสืบค้น เป็นบริการที่คล้ายกับบริการให้ผู้ใช้งานดาวน์โหลดคู่มือการใช้งาน แต่บริการนี้จะเป็นบริการที่ให้ผู้ใช้งานได้ศึกษาและทำความเข้าใจในการสืบค้นข้อมูลหรือทรัพยากรสารสนเทศที่อยู่ในคลังสถาบันโดยเฉพาะ ซึ่งจะมีการแนะนำวิธีการสืบค้นประเภทต่าง ๆ ทั้งการสืบค้นแบบธรรมดา หรือ การสืบค้นขั้นสูง เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3. บริการนำเข้าผลงานของบุคลากรภายในสถาบัน เป็นบริการที่เปิดให้เจ้าของผลงานที่อาจไม่มีเวลา หรือไม่สะดวกในการนำส่งผลงานด้วยตนเอง สามารถนำผลงานดังกล่าวมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

เป็นผู้นำเข้าทรัพยากรสารสนเทศสู่คลังสถาบันให้ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น อีเมลล์ของระบบ หรือนำส่งผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง เพื่อให้ นำผลงานเข้าจัดเก็บในคลังสถาบัน เป็นต้น

4. บริการอบรมการนำส่งผลงานด้วยตนเอง เป็นบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้ที่มีความต้องการในการนำผลงานของตนเข้ามาจัดเก็บและให้บริการในคลังสถาบันด้วยตนเอง แต่อาจไม่มีความเข้าใจในวิธีการนำส่งผลงานด้วยตนเอง บริการนี้จะช่วยให้ผู้ที่เป็นเจ้าของผลงานตระหนักถึงประโยชน์ของคลังสถาบัน และช่วยส่งเสริมให้เกิดความต้องการในการนำผลงานมาจัดเก็บและเผยแพร่ผ่านคลังสถาบันต่อไปอีก

5. บริการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นดิจิทัล (Digitization) เป็นบริการที่ช่วยในการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้แก่เจ้าของผลงานที่อาจนำผลงานที่อยู่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ หรือไม่สะดวกในการแปลงให้อยู่ในรูปดิจิทัลด้วยตนเองมามอบให้แก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็จะทำการแปลงทรัพยากรดังกล่าวให้อยู่ในรูปดิจิทัล ก่อนการจัดเก็บและให้บริการ

6. บริการจัดทำเมทาเดตา เป็นบริการที่เอื้อประโยชน์ให้แก่เจ้าของผลงานที่อาจไม่รู้หรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับเมทาเดตาของทรัพยากรสารสนเทศ หรืออาจจะไม่มีเวลาในการลงรายการด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ก็จะทำการลงรายการเมทาเดตาทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวให้แก่เจ้าของผลงาน รวมไปถึงช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องของเมทาเดตาที่เจ้าของผลงานเป็นผู้ลงรายการด้วยตนเอง

7. บริการอบรมการใช้งานคลังสถาบัน เป็นบริการที่จัดขึ้นภายในห้องสมุด หรือภายในสถาบัน โดยอาจเปิดให้ผู้สนใจเข้ามาลงทะเบียน และเข้าร่วมการอบรมการใช้งาน ซึ่งอาจจะมีข้อมูลหรือคำแนะนำเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากคู่มือการใช้งานที่มีให้บริการบนคลังสถาบัน โดยอาจรวมถึงวิธีการนำส่งผลงานเข้ามาจัดเก็บและให้บริการในคลังสถาบันควบคู่ไปด้วย

8. บริการให้คำแนะนำการใช้ระบบ เป็นบริการที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้ในการใช้ระบบคลังสถาบัน โดยอาจเป็นการตั้งโต๊ะหรือเคาน์เตอร์ให้บริการภายในห้องสมุด หรืออาจเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้หรือเจ้าของผลงานส่งคำถามหรือข้อสงสัยผ่านทางอีเมลล์ของผู้ดูแลระบบที่แจ้งไว้บนคลังสถาบัน เป็นต้น

ปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาในเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า ปัญหาหลักที่พบในการจัดการคลังสถาบันเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของผลงาน ในแง่ของการไม่ส่งผลงานให้แก่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเพื่อการจัดเก็บและเผยแพร่ในคลังสถาบัน หรือแม้แต่การนำเข้าหรือจัดเก็บผลงานด้วยตนเอง โดยเฉพาะเจ้าของผลงานที่เป็นคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย อาจเป็นเพราะเจ้าของผลงานที่เป็นนักวิชาการ จะไม่ค่อยคุ้นเคยกับแนวคิดหรือตระหนักถึงความสำคัญของคลังสถาบัน และยังมีความลังเลในการจะนำผลงานของตนเข้ามาจัดเก็บด้วยตนเอง (Swan and Brown, 2005: 26-49) หรืออาจมีข้อจำกัดในการเผยแพร่ผลงาน เช่น ผลงานดังกล่าวยังไม่เสร็จสมบูรณ์ หรือผลงานดังกล่าวตกเป็นลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์หรือของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของผลงาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาของ Singeh, Abrizah, and Karim (2013: 199-204) ที่ศึกษาการยอมรับการจัดเก็บผลงานด้วยตนเองในคลังสถาบันของเจ้าของผลงานจำนวน 108 คน ที่สังกัดในมหาวิทยาลัยจำนวน 5 แห่งในประเทศมาเลเซียและพบว่า แม้แต่การอำนวยความสะดวกในการจัดการตามขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ได้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเจ้าของผลงานในการจัดเก็บผลงานด้วยตนเอง และถึงแม้เจ้าของผลงานจะยอมรับว่าคลังสถาบันเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ผลงาน แต่ก็ยังไม่เกิดการจัดเก็บผลงานในคลังสถาบันด้วยตนเองอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของผลงานแล้ว ยังมีปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้ เป็นต้น (อนุรักษ์ อยู่วัง, 2554)

คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

จากความสำคัญและประโยชน์ของการมีคลังสถาบันภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการมีคลังสถาบันภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จากการสำรวจและศึกษาข้อมูลเรื่องของคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยของผู้วิจัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเริ่มมีการจัดตั้งและจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2549 โดยแต่ละสถาบันจะมีชื่อเรียกคลังสถาบันที่แตกต่างกันออกไป แต่จำนวนของคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้นยังมีไม่มาก จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 11 แห่ง ดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คลังปัญญาจุฬาฯ เพื่อประเทศไทย (Chulalongkorn University Intellectual Repository: CUIR) ตั้งขึ้นเพื่อจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศอันเป็นภูมิปัญญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะรวมทั้งผลงานวิจัย วิชาการ ของคณาจารย์ นักวิจัย และนิสิตบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งหวังว่าทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับการจัดเก็บนี้ จะสามารถใช้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกแก่ประชาคมวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพิ่มเติมต่อยอด ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการทั้งในศาสตร์เดียวกันและบูรณาการระหว่างศาสตร์ และสามารถพัฒนาระบบการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์ต่างศาสตร์ และระหว่างอาจารย์กับนิสิต และยังคงจะเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ประจักษ์ในระดับนานาชาติ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานวิทยทรัพยากร, 2554)

2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คลังปัญญามหาวิทยาลัยขอนแก่น (Khon Kaen University Intellectual Repository: KKUIR) จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวม จัดการ เผยแพร่ และสงวนรักษาผลงานทางวิชาการในรูปดิจิทัล ที่สร้างสรรค์โดยอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยของมหาวิทยาลัยในการก้าวไปสู่มหาวิทยาลัยชั้นนำระดับสากล (มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด, 2554)

3. มหาวิทยาลัยทักษิณ

คลังปัญญามหาวิทยาลัยทักษิณ (TSU Knowledge Bank: TSUKB) เป็นโครงการพัฒนาฐานข้อมูลคลังปัญญา เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ทุกประเภทของบุคลากรในมหาวิทยาลัยให้สะดวกต่อการใช้งาน โดยใช้โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) สำหรับจัดการเก็บเอกสารในรูปดิจิทัล ซึ่งเอกสารในฐานข้อมูลทั้งหมดเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย และสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของผลงานทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ (มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุด, 2554)

4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (Suranaree University of Technology Intellectual Repository: SUTIR) เป็นคลังปัญญาที่เกิดจากความรู้ความสามารถของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ได้สร้างผลงานจนเป็นที่ยอมรับ และสามารถนำไปเผยแพร่ เพื่อใช้สำหรับสนับสนุนการศึกษา การค้นคว้าวิจัย และเพื่อให้นักวิจัยหรือผู้สนใจทั่วไปสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ และก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกันอย่างยั่งยืน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา, 2554)

5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คลังความรู้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thammasat University Publication Knowledge-Based Website) มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อให้บริการภายในมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ โดยมีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงเอกสารฉบับเต็ม หากต้องการใช้เอกสารฉบับเต็มต้องติดต่อกับคณะหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของผลงานโดยตรง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด, 2554)

6. มหาวิทยาลัยมหิดล

คลังปัญญามหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol University Institutional Repository: Mahidol IR) ตั้งขึ้นเพื่อจัดเก็บและให้บริการสารนิเทศและความรู้ในหลากหลายสาขาวิชา ที่เป็นภูมิปัญญาของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งหวังที่จะรวบรวมผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิจัย รวมถึงนักศึกษา ให้อยู่ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สนใจ และผู้ที่ต้องการค้นคว้าผลงานในสาขาเดียวกันหรือบูรณาศาสตร์ รวมไปถึงเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานที่จัดเก็บไว้ออกไปให้เป็นที่ประจักษ์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ (มหาวิทยาลัยมหิดล หอสมุดและคลังความรู้, 2554)

7. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU Knowledge Bank) จัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยในการจัดเก็บผลงานทางวิชาการของตนไม่ว่าจะอยู่ในรูปเอกสารฉบับเต็ม หรือเพียงแค่ว่าสาระสังเขปบางส่วน โดยลิขสิทธิ์ของผลงานนั้นจะยังคงเป็นของเจ้าของผลงาน หรือของสำนักพิมพ์ดั้งเดิม ซึ่งผลงานที่จัดเก็บจะถูกเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตออกไปสู่ระดับสากล (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร, 2554)

8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (Intellectual Repository @ RMUTT) จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นคลังจัดเก็บและเผยแพร่สารนิเทศ เช่น วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ผลงานวิชาการ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ และนักวิจัยภายในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ ที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า วิจัย พัฒนาต่อยอด โดยจัดเก็บในรูปแบบดิจิทัล และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยไปสู่ระดับประเทศ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2554)

9. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Intellectual Repository: RMUTP IR) ตั้งขึ้นเพื่อจัดเก็บและให้บริการสารนิเทศ เช่น ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ของคณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และบัณฑิตของกลุ่มวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยมุ่งหวังให้ทรัพยากรสารนิเทศดิจิทัลเหล่านั้น เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพิ่มเติมต่อยอด ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ รวมถึงเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลออกไปในระดับนานาชาติ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2554)

10. มหาวิทยาลัยชินวัตร

คลังปัญญามหาวิทยาลัยชินวัตร (SIU Knowledge Bank) จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่อยู่ในรูปดิจิทัล ซึ่งเป็นผลงานของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ได้แก่ อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัย เช่น สถาบันวิจัย สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี เป็นต้น (มหาวิทยาลัยชินวัตร สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี, 2554)

11. มหาวิทยาลัยศรีปทุม

คลังปัญญามหาวิทยาลัยศรีปทุม (Sripatum University Knowledge Bank) เป็นโครงการเชื่อมโยงชุมชนนักวิชาการ อาจารย์ นักวิจัย บรรณารักษ์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม ในการนำความรู้ของคณะและหน่วยงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายใต้ฐานข้อมูลเดียวกัน (มหาวิทยาลัยศรีปทุม สำนักหอสมุด, 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคลังสถาบันจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวิทยานิพนธ์ วารสารวิชาการ บทความวิจัย ฐานข้อมูล ตลอดจนเว็บไซต์ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นงานวิจัยในประเทศไทยจำนวน 1 เรื่อง และงานวิจัยในต่างประเทศจำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

งานวิจัยในประเทศไทย

วัชรีย์ เพ็ชรวงษ์ และ กุลธิดา ท้วมสุข (2554) วิเคราะห์เปรียบเทียบคลังสถาบันของมหาวิทยาลัยในไทยจำนวน 5 แห่ง และในต่างประเทศจำนวน 5 แห่ง เกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประเภทและรูปแบบเอกสารที่จัดเก็บ ผลการวิจัยส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า 1) ส่วนใหญ่ห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการคลังสถาบัน 2) ประเภทของทรัพยากรที่ถูกจัดเก็บมากที่สุด ได้แก่ ผลงานวิจัย และบทความวิชาการ รองลงมาเป็นวิทยานิพนธ์ และหนังสือ ส่วนรูปแบบเอกสารที่ถูกจัดเก็บมากที่สุด ได้แก่ เอกสารที่อยู่ในรูปข้อความ (Text)

งานวิจัยในต่างประเทศ

Lynch and Lippincott (2005) ศึกษาการใช้งานคลังสถาบันในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นปี ค.ศ.2005 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน ผลการวิจัยส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ประเภทของทรัพยากรที่จัดเก็บในคลังสถาบันมีความหลากหลาย ทั้งวิทยานิพนธ์ สื่อมัลติมีเดีย ชุดการเรียนการสอน รวมไปถึงรายงานการประชุม / สัมมนา โดยส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมดีสเปซเป็นระบบจัดการคลังสถาบัน

Melero et al (2009) ศึกษาสถานภาพของคลังสถาบันในสถาบันการศึกษาของประเทศสเปนจำนวน 38 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้ มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ และความต้องการสำหรับการพัฒนาคลังสถาบันในอนาคต ผลการวิจัยส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ที่จัดเก็บจะอยู่ในรูปเอกสารฉบับเต็มพร้อมทั้งข้อมูลเมทาเดตา โดยประเภทของทรัพยากรที่จัดเก็บมากที่สุดได้แก่ บทความวารสาร และวิทยานิพนธ์ โดยใช้โปรแกรมดีสเปซในการจัดการระบบคลังสถาบัน สำหรับมาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ได้แก่ มาตรฐาน Dublin Core Metadata ส่วนความต้องการสำหรับการพัฒนาคลังสถาบันในอนาคต คือ ต้องการให้มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศเมื่อเกิดการเผยแพร่แบบสาธารณะ และต้องการให้มีตัวชี้วัดที่มีคุณภาพ

Sawant (2011) ศึกษาเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้ในการพัฒนาคลังสถาบัน และระบบคลังสถาบันของประเทศอินเดียในด้านต่าง ๆ ผลการวิจัยส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า สถาบันส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมดีสเปซในการจัดการระบบคลังสถาบัน เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าวมีส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ที่มีลักษณะใช้งานง่าย นอกจากนี้ยังสามารถรองรับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลได้ทุกประเภท แต่ส่วนใหญ่ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บจะอยู่ในรูปแบบไฟล์ข้อความ (Text-file format)

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปประเด็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ดังนี้

1. ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ผลการศึกษาของวัชรีย์ เพ็ชรวงษ์ และกุลธิดา ท่วมสุข (2554) พบว่า ประเภทของทรัพยากรที่ถูกรวบรวมมากที่สุด ได้แก่ ผลงานวิจัยและบทความวิชาการ รองลงมาเป็น

วิทยานิพนธ์ และหนังสือ ผลการศึกษาของ Lynch and Lippincott (2005) พบว่า ประเภทของทรัพยากรที่ถูกจัดเก็บในคลังสถาบันมีความหลากหลาย ทั้งวิทยานิพนธ์ สื่อมัลติมีเดีย ชุดการเรียนการสอน รวมไปถึงรายงานการประชุม / สัมมนา และผลการศึกษา Melero et al (2009) ที่พบว่า ประเภทของทรัพยากรที่จัดเก็บมากที่สุดได้แก่ บทความวารสาร และวิทยานิพนธ์

2. รูปแบบทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ ผลการศึกษาของวัชรีย์ เพ็ชรวงษ์ และ กุลธิดา ท้วมสุข (2554) พบว่า รูปแบบเอกสารที่ถูกจัดเก็บมากที่สุด ได้แก่ เอกสารที่อยู่ในรูปข้อความ (Text) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Sawant (2011) ที่พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันส่วนใหญ่จัดเก็บอยู่ในรูปแบบไฟล์ข้อความ (Text-file format) ส่วนผลการศึกษาของ Melero et al (2009) พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ที่จัดเก็บจะอยู่ในรูปเอกสารฉบับเต็มพร้อมทั้งข้อมูลเมทาเดตา

3. มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล ผลการศึกษาของ Melero et al (2009) พบว่า คลังสถาบันในสถาบันการศึกษาของประเทศสเปนจำนวน 38 แห่ง เลือกมาตรฐาน Dublin Core Metadata เพื่อการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

4. ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้ ผลการศึกษาของ Lynch and Lippincott (2005) พบว่า คลังสถาบันส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมดิสเพลนเป็นระบบจัดการคลังสถาบัน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Melero et al (2009) และ Sawant (2011)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ นโยบาย งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล ตลอดจนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบัน โดยมีวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การทดสอบเครื่องมือวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันจากทั้งสิ่งสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ บทความจากวารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูล และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตลอดจนการตรวจสอบจากหน้าเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัย คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการและดำเนินงานคลังสถาบัน จากการสำรวจโดยการตรวจสอบจากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่ง และการใช้เครื่องมือช่วยค้น (Search Engine) ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2554

และทำการสำรวจอีกครั้งในเดือนมิถุนายน 2555 พบว่ามีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการจัดการและดำเนินงานคลังสถาบันจำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 2 แห่ง ดังนี้

ลำดับ ที่	ชื่อห้องสมุด	ชื่อคลังสถาบัน
1.	สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คลังปัญญาจุฬาฯ เพื่อประเทศไทย (Chulalongkorn University Intellectual Repository: CUIR)
2.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	คลังปัญญามหาวิทยาลัยขอนแก่น (Khon Kaen University Intellectual Repository: KKUIR)
3.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา	ฐานข้อมูลคลังปัญญา มหาวิทยาลัยทักษิณ (The Institute Repository of Thaksin University: TSU Knowledge Bank, TSUKB)
4.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (Suranaree University of Technology Intellectual Repository: SUTIR)
5.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	Thammasat University Publications Knowledge-Based Website.
6.	หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล	คลังปัญญามหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol University Institutional Repository: Mahidol IR)
7.	สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถ-กระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	คลังปัญญา ม.อ. (PSU Knowledge Bank)
8.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	Intellectual Repository @ RMUTT

ลำดับ ที่	ชื่อห้องสมุด	ชื่อคลังสถาบัน
9.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ นคร (Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Intellectual Repository: RMUTP IR)
10.	สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ชินวัตร	SIU Knowledge Bank
11.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม	Sripatum University Knowledge Bank

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือ ผู้รับผิดชอบในการจัดการคลัง
สถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และมีแบบสัมภาษณ์เป็น
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของคำถามประกอบด้วย คำถามปลายปิดแบบเลือกได้
คำตอบเดียวและหลายคำตอบ คำถามปลายเปิด และคำถามชนิดมาตราประมาณค่า โดยแบบ
สัมภาษณ์ที่สร้างแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และปีที่เริ่มมีการ
ให้บริการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

1. ตำแหน่ง
2. ปีที่เริ่มให้บริการคลังสถาบัน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยจำแนก
คำถามออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ นโยบายการจัดการคลังสถาบัน งบประมาณ บุคลากร
ที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์
และการประเมินผล ประกอบด้วยคำถามจำนวน 34 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 1 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ
2. นโยบายการจัดการคลังสถาบัน ประกอบด้วยคำถามจำนวน 2 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว และคำถามปลายเปิด
3. งบประมาณ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 4 ข้อ ลักษณะคำถามมีทั้งคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว คำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ และคำถามปลายเปิด
4. บุคลากรที่รับผิดชอบ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ และคำถามปลายเปิด
5. ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ประกอบด้วยคำถามจำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำถามมีทั้งคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว คำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ และคำถามปลายเปิด
6. เทคโนโลยีที่ใช้ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถามมีทั้งคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว คำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ และคำถามปลายเปิด
7. การให้บริการ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว และคำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ
8. วิธีการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 1 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ
9. การประเมินผล ประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อ ลักษณะคำถามมีทั้งคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว คำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งปัญหาออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายจำนวน 5 ข้อ ด้านงบประมาณจำนวน 4 ข้อ ด้านบุคลากรจำนวน 8 ข้อ ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันจำนวน 14 ข้อ ด้านเทคโนโลยีที่ใช้จำนวน 5 ข้อ ด้านการให้บริการจำนวน 4 ข้อ ด้านการประชาสัมพันธ์จำนวน 5 ข้อ ด้านการประเมินผลจำนวน 4 ข้อ และปัญหาด้านอื่น ๆ จำนวน 3 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นคำถามชนิดมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดระดับปัญหาออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้สัญลักษณ์หมายเลข 1-5 แทนความหมายดังนี้

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ไม่ประสบปัญหากำหนดให้มีค่าเป็น 0 และไม่นำมาคิดค่าทางสถิติ

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นได้ โดยจำแนกข้อเสนอแนะออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ด้านการให้บริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับหน่วยงานองค์กรที่มีการจัดการคลังสถาบันจำนวนทั้งสิ้น 3 แห่ง ระหว่างวันที่ 26 กันยายน – 2 ตุลาคม 2555 ได้แก่

1. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
3. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะต่าง ๆ จึงได้นำมาพิจารณาและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 9 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการ ได้ปรับตัวเลือกจาก "มีประสบการณ์ในการจัดการคลังสถาบันมาก่อน" เป็น "มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันมาก่อน"

2. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 11 เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน และ ข้อ 12 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์พบว่า เมื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ระบุประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ โดยระบุจำนวนทรัพยากรมากกว่า 1 ประเภท และระบุรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศในข้อ 12 จะทำให้เกิดความไม่ถูกต้องของคำตอบ ดังตัวอย่าง

คำถามข้อ 11. ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันห้องสมุดของท่านมี
อะไรบ้าง

- [] หนังสือ
- [] สารนิพนธ์
- [] วิทยานิพนธ์
- [] คุชฎีนิพนธ์

ฯลฯ

คำถามข้อ 12. ห้องสมุดของท่านจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในรูปแบบใด

- เอกสารฉบับเต็ม (Full-text)
- สารสังเขป (Abstract)
- ข้อมูลทางบรรณานุกรม (Bibliographic)
- ทั้งสามรูปแบบ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

เพื่อให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ ผู้วิจัยจึงรวมคำถามข้อ 11 และ 12 เข้าด้วยกัน ดังนั้นเมื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ระบุประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน จะสามารถระบุรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวที่จัดเก็บได้อย่างถูกต้อง และชัดเจนมากขึ้น

คำถามข้อ 11 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันห้องสมุดของท่านมีอะไรบ้าง และจัดเก็บไว้ในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ดังตัวอย่าง

ทรัพยากรสารสนเทศ		รูปแบบการจัดเก็บ			
		ข้อมูลทางบรรณานุกรม (Bibliographic)	สารสังเขป (Abstract)	เอกสารฉบับเต็ม (Full-Text)	อื่น ๆ (โปรดระบุ)
☐	หนังสือ				
☐	สารนิพนธ์				
☐	วิทยานิพนธ์				
☐	ดุชะฎีนิพนธ์				

3. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 18 เป็นคำถามเกี่ยวกับการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ ให้มีการสอบถามเพิ่มเติมถึงเหตุผลที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเลือกใช้วิธีการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบด้วยวิธีดังกล่าว

4. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 19 เป็นคำถามเกี่ยวกับการกำหนดสิทธิการเข้าถึง และระดับการเข้าถึงของผู้ใช้ ลดตัวเลือกย่อยภายใต้ตัวเลือก "บุคลากรภายนอก" คือ "สามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สารสนเทศ และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย"

5. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 21 เป็นคำถามเกี่ยวกับระบบการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการบนคลังสถาบัน ปรับตัวเลือกย่อยภายใต้ "มีการสงวนรักษา" ทั้งหมด จาก "บิตสตรีม (Bitstream preservation)" และ "ฟังก์ชันนัล (Functional preservation)" เนื่องจากเป็นตัวเลือกย่อยที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์อาจเข้าใจได้ยาก อีกทั้งเป็นตัวเลือกที่เฉพาะเจาะจงไปยังโปรแกรมดีสเปซมากเกินไป จึงได้ปรับตัวเลือกย่อยใหม่ดังนี้

[] มีการสงวนรักษา ด้วยวิธีการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () สำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (Internal Harddisk)
- () สำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (External Harddisk)
- () สำรองข้อมูลลงในซีดีรอม
- () สำรองข้อมูลลงในฐานข้อมูลสำรอง
- () ถ่ายโอนข้อมูล (Data Migration) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีใหม่
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 22 เป็นคำถามเกี่ยวกับฮาร์ดแวร์ที่ใช้จัดการคลังสถาบัน ตัดตัวเลือกย่อยภายใต้ "เครื่องคอมพิวเตอร์" ออกทั้งหมด พร้อมทั้งปรับตัวเลือกจาก "เครื่องคอมพิวเตอร์" เป็น "เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal computer)" และเพิ่มตัวเลือกอีก 1 ตัวเลือก คือ "อุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล (Storage)"

7. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 28 เป็นคำถามเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายที่ห้องสมุดให้บริการคลังสถาบัน ปรับคำถามจาก "ผู้มีสิทธิใช้บริการคลังสถาบันห้องสมุดของท่านคือกลุ่มใด" เป็น "ห้องสมุดของท่านให้บริการคลังสถาบันแก่ผู้ใช้กลุ่มใดบ้าง"

8. คำถามตอนที่ 2 ข้อที่ 31 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ และวิธีการประชาสัมพันธ์ คลังสถาบัน เพิ่มตัวเลือก 1 ตัวเลือก คือ "แจ้งให้ทราบผ่านสื่อสังคม (เช่น Facebook, Twitter เป็นต้น) ของห้องสมุด"

เมื่อทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก ข) ดังกล่าว ไปใช้ในการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งแนบแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ถึงผู้อำนวยการห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการคลังสถาบัน จำนวน 11 แห่ง และโทรศัพท์เพื่อขออนุญาตหมายวันเวลาสัมภาษณ์ และเข้าสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวันเวลาและสถานที่ที่นัดหมาย ระหว่างวันที่ 22 ตุลาคม - 12 ธันวาคม 2555 ได้แก่

1. ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วันที่ 22 ตุลาคม 2555
2. หัวหน้าฝ่ายคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยชินวัตร วันที่ 24 ตุลาคม 2555
3. หัวหน้ากลุ่มวิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วันที่ 26 ตุลาคม 2555
4. ประธานคณะทำงาน CUIR คลังปัญญาจุฬาเพื่อประเทศไทย สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 31 ตุลาคม 2555
5. บรรณารักษ์งานจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี วันที่ 2 พฤศจิกายน 2555
6. ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 12 พฤศจิกายน 2555

7. รองผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและสารสนเทศ หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ 15 พฤศจิกายน 2555

8. หัวหน้างานจัดการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม วันที่ 22 พฤศจิกายน 2555

9. ผู้อำนวยการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 4 ธันวาคม 2555

10. ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ วันที่ 11 ธันวาคม 2555

11. ผู้อำนวยการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วันที่ 12 ธันวาคม 2555

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์ เอกซ์เซล (Microsoft Excel) ซึ่ง สามารถจัดกลุ่มได้ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัย ได้นำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ในส่วนของ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และ ปีที่ เริ่มให้บริการคลังสถาบัน

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการคลังสถาบันใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ นโยบายการจัดการคลังสถาบัน งบประมาณ บุคลากรที่ รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ของแต่ละหัวข้อ

3. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการ จัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ด้านการให้บริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการประเมินผล และปัญหาด้านอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีวิธีการดังนี้

กำหนดมาตราประมาณค่าไว้ 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดไว้ ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด (มส)
3.51 – 4.50	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก (ม)
2.51 – 3.50	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง (ป)
1.51 – 2.50	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย (น)
1.00 – 1.50	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด (นส)

สำหรับผู้ตอบว่า “ไม่ประสบปัญหา” ได้กำหนดค่าเป็น 0 และไม่นำมาคิดค่าทางสถิติ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	หมายถึง	จำนวนประชากร
f	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม
\bar{x}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation)

สำหรับการอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะระบุค่าเฉลี่ยของแต่ละปัญหาเป็นเลขทศนิยม 2 ตำแหน่ง โดยอยู่ในวงเล็บหลังปัญหานั้น ๆ

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในหอสมุดมหาวิทยาลัย ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิด โดยแต่ละหัวข้อย่อยภายใต้หัวข้อใหญ่ จะจัดเรียงตามลำดับความถี่ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะ

เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าทางสถิติ และสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในรูปแบบตาราง และการบรรยายตั้งรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 และสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในบทที่ 5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และปีที่เริ่มมีการให้บริการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 1-2)

ตอนที่ 2 การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ นโยบาย การจัดการคลังสถาบัน งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล (ตารางที่ 3-35)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 36-45)

การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือ ผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 11 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง และนำเสนอข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งโดยใช้อักษรย่อแทนชื่อเต็ม

อักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

อักษรย่อ	ชื่อเต็ม
จพ.	สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มข.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มท.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา
มทส.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มธ.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- มม. หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล
- มอ. สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่
- มทร.ธบ. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี
- มทร.พน. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- มชว. สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยชินวัตร
- มศป. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และปีที่เริ่มมีการให้บริการคลังสถาบัน ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

การนำเสนอข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ประกอบด้วย ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และ ปีที่เริ่มให้บริการคลังสถาบัน

1.1 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวนมากที่สุด 6 คน เป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าห้องสมุด โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวนรองลงมา 5 คน เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

สำหรับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันระบุว่า เป็นหัวหน้ากลุ่มวิทยบริการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร หัวหน้าฝ่ายคอมพิวเตอร์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร หัวหน้างานจัดการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ประธานคณะทำงาน CUIR คลังปัญญาจุฬาเพื่อประเทศไทย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบรรณารักษ์งานจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตำแหน่ง	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ผู้อำนวยการ / รองผู้อำนวยการ / หัวหน้าห้องสมุด		X	X		X	X	X	X		6				6
ผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน	X			X					X	3	X	X	2	5
<ul style="list-style-type: none"> • หัวหน้ากลุ่มวิทยบริการ • หัวหน้าฝ่ายคอมพิวเตอร์ • หัวหน้างานจัดการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ • ประธานคณะทำงาน CUIR คลังปัญญาจุฬาเพื่อประเทศไทย • บรรณารักษ์งานจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย 	•			•								•		

1.2 ปีที่เริ่มให้บริการคลังสถาบัน

การศึกษาปีที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเริ่มให้บริการคลังสถาบัน จำนวน 11 แห่ง พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 4 แห่งเท่ากัน เริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อปี พ.ศ.2551 จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และ เริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อปี พ.ศ.2552 เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนรองลงมา 2 แห่ง เริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อปี พ.ศ.2553 เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง เริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อปี พ.ศ.2549 คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ปีที่เริ่มให้บริการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ปีที่เริ่มให้บริการคลังสถาบัน	ระดับ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
พ.ศ. 2548														
พ.ศ. 2549	X									1				1
พ.ศ. 2550														
พ.ศ. 2551				X	X					2	X	X	2	4
พ.ศ. 2552		X				X	X			4				4
พ.ศ. 2553			X					X		2				2
พ.ศ. 2554														

ตอนที่ 2 การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ นโยบาย การจัดการคลังสถาบัน งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลัง สถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล

2.1 วัตถุประสงค์ของคลังสถาบัน

การศึกษาวัตถุประสงค์ของคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่งเท่ากัน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บและให้บริการ ผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย และ เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของประชาคมมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุด มหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

ห้องสมุดจำนวนรองลงมา 9 แห่งเท่ากัน มีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกในการเข้าถึง ผลงานทางวิชาการ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และ มีวัตถุประสงค์เพื่อสงวนรักษามผลงานทางวิชาการในรูปแบบดิจิทัล จำแนกเป็นห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการจัดการ ความรู้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เมื่อพิจารณาจำนวนวัตถุประสงค์ของคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดที่มีวัตถุประสงค์ของคลังสถาบันมากที่สุด 7 ข้อ ได้แก่ เพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงผลงานทางวิชาการ เพื่อสงวนรักษาผลงานทางวิชาการในรูปแบบดิจิทัล เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของมหาวิทยาลัย เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย และเพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้ มีจำนวน 3 แห่ง เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 วัตถุประสงค์ของคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
วัตถุประสงค์ของคลังสถาบัน														
เพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคม มหาวิทยาลัย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X		1	10
เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของประชาคม มหาวิทยาลัย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X		1	10
เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงผลงานทางวิชาการ	X	X	X	X	X	X			X	7	X	X	2	9
เพื่อสงวนรักษาผลงานทางวิชาการในรูปแบบดิจิทัล	X	X	X	X	X		X	X	X	8		X	1	9
เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของมหาวิทยาลัย		X		X	X		X	X	X	6	X	X	2	8
เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย	X	X	X	X	X			X	X	7		X	1	8
เพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้	X			X	X				X	4		X	1	5
รวม	6	6	5	7	7	3	4	5	7		4	5		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.2 นโยบายการจัดการคลังสถาบัน

2.2.1 การกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน

การศึกษากำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีการกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน โดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 8 แห่ง มีการกำหนดนโยบายแต่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	ระดับ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
การกำหนดนโยบาย														
มีการกำหนดนโยบาย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• เป็นลายลักษณ์อักษร			•	•					•	(3)				(3)
• ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	•	•			•	•	•	•		(6)	•	•	(2)	(8)
ไม่มีการกำหนดนโยบาย														

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร มีนโยบายดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยทักษิณ

“ร่วมมือกับสำนักวิทยบริการ วิทยาเขตพัทลุง และหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ ในการพัฒนาฐานข้อมูลองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยทักษิณ (TSU Knowledge Bank) โดยเฉพาะองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในสาขาที่มหาวิทยาลัยทักษิณมีความเข้มแข็งและมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

“เป็นคลังปัญญาที่เกิดจากความรู้ความสามารถของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งได้สร้างผลงานจนเป็นที่ยอมรับ และสามารถนำไปเผยแพร่เพื่อใช้สำหรับสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าวิจัย และเพื่อให้นักวิจัยหรือผู้สนใจทั่วไปสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ และก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกันอย่างยั่งยืน ดังนั้น ห้ามมิให้นำผลงานเหล่านี้ไปใช้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าหรืออื่นใด นอกเหนือจากการใช้เพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาประเทศเท่านั้น และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของผลงาน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีทุกครั้ง”

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

“เป็นคลังจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อเผยแพร่ให้แก่ชุมชน สังคม ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมทั้งเพื่อเป็นการเก็บรักษาผลงานให้คงไว้ในระยะยาว อีกทั้งใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างนักวิจัยภายนอกและภายในประเทศในประเด็นหรือหัวข้อที่มีความสนใจร่วมกัน”

2.2.2 นโยบายในการจัดการคลังสถาบัน

การศึกษานโยบายในการจัดการคลังสถาบันในท้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ท้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีการกำหนดนโยบายด้าน *ทรัพยากรสารสนเทศ* จำแนกเป็นท้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และท้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม รองลงมาจำนวน 9 แห่ง มีการกำหนดนโยบายด้าน *เทคโนโลยี* จำแนกเป็นท้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และท้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ท้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง มีการกำหนดนโยบายด้าน *งบประมาณ* โดยเป็นท้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยมหิดล

เมื่อพิจารณาจำนวนนโยบายในการจัดการคลังสถาบัน พบว่า ท้องสมุดที่มีนโยบายมากที่สุด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยี ด้านการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 นโยบายในการจัดการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
การกำหนดนโยบาย														
ด้านงบประมาณ	X	X				X				3				3
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ	X	X	X		X	X	X	X	X	8	X	X	2	10
ด้านบุคลากร	X	X	X			X	X	X	X	7				7
ด้านเทคโนโลยี		X	X	X		X	X	X	X	7	X	X	2	9
ด้านการให้บริการ	X		X		X	X	X		X	6		X	1	7
ด้านการประชาสัมพันธ์			X			X		X	X	4		X	1	5
รวม	4	4	5	1	2	6	4	4	5		2	4		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับนโยบายด้านงบประมาณ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 3 แห่งระบุ มีทั้งหมด 4 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคลังสถาบันทุกปี จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาระบบคลังแบบยั่งยืน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จัดสรรงบประมาณโดยเน้นงบสำหรับการนำเข้าข้อมูลสู่คลังสถาบัน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันแต่ละด้านให้เป็นสัดส่วน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับนโยบายด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 10 แห่งระบุ มีทั้งหมด 6 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- กำหนดประเภทของผลงานที่จะนำมาจัดเก็บในคลังสถาบันให้ชัดเจน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- จัดกลุ่มประเภทของทรัพยากรที่จัดเก็บให้ชัดเจน และเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บและการสืบค้น จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- กำหนดรูปแบบของการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันให้ชัดเจน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยชินวัตร
- เน้นการจัดเก็บผลงานของประชาคมมหาวิทยาลัยที่ไม่มีปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พยายามรวบรวมผลงาน และจัดเก็บในคลังสถาบันให้ได้ทุกปี จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- รวบรวมผลงานของทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมาเก็บรวบรวมไว้ในคลังสถาบัน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สำหรับนโยบายด้านบุคลากร มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 7 แห่งระบุน มีทั้งหมด 4 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- จัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดการคลังสถาบันโดยตรง จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

- จัดให้มีการอบรมและพัฒนาศักยภาพแก่บุคลากรที่รับผิดชอบขึ้นเป็นประจำทุกปี จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- บุคลากรที่จะมารับผิดชอบในแต่ละด้านจะต้องมีความเหมาะสมกับงาน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ภาระงานของบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายจะต้องมีความชัดเจน เพื่อป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำหรับนโยบายด้านเทคโนโลยี มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 9 แห่งระบุน มีทั้งหมด 5 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- ใช้โปรแกรมประเภท Open source ที่มีความเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับใช้ในการจัดการคลังสถาบัน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ

- เลือกใช้เทคโนโลยีที่ช่วยในการจัดการงานเกี่ยวกับเอกสารและข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

- กำหนดและเตรียมความพร้อมทั้งครุภัณฑ์ และโปรแกรมที่จะใช้ในการจัดการคลังสถาบันให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล

- จะมีการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สำหรับนโยบายด้านกรให้บริการ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 7 แห่งระบุน มีทั้งหมด 3 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- ให้บริการทั้งประชาคมมหาวิทยาลัยและบุคคลภายนอกในลักษณะเดียวกัน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ให้บริการโดยเน้นประชาคมมหาวิทยาลัยเป็นหลัก อนาคตอาจเปิดให้บริการบุคคลทั่วไปในลักษณะเดียวกัน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล
- จัดให้มีการบริการจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกช่องทาง จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สำหรับนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 5 แห่ง ระบุมีทั้งหมด 2 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- ให้มีการประชาสัมพันธ์หลายช่องทาง เช่น เว็บบอร์ด เฟซบุ๊ก เป็นต้น จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- ให้มีการประชาสัมพันธ์หน้าเว็บไซต์ห้องสมุดเป็นหลัก และประชาสัมพันธ์เป็นระยะๆ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

2.3 งบประมาณ

2.3.1 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ

การศึกษาการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง เท่ากัน มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านเทคโนโลยีที่ใช้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร และด้านการพัฒนาบุคลากร จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดจำนวนรองลงมา 5 แห่ง มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง เท่ากัน มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยมหิดล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และด้านการให้บริการและด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เมื่อพิจารณาจำนวนการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันมากที่สุด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ด้านการพัฒนาระบบการจัดการคลังสถาบัน ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ

ด้าน	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มคป.	รวม N=2	
เทคโนโลยีที่ใช้	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X		1	10
พัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน		X				X				2		X	1	3
พัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	X	X				X			X	4		X	1	5
พัฒนาบุคลากร	X	X	X		X	X	X	X	X	8	X	X	2	10
ให้บริการ						X	X		X	3				3
ประชาสัมพันธ์						X	X		X	3				3
รวม	3	4	2	1	2	6	4	2	5		2	3		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.3.2 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมากที่สุด

การศึกษางบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมากที่สุดสำหรับการจัดการคลังสถาบันใน
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีการ
จัดสรรงบประมาณมากที่สุดในด้านเทคโนโลยีที่ใช้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 6
แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราช
มงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร รองลงมา
จำนวน 3 แห่ง มีการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดในด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกเป็น
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล
และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง มีการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดใน
ด้านการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 งบประมาณที่ถูกจัดสรรมากที่สุด

ด้าน	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มคป.	รวม N=2	
เทคโนโลยีที่ใช้			X	X	X		X	X	X	6	X		1	7
พัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน		X								1				1
พัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	X					X				2		X	1	3
พัฒนาบุคลากร														
ให้บริการ														
ประชาสัมพันธ์														

สำหรับเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดในด้านเทคโนโลยีที่ใช้ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 7 แห่งระบุน มีทั้งหมด 6 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- ต้องใช้อุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี อุปกรณ์ที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- ระบบต่าง ๆ ของคลังสถาบันมีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของข้อมูลที่จัดเก็บ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ

- เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ช่วยให้ระยะเวลาในการทำงานสั้นลง จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

- เทคโนโลยีที่นำมาใช้ช่วยแบ่งเบาภาระของบุคลากรได้บางส่วนกรณีที่บุคลากรไม่เพียงพอ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

- เทคโนโลยีที่ดีจะทำให้ระบบคลังสถาบันมีประสิทธิภาพสำหรับการให้บริการ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ต้องการให้ระบบที่ใช้มีความเสถียรมากที่สุด ซึ่งจะทำให้การให้บริการเป็นไปอย่างราบรื่น จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

สำหรับเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดในด้านการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน มีห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบุน คือ ต้องการให้ระบบที่ใช้มีความเสถียรมากที่สุด ซึ่งจะทำให้การให้บริการเป็นไปอย่างราบรื่น

สำหรับเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดในด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 3 แห่งระบุน มีทั้งหมด 4 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- ทรัพยากรสารสนเทศที่จะนำเข้ามาจัดเก็บในคลังสถาบันมีจำนวนมาก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- ทรัพยากรที่จะนำเข้ามาจัดเก็บในคลังสถาบันมีหลากหลายประเภท จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

- ต้องการให้ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล

- เพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บสามารถถ่ายโอน หรือจัดเก็บด้วยระบบอื่น ๆ เมื่อเกิดกรณีระบบเดิมที่ใช้เกิดปัญหาได้ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล

2.3.3 แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบัน

การศึกษาแหล่งงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด และห้องสมุด 1 แห่ง ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก คือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และมีแหล่งงบประมาณอื่น คือ เงินรายได้ของหอสมุดฯ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล

เมื่อพิจารณาแหล่งงบประมาณของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งที่ได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 7 แห่ง ได้รับการจัดสรรงบประมาณโดยเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม รองลงมา 2 แห่ง ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับคลังสถาบันโดยเฉพาะ โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัดอื่น ๆ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่งเท่านั้น ได้รับมาจากงบประมาณแผ่นดินในส่วนของกลุ่มเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และได้รับมาจากการแบ่งงบประมาณกับฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

เมื่อพิจารณาจำนวนแหล่งงบประมาณที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้รับพบว่า ห้องสมุดที่มีแหล่งงบประมาณมากที่สุด 3 แหล่ง คือ มหาวิทยาลัยต้นสังกัด การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และแหล่งอื่น ๆ มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบัน

แหล่งงบประมาณ	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
มหาวิทยาลัยต้นสังกัด	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับคลังสถาบัน	•					•				(2)				(2)
โดยเฉพาะ														
เป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ		•	•	•	•		•	•		(6)		•	(1)	(7)
อื่น ๆ									•	(1)	•		(1)	(2)
การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก						X				1				1
อื่น ๆ						X				1				1
รวม (แหล่งงบประมาณ)	1	1	1	1	1	3	1	1	1		1	1		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.3.4 จำนวนงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบัน

เมื่อสอบถามถึงจำนวนงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 9 แห่ง ไม่สามารถระบุจำนวนงบประมาณได้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 2 แห่ง สามารถระบุจำนวนงบประมาณที่ได้รับต่อปีได้ เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด โดยได้รับงบประมาณ 500,001 บาทขึ้นไปต่อปี คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับงบประมาณ 100,000 - 200,000 บาทต่อปี คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบันต่อปี

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จฬ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มคป.	รวม N=2	
จำนวนงบประมาณที่ได้รับต่อปี														
สามารถระบุได้ คือ	X					X				2				2
• น้อยกว่า 100,000 บาท										(1)				(1)
• 100,000 - 200,000 บาท						•								
• 200,001 - 300,000 บาท														
• 300,001 - 400,000 บาท														
• 400,001 - 500,000 บาท														
• 500,001 บาทขึ้นไป	•									(1)				(1)
ไม่สามารถระบุได้		X	X	X	X		X	X	X	7	X	X	2	9

สำหรับห้องสมุดที่ไม่สามารถระบุจำนวนงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบันต่อปีได้ จำนวน 9 แห่ง ระบุเหตุผล มีทั้งสิ้น 4 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- งบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีไม่เท่ากัน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- งบประมาณที่ใช้แต่ละปีไม่เท่ากัน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- เป็นค่าใช้จ่ายปกติที่ใช้ในห้องสมุดอยู่แล้ว ไม่ได้มีการแยกสัดส่วนงบสำหรับคลังสถาบันไว้อย่างชัดเจน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- ใช้งบประมาณแค่ตอนเริ่มโครงการ และ ณ ปัจจุบันยังไม่มีงบจำเป็นต้องใช้ งบประมาณเพิ่ม จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

2.4 บุคลากรที่รับผิดชอบ

2.4.1 จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

การศึกษาจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน 6-10 คน โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รองลงมาจำนวน 3 แห่ง มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน 2-5 คน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่งเท่านั้น มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน 11-15 คน คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และไม่สามารถระบุจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันได้ คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มคป.	รวม N=2	
น้อยกว่า 2 คน														
2 - 5 คน				X						1	X	X	2	3
6 - 10 คน	X		X		X			X		4				4
11 - 15 คน							X			1				1
มากกว่า 15 คน						X				2	X			2
ไม่สามารถระบุจำนวนได้		X								1				1

2.4.2 ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

การศึกษาฝ่าย/งานที่สังกัด และขอบเขตงานที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีฝ่าย/งานภายในเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน รองลงมาจำนวน 2 แห่ง มีหน่วยงานภายนอกเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อพิจารณาฝ่าย/งานภายในที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีฝ่าย/งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่าย/งานสื่อโสตทัศนศึกษา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ ฝ่าย/งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบ รองลงมาจำนวน 10 แห่ง มีฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง มีฝ่าย/งานจดหมายเหตุเป็นผู้รับผิดชอบ คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อพิจารณาหน่วยงานภายนอกที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีศูนย์รูปธรรมศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบ และ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีกองบริหารงานวิจัย คณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย และบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี และกองแผนงาน เป็นผู้รับผิดชอบ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
หน่วยงานและขอบเขตงาน														
ฝ่าย / งานภายใน	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
ฝ่าย/งานบริหารและงานธุรการ	•					•				2				2
ฝ่าย/งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	9	•	•	2	11
ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ	•		•	•	•	•	•	•	•	8	•	•	2	10
ฝ่าย/งานสื่อสื่อดิจิทัลและสื่ออิเล็กทรอนิกส์	•	•	•	•	•	•	•	•	•	9	•	•	2	11
ฝ่าย/งานส่งเสริมและเผยแพร่บริการวิชาการ และประชาสัมพันธ์						•	•			2				2
ฝ่าย/งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	9	•	•	2	11
ฝ่าย/งานจดหมายเหตุ		•								1				1
หน่วยงานภายนอก	X	X								2				2
ศูนย์บูรณาการศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	•									1				1
กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น		•								1				1
คณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น		•								1				1
ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น		•								1				1
กองแผนงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น		•								1				1

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับขอบเขตงานที่รับผิดชอบของฝ่าย/งานภายในแต่ละฝ่าย มีดังนี้

ฝ่าย/งานบริหารและงานธุรการ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- จัดเตรียมไฟล์ผลงาน (แบบมีไฟล์เอกสารอยู่แล้ว) ก่อนการจัดเก็บในคลังสถาบัน

จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- จัดเตรียมไฟล์ผลงาน (สแกนจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์) ก่อนการจัดเก็บในคลังสถาบัน

จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ส่งผลงานที่ตีพิมพ์ในนามสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเข้ามาจัดเก็บในคลังสถาบัน

จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล

ฝ่าย/งานพัฒนาศูนย์ทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- จัดหา ตรวจสอบ ประสานงาน และรับทรัพยากรสารสนเทศจากเจ้าของผลงานเพื่อจัดเก็บในคลังสถาบัน จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- คัดเลือก และตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับก่อนจัดเก็บในคลังสถาบัน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 10 แห่ง ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ คือ ลงรายการเมทาดาตาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ฝ่าย/งานสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- นำเข้าทรัพยากรสารนิเทศดิจิทัลสู่คลังสถาบัน จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- จัดเตรียมไฟล์มีเดียมีเดีย จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จัดทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบ PDF จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฝ่าย/งานส่งเสริมและเผยแพร่บริการวิชาการ และประชาสัมพันธ์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- อบรมมาตรฐานและวิธีการนำเข้าทรัพยากรสารนิเทศด้วยตนเอง จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อบรมการใช้งานคลังสถาบัน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฝ่าย/งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- ติดตั้ง ดูแล และปรับปรุงระบบคลังสถาบัน จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ดูแล และปรับแต่งระบบให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

- ดูแลระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร

ฝ่าย/งานจดหมายเหตุ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบุขอบเขตงานที่
รับผิดชอบ คือ ดูแล และตรวจสอบจดหมายเหตุของมหาวิทยาลัยก่อนนำเข้าคลังสถาบัน

สำหรับขอบเขตงานที่รับผิดชอบของหน่วยงานภายนอก มีดังนี้

ศูนย์รูปธรรมศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ คือ จัดการผลงานที่เกี่ยวข้องกับทางสถาปัตยกรรม
ซึ่งเป็นผลงานของคณาจารย์คณะสถาปัตยกรรม

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ คือ รวบรวมและจัดส่งบทความวิจัย บทความวิชาการ
และสิทธิบัตรให้แก่ห้องสมุด

คณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ คือ รวบรวม และจัดส่งวารสารคณะ และโครงการ
นักศึกษาให้แก่ห้องสมุด

ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ คือ รวบรวม และจัดส่งวารสารวิจัย มข. ให้แก่
ห้องสมุด

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ระบุขอบเขตงานที่รับผิดชอบ คือ ดูแลเอกสารเรื่อง KRU Show and Share และ
คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี

2.4.3 คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการ

การศึกษาคูณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง เท่ากัน ต้องการบุคลากรที่สามารถติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันได้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และ ต้องการบุคลากรที่สามารถลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้มาตรฐานเมทาเดตา เช่น มาตรฐาน Dublin Core มาตรฐาน MARC มาตรฐาน METS เป็นต้น จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนรองลงมา 9 แห่งเท่ากัน ต้องการบุคลากรที่สามารถจัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบภายในสถาบันได้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และ ต้องการบุคลากรที่สามารถใช้ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน เช่น โปรแกรมอี-พริ้นท์ (E-Prints) โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) เป็นต้น จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่งเท่านั้น ต้องการบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันมาก่อน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร และ ต้องการบุคลากรที่สามารถจัดการงบประมาณและการคำนวณต้นทุนสำหรับคลังสถาบันได้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ส่วนคุณสมบัติในด้านอื่น ๆ ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 2 แห่งระบุคือ สามารถใช้ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการไฟล์แบบต่าง ๆ ได้ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

เมื่อพิจารณาจำนวนคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการ พบว่า ห้องสมุดที่มีความต้องการคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันมากที่สุด 9 ข้อ คือ มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันมาก่อน สามารถจัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบภายในสถาบันได้ สามารถติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันได้ สามารถลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้มาตรฐานเมทาเดตา เช่น มาตรฐาน Dublin Core มาตรฐาน MARC มาตรฐาน METS เป็นต้น สามารถใช้ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน เช่น โปรแกรมอี-พริ้นท์ (E-Prints) โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) เป็นต้น สามารถปรับแต่ง ปรับใช้ ระบบจัดการคลังสถาบันรวมถึงโปรแกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างและพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประชาสัมพันธ์สำหรับคลังสถาบันได้ สามารถรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดจากการให้บริการคลังสถาบันได้ และอื่น ๆ คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันมาก่อน		X								1	X		1	2
สามารถพัฒนากลยุทธ์และระบุเป้าหมายสำหรับการพัฒนาคลังสถาบัน ในอนาคตได้		X		X	X		X		X	5		X	1	6
สามารถจัดการงบประมาณและการคำนวณต้นทุนสำหรับคลังสถาบันได้					X					1		X	1	2
สามารถจัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบภายในสถาบันได้	X	X	X	X	X	X	X		X	8		X	1	9
สามารถติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ กับการจัดการคลังสถาบันได้	X	X	X	X	X	X	X		X	8	X	X	2	10
สามารถลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้มาตรฐานเมทาเดตา เช่น มาตรฐาน Dublin Core มาตรฐาน MARC มาตรฐาน METS เป็นต้น	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9		X	1	10
สามารถใช้ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน เช่น โปรแกรมอี-พริ้นท์ส์ (E-Prints) โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) เป็นต้น	X		X	X	X	X	X	X	X	8	X		1	9
สามารถปรับแต่ง ปรับใช้ ระบบจัดการคลังสถาบันรวมถึงโปรแกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม		X	X	X			X		X	5		X	1	6
สามารถสร้างและพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประชาสัมพันธ์สำหรับคลัง สถาบันได้			X	X		X	X		X	5		X	1	6
สามารถรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดจากการให้บริการคลังสถาบันได้ อื่น ๆ	X	X	X	X	X		X		X	7		X	1	8
	X			X						2				2
รวม	6	7	7	9	7	5	8	2	8		3	8		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.4.4 การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

การศึกษาการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง พัฒนาบุคลากร โดยการส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ห้องสมุดจำนวนรองลงมา 8 แห่ง พัฒนาบุคลากรโดยการจัดการอบรม / สัมมนาภายในห้องสมุด จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง พัฒนาบุคลากรโดยการจัดโครงการให้บุคลากรไปศึกษาดูงานยังหน่วยงานอื่นภายในประเทศที่มีการดำเนินงานคลังสถาบัน เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น หรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน เป็นต้น จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สำหรับการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันด้วยวิธีการอื่น ๆ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 2 แห่งระบุ คือ การไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ การแนะนำจากคนหนึ่งไปอีกคนหนึ่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เมื่อพิจารณาจำนวนการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดที่มีการพัฒนาบุคลากรมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการอบรม / สัมมนาภายในห้องสมุด การส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย และอื่น ๆ คือ

การไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการจัดการ
อบรม / สัมมนาภายในห้องสมุด การส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นภายนอก
มหาวิทยาลัย และการจัดโครงการให้บุคลากรไปศึกษาดูงานยังหน่วยงานอื่นภายในประเทศที่มีการ
ดำเนินงานคลังสถาบัน เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น หรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน มีจำนวน 5
แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และ
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
การพัฒนาบุคลากร														
จัดการอบรม / สัมมนาภายในห้องสมุด	X	X	X		X	X	X		X	7		X	1	8
ส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย	X	X		X	X	X	X	X	X	8	X	X	2	10
ส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นในต่างประเทศ														
จัดโครงการให้บุคลากรไปศึกษาดูงานยังหน่วยงานอื่นภายในประเทศ ที่มีการดำเนินงานคลังสถาบัน เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น หรือ หน่วยงานของรัฐและเอกชน เป็นต้น		X	X		X	X			X	5		X	1	6
อื่น ๆ	X							X		2				2
รวม	3	3	2	1	3	3	2	2	3		1	3		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.5 ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

2.5.1 ประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน

การศึกษาประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและให้บริการในคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 11 แห่ง จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจัย และรายงานการวิจัย รองลงมาจำนวน 8 แห่ง จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทสารนิพนธ์ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทกฤตภาค คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สำหรับการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น ๆ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่งระบุ คือ จดหมายเหตุสถาบัน และ ภาพถ่ายทางสถาปัตยกรรม ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เอกสารการประกันคุณภาพโดย สกอ. และ เอกสารประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร

เมื่อพิจารณาจำนวนประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บมากที่สุด 12 ประเภท ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานการวิจัย ชุดการเรียนการสอน การบรรยาย คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี วิดีทัศน์ และอื่น ๆ คือ จดหมายเหตุสถาบัน และภาพถ่ายทางสถาปัตยกรรม มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ จัดเก็บสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาอิสระ บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานการวิจัย ชุดการเรียนการสอน การบรรยาย วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และอื่น ๆ คือ เอกสารการประกันคุณภาพ และ เอกสารประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร และ จัดเก็บหนังสือ

สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ โครงการนักศึกษา การศึกษาอิสระ บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานการวิจัย รายงานการประชุม / สัมมนา คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และวีดิทัศน์ มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ พบว่า

รูปแบบการจัดเก็บของหนังสือพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 5 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนการจัดเก็บในรูปแบบอื่น ๆ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง ระบุคือ จัดเก็บในรูปแบบของภาพสแกนโดยเป็นภาพของหน้าปกนอก

รูปแบบการจัดเก็บของสารนิพนธ์พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 8 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

รูปแบบการจัดเก็บของวิทยานิพนธ์พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม

รูปแบบการจัดเก็บของดุษฎีนิพนธ์พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 6 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยชินวัตร ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดเก็บในรูปแบบสารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม

รูปแบบการจัดเก็บของชุดการเรียนรู้การสอนพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยชินวัตร จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม และเอกสารฉบับเต็ม ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดเก็บในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม

รูปแบบการจัดเก็บของรายงานการประชุม / สัมมนาพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 3 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีปทุม สำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดเก็บในรูปแบบสารระสังเขป และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จัดเก็บในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม

รูปแบบการจัดเก็บของการบรรยายพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 2 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยชินวัตร

รูปแบบการจัดเก็บของคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 4 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จัดเก็บในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม

รูปแบบการจัดเก็บของวารสารอิเล็กทรอนิกส์พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 4 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ส่วนมหาวิทยาลัยชินวัตร จัดเก็บในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม

รูปแบบการจัดเก็บของกฤตภาคพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รูปแบบการจัดเก็บของวีดิทัศน์พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

รูปแบบการจัดเก็บของจดหมายเหตุสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการจัดเก็บของภาพถ่ายทางสถาปัตยกรรมพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการจัดเก็บของรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

รูปแบบการจัดเก็บของเอกสารการประกันคุณภาพโดย สกอ.พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

รูปแบบการจัดเก็บของเอกสารประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ประเภทและรูปแบบการจัดเก็บ														
หนังสือ	X	X		X		X	X			5		X	1	6
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•	•		•		•	•			(5)				(5)
• สารระสังเขป	•	•		•		•	•			(5)				(5)
• เอกสารฉบับเต็ม	•	•		•		•	•			(5)				(5)
• อื่น ๆ												•	(1)	(1)
รวม (รูปแบบ)	(3)	(3)		(3)		(3)	(3)					(1)		
สารนิพนธ์		X	X	X			X	X	X	6	X	X	2	8
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม		•	•	•			•	•	•	(6)	•	•	(2)	(8)
• สารระสังเขป		•	•	•			•	•	•	(6)	•	•	(2)	(8)
• เอกสารฉบับเต็ม		•	•	•			•	•	•	(6)	•	•	(2)	(8)
รวม (รูปแบบ)		(3)	(3)	(3)			(3)	(3)	(3)		(3)	(3)		
วิทยานิพนธ์	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
• สารระสังเขป	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
• เอกสารฉบับเต็ม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
รวม (รูปแบบ)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)			(3)		
ดุษฎีนิพนธ์	X	X	X		X		X	X		6	X		1	7
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•	•	•		•		•	•		(5)	•		(1)	(6)
• สารระสังเขป	•	•	•		•		•	•		(6)	•		(1)	(7)
• เอกสารฉบับเต็ม	•	•	•		•		•	•		(6)	•		(1)	(7)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	วิชา										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ประเภทและรูปแบบการจัดเก็บ														
รวม (รูปแบบ)	(3)	(3)	(3)		(3)		(3)	(2)			(3)			
โครงการนักศึกษา		X		X				X		3		X	1	4
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม		•		•				•		(3)		•	(1)	(4)
• สารระสังเขป		•		•				•		(3)		•	(1)	(4)
• เอกสารฉบับเต็ม		•		•				•		(3)		•	(1)	(4)
รวม (รูปแบบ)		(3)		(3)				(3)				(3)		
การศึกษาอิสระ		X			X			X	X	4	X	X	2	6
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม		•			•			•	•	(4)	•	•	(2)	(6)
• สารระสังเขป		•			•			•	•	(4)	•	•	(2)	(6)
• เอกสารฉบับเต็ม		•			•			•	•	(4)	•	•	(2)	(6)
รวม (รูปแบบ)		(3)			(3)			(3)	(3)		(3)	(3)		
บทความวิชาการ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(8)	•	•	(2)	(10)
• สารระสังเขป	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
• เอกสารฉบับเต็ม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
รวม (รูปแบบ)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(2)	(3)		(3)	(3)		
บทความวิจัย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(8)	•	•	(2)	(10)
• สารระสังเขป	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
• เอกสารฉบับเต็ม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประเภทและรูปแบบการจัดเก็บ	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
รวม (รูปแบบ)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(2)	(3)		(3)	(3)		
รายงานการวิจัย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•	•	•	•	•	•	•		•	(8)	•	•	(2)	(10)
• สารระสังเขป	•	•	•	•	•	•	•		•	(8)	•	•	(2)	(10)
• เอกสารฉบับเต็ม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
รวม (รูปแบบ)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(1)	(3)		(3)	(3)		
รายงานทางสถิติ														
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม														
• สารระสังเขป														
• เอกสารฉบับเต็ม														
รวม (รูปแบบ)														
ชุดการเรียนการสอน	X			X				X		3	X		1	4
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•			•						(2)	•		(1)	(3)
• สารระสังเขป				•						(1)				(1)
• เอกสารฉบับเต็ม	•			•				•		(3)	•		(1)	(4)
รวม (รูปแบบ)	(2)			(3)				(1)			(2)			
รายงานการประชุม / สัมมนา				X		X		X	X	4		X	1	5
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม				•		•				(2)		•	(1)	(3)
• สารระสังเขป				•		•		•		(3)		•	(1)	(4)
• เอกสารฉบับเต็ม				•		•		•		(3)		•	(1)	(4)
รวม (รูปแบบ)				(3)		(3)		(1)	(1)			(3)		
การบรรยาย	X			X		X				3	X		1	4

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ประเภทและรูปแบบการจัดเก็บ														
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•			•		•				(3)	•		(1)	(4)
• สารระสังเขป				•		•				(2)				(2)
• เอกสารฉบับเต็ม	•			•		•				(3)	•		(1)	(4)
รวม (รูปแบบ)	(2)			(3)		(3)					(2)			
คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี	X	X				X			X	4		X	1	5
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•	•				•				(3)	•		(1)	(4)
• สารระสังเขป	•	•				•				(3)	•		(1)	(4)
• เอกสารฉบับเต็ม	•	•				•		•		(4)	•		(1)	(5)
รวม (รูปแบบ)	(3)	(3)				(3)		(1)			(3)			
วารสารอิเล็กทรอนิกส์		X			X	X				3	X	X	2	5
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม		•			•	•				(3)		•	(1)	(4)
• สารระสังเขป		•			•	•				(3)		•	(1)	(4)
• เอกสารฉบับเต็ม		•			•	•				(3)	•	•	(2)	(5)
รวม (รูปแบบ)		(3)			(3)	(3)					(1)	(3)		
กฤตภาค								X		1				1
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม														
• สารระสังเขป														
• เอกสารฉบับเต็ม								•		(1)				(1)
รวม (รูปแบบ)								(1)						
จดหมายข่าว														
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม														
• สารระสังเขป														

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ประเภทและรูปแบบการจัดเก็บ														
• เอกสารฉบับเต็ม														
รวม (รูปแบบ)														
วิดิทัศน์	X					X				2		X	1	3
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•					•				(2)		•	(1)	(3)
• สารระสังเขป	•					•				(2)		•	(1)	(3)
• เอกสารฉบับเต็ม	•					•				(2)		•	(1)	(3)
รวม (รูปแบบ)	(3)					(3)						(3)		
อื่น ๆ														
จดหมายเหตุดำเนิน	X									1				1
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•									(1)				(1)
• สารระสังเขป	•									(1)				(1)
• เอกสารฉบับเต็ม	•									(1)				(1)
รวม (รูปแบบ)	(3)													
ภาพถ่ายทางสถาปัตยกรรม	X									1				1
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม	•									(1)				(1)
• สารระสังเขป	•									(1)				(1)
• เอกสารฉบับเต็ม	•									(1)				(1)
รวม (รูปแบบ)	(3)													
รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา				X						1				1
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม				•						(1)				(1)
• สารระสังเขป				•						(1)				(1)
• เอกสารฉบับเต็ม				•						(1)				(1)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประเภทและรูปแบบการจัดเก็บ	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
รวม (รูปแบบ) เอกสารการประกันคุณภาพโดย สกอ.				(3)							X		1	1
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม											•		(1)	(1)
• สารระสังเขป											•		(1)	(1)
• เอกสารฉบับเต็ม											•		(1)	(1)
รวม (รูปแบบ) เอกสารประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย											X		1	1
• ข้อมูลทางบรรณานุกรม														
• สารระสังเขป														
• เอกสารฉบับเต็ม											•		(1)	(1)
รวม (รูปแบบ)											(1)			
รวม (ประเภท)	12	11	6	11	7	10	7	11	8		12	12		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.5.2 รูปแบบแฟ้มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน

การศึกษารูปแบบแฟ้มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง จัดเก็บแฟ้มข้อมูลในรูปแบบของไฟล์เอกสาร รองลงมาจำนวน 8 แห่ง จัดเก็บแฟ้มข้อมูลในรูปแบบของไฟล์รูปภาพ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง จัดเก็บแฟ้มข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบของไฟล์ที่ถูกบีบอัดข้อมูล จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เมื่อพิจารณาจำนวนรูปแบบแฟ้มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดที่มีรูปแบบแฟ้มข้อมูลมากที่สุด 5 รูปแบบ ได้แก่ ไฟล์เอกสาร ไฟล์รูปภาพ ไฟล์วีดิโอ ไฟล์เสียง และไฟล์ที่ถูกบีบอัดข้อมูล มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 รูปแบบแฟ้มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ไฟล์เอกสาร	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
ไฟล์รูปภาพ	X	X		X	X	X		X	X	7		X	1	8
ไฟล์วิดีโอ	X	X			X	X		X	X	6				6
ไฟล์เสียง	X	X				X			X	4				4
ไฟล์ที่ถูกบีบอัดข้อมูล		X								1		X	1	2
รวม	4	5	1	2	3	4	1	3	4		1	3		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.5.3 วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

การศึกษาวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศโดยการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง รองลงมาจำนวน 9 แห่ง มีวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศโดยการที่เจ้าของผลงานนำส่งผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดด้วยตนเอง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

ห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง มีวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีการอื่น ๆ ดังนี้ สำนักวิชาการจัดส่งทรัพยากรสารสนเทศมาให้ทางห้องสมุดด้วยตนเอง และ ส่วนส่งเสริมวิชาการจัดส่งทรัพยากรสารสนเทศมาให้ทางห้องสมุดด้วยตนเอง ภายใต้โครงการ "หนึ่งอาจารย์ หนึ่งผลงาน" มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ หน่วยงานที่เป็นเจ้าของผลงาน เช่น คณะต่าง ๆ สถาบัน หน่วยงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัย จัดส่งผลงานมาให้แก่ห้องสมุด มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำหรับวิธีการที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเองนั้น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 10 แห่ง ยกเว้นมหาวิทยาลัยทักษิณ ระบุว่า ใช้วิธีการสร้างความร่วมมือกับคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนรองลงมา 6 แห่งเท่ากัน ใช้วิธีการติดต่อกับเจ้าของผลงานโดยตรง เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดล และ ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ไปยังคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง ระบุว่า ใช้วิธีการตรวจสอบรายชื่อผลงานจากเว็บไซต์ของคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับวิธีการอื่น ๆ ที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดใช้ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระบุว่า ใช้วิธีการติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศที่มีการรวบรวมไว้โดยตรง

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ห้องสมุดที่มีวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด 3 วิธี ได้แก่ การที่เจ้าของผลงานนำส่งผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดด้วยตนเอง การให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง และวิธีการอื่น ๆ มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	วิธี										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
วิธีการจัดหา														
เจ้าของผลงานนำส่งผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดด้วยตนเอง	X	X	X	X	X		X	X	X	8	X		1	9
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง โดยการ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• ติดต่อกับเจ้าของผลงานโดยตรง	•	•	•	•	•	•				(6)				(6)
• ตรวจสอบชื่อผลงานจากเว็บไซต์ของคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย	•		•	•		•				(4)				(4)
• สร้างความร่วมมือกับคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย	•	•		•	•	•	•	•	•	(8)	•	•	(2)	(10)
• ประชาสัมพันธ์ไปยังคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย	•	•	•	•			•			(5)		•	(1)	(6)
• อื่น ๆ								•		(1)				(1)
วิธีการอื่น ๆ				X	X					2				2
รวม (วิธีการ)	2	2	2	3	3	1	2	2	2		2	1		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.5.4 การนำส่ง / นำเข้าผลงาน

การศึกษากำหนดการนำส่ง / นำเข้าผลงานสู่คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานโดยเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้นำเข้าผลงานที่ได้รับจากคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย รองลงมา จำนวน 5 แห่ง มีวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานโดยเจ้าของผลงานนำส่งผลงานด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์คลังสถาบันต้นสังกัด จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง มีวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานด้วยวิธีการอื่น ๆ คือ เจ้าของผลงานนำส่งผลงานให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะเพื่อนำเข้าผลงานให้ และหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยที่เป็นเจ้าของผลงาน เช่น ศูนย์บูรณาการศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์นำส่งผลงานตนเอง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานมากที่สุด 4 วิธี ได้แก่ เจ้าของผลงานนำส่งผลงานด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์คลังสถาบันต้นสังกัด เจ้าของผลงานนำส่งผลงานผ่านทางอีเมลของผู้ดูแลระบบเพื่อให้ผู้ดูแลระบบนำเข้าผลงานให้ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้นำเข้าผลงานที่ได้รับจากคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย และวิธีการอื่น ๆ มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 การนำส่ง / นำเข้าผลงาน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
วิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงาน														
เจ้าของผลงานนำส่งผลงานด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์คลังสถาบัน ต้นสังกัด	X	X					X			3	X	X	2	5
เจ้าของผลงานส่งผลงานผ่านทางอีเมลของผู้ดูแลระบบ เพื่อให้ ผู้ดูแลระบบนำเข้าผลงานให้	X			X						2	X	X	2	4
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้นำเข้าผลงานที่ได้รับจากคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
อื่น ๆ	X									1				1
รวม	4	2	1	2	1	1	2	1	1		3	3		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.5.5 มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

จากการศึกษาเรื่องมาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้มาตรฐาน *Dublin Core Metadata* ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
มาตรฐานเมทาเดตา														
Dublin Core Metadata	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
Metadata Objects Description Schema (MODs)														
The Metadata Encoding and Transmission Standard (METs)														

สำหรับเหตุผลที่ใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการ
ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งระบุไว้ มีทั้งหมด 6 ประเด็น เรียง
ตามลำดับความถี่ดังนี้

- เป็นมาตรฐานสากลและใช้กันทั่วไปสำหรับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล จำนวน 7 แห่ง
ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- เป็นมาตรฐานที่โปรแกรม DSpace กำหนดให้ใช้ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- เป็นมาตรฐานที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลที่บันทึกในแฟ้มข้อมูลต่างๆกันได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยมหิดล

- เป็นมาตรฐานเดียวกับที่มีการกำหนดให้ใช้ในการส่งวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ให้
สกอ. จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- เป็นมาตรฐานที่แสดงลักษณะพื้นฐานของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลได้ครบถ้วน
จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- เป็นมาตรฐานที่สามารถนำมาใช้จัดทำดัชนีสำหรับการสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2.5.6 ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศดิจิทัล

การศึกษาเรื่องผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศ รองลงมาจำนวน 1 แห่งเท่านั้น มีเจ้าของผลงานเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศดิจิทัล คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ระบบที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันเป็นตัวสร้างเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศดิจิทัล คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อพิจารณาฝ่ายของบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง ไม่ระบุฝ่าย คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศดิจิทัลพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทามากที่สุด 2 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าของผลงาน และบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ บรรณารักษ์แต่ไม่มีการระบุฝ่ายที่รับผิดชอบที่ชัดเจน และระบบที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันเป็นตัวสร้างเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิเทศ มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะการสื่อสารนิตติจิทัล

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ									เอกชน			รวม N=11	
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.		รวม N=2
ผู้รับผิดชอบ														
เจ้าของผลงาน	X									1				1
บรรณารักษ์	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ	•		•	•	•	•	•	•	•	(8)	•	•	(2)	(10)
• ไม่มีการระบุฝ่ายที่รับผิดชอบชัดเจน		•								(1)				(1)
ระบบที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน		X								1				1
รวม	2	2	1	1	1	1	1	1	1		1	1		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.5.7 รูปแบบการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

การศึกษาเรื่องรูปแบบการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง เผยแพร่ข้อมูลทั้งในรูปแบบข้อมูลทางบรรณานุกรม สารสนเทศ และเอกสารฉบับเต็ม (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 รูปแบบการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มคป.	รวม N=2	
รูปแบบการเผยแพร่														
ข้อมูลทางบรรณานุกรมเท่านั้น														
สาระสังเขปเท่านั้น														
เอกสารฉบับเต็มเท่านั้น														
เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขป														
ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11

2.5.8 การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ

การศึกษาเรื่องการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ

เมื่อพิจารณาวิธีการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 10 แห่ง มีการควบคุมการเข้าถึงโดยวิธีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง มีการควบคุมการเข้าถึงโดยวิธีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน ร่วมกับการล็อกด้วยระบบเครือข่าย คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ									เอกชน			รวม N=11	
	จพ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.		รวม N=2
การควบคุมการเข้าถึง														
มีการควบคุมการเข้าถึง โดยวิธี	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน	•	•	•	•		•	•	•	•	(8)	•	•	(2)	(10)
• การล็อกด้วยระบบเครือข่ายหรือการกรองไอพี														
• การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน ร่วมกับการล็อกด้วยระบบเครือข่าย					•					(1)				(1)
ไม่มีการควบคุมการเข้าถึง														

สำหรับห้องสมุด 10 แห่ง ที่เลือกใช้การควบคุมการเข้าถึงโดยวิธีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน ได้ระบุเหตุผล มีทั้งหมด 6 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- เพื่อความปลอดภัยของระบบคลังสถาบัน รวมไปถึงข้อมูลต่างๆ ที่จัดเก็บไว้ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- เพื่อความเป็นระเบียบในการเข้าถึงตัวระบบคลังสถาบันและข้อมูลที่เก็บไว้ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- เพื่อป้องกันอันตรายและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับระบบและข้อมูล จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ

- เพื่อระบุระดับการเข้าถึงในแต่ละส่วนของผู้ดูแลระบบให้ชัดเจน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- เพื่อตรวจสอบการทำงานของผู้ดูแลระบบ จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

- เพื่อบันทึกข้อมูลการทำงานของบุคลากรโดยการดูจากผลงานที่นำเข้าคลังสถาบัน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สำหรับห้องสมุดที่เลือกใช้การควบคุมการเข้าถึงโดยวิธีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน ร่วมกับการล็อกด้วยระบบเครือข่าย จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยระบุเหตุผล คือ เพื่อจัดระบบการเข้าถึงให้เป็นระเบียบ และสร้างความปลอดภัยให้ข้อมูล

2.5.9 การกำหนดสิทธิการเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้

การศึกษาเรื่องการกำหนดสิทธิการเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 6 แห่ง *ไม่มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึง* โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 5 แห่ง *มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัย* และ *มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอก* จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

เมื่อพิจารณาระดับการเข้าถึงคลังสถาบันสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 5 แห่งพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 4 แห่ง *มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัยโดยสามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม* เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดจำนวนรองลงมา 3 แห่ง *มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัยโดยสามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม* เมื่อใช้งานผ่านเครือข่ายส่วนตัวเสมือน (VPN: Virtual Private Network) ของมหาวิทยาลัยจากภายนอก จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง ระบุถึงวิธีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัยด้วยวิธีอื่น ๆ คือ สามารถเข้าถึงเฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรม และสารระสังเขป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย แต่หากต้องการเอกสารฉบับเต็มต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกลาง หรือห้องสมุดคณะที่เป็นเจ้าของผลงาน คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อพิจารณาระดับการเข้าถึงคลังสถาบันสำหรับบุคคลภายนอกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 5 แห่งพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอกโดยสามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขปเท่านั้น เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม รองลงมาจำนวน 1 แห่ง มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอกโดยไม่สามารถเข้าถึงคลังสถาบันได้ คือ มหาวิทยาลัยมหิดล

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง ระบุวิธีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอกด้วยวิธีอื่น ๆ คือ สามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อเข้ามาใช้งานคลังสถาบันภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย มีจำนวน 2 แห่ง โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล สามารถเข้าถึงเฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรม และสาระสังเขป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย แต่หากต้องการเอกสารฉบับเต็มต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกลาง หรือห้องสมุดคณะที่เป็นเจ้าของผลงาน คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็มที่ไม่ได้ติดลิขสิทธิ์ได้ คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการกำหนดสิทธิการเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการกำหนดสิทธิการเข้าถึง และระดับการเข้าถึงมากที่สุด 4 วิธี ได้แก่ มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัยโดยสามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อเข้าใช้งานคลังสถาบันภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัยโดยสามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อใช้งานผ่านเครือข่ายส่วนตัวเสมือน (VPN: Virtual Private Network) ของมหาวิทยาลัยจากภายนอก มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอกโดยสามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขปเท่านั้น เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย และมีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอกโดยวิธีอื่น ๆ มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยชินวัตร (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ									เอกชน			รวม N=11	
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.		รวม N=2
สิทธิ์การเข้าถึง / ระดับการเข้าถึง														
มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัย โดย	X				X	X				3	X	X	2	5
• สามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขปเท่านั้น เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย	•					•				(2)	•	•	(2)	(4)
• สามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย	•									(1)	•	•	(2)	(3)
• สามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อใช้งานผ่านเครือข่ายส่วนตัวเสมือน (VPN: Virtual Private Network) ของมหาวิทยาลัยจากภายนอก														
• อื่น ๆ					•					(1)				(1)
มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอก โดย	X				X	X				3	X	X	2	5
• สามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขปเท่านั้น เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย	•									(1)	•	•	(2)	(3)
• ไม่สามารถเข้าถึงคลังสถาบันได้						•				(1)				(1)
• อื่น ๆ	•				•	•				(3)	•		(1)	(4)
ไม่มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง		X	X	X			X	X	X	6				6
รวม	4	1	1	1	2	3	1	1	1		4	3		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับห้องสมุดที่ระบุว่าไม่มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงคลังสถาบันจำนวน 6 แห่ง
ได้ระบุเหตุผลเรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- ต้องการให้คลังสถาบันอยู่ในรูปที่สามารถเข้าถึงได้โดยเสรี (Open Access) เพื่อการ
ส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บได้อย่างเสรี จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี

- ต้องการเผยแพร่องค์ความรู้ของประชาคมมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง
จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- ต้องการสนับสนุนการศึกษาในวงกว้าง จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.5.10 การแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทางสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่

การศึกษาเรื่องการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทางสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่บนคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบุว่ามีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทางสารสนเทศ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบุเหตุผลที่ไม่มีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทางสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่ว่า ณ ปัจจุบันยังไม่มี การแสดงกรรมสิทธิ์ เนื่องจากเพิ่งเริ่มให้บริการคลังสถาบัน แต่ในอนาคตคาดการณ์ว่าจะมีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทาง

เมื่อพิจารณาวิธีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทางสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่บนคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 10 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 9 แห่ง มีการแสดงกรรมสิทธิ์โดยการสร้างลายน้ำดิจิทัลแสดงกรรมสิทธิ์แบบสามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (*Visible digital watermark*) จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่งเท่านั้น มีการแสดงกรรมสิทธิ์โดยการตั้งรหัสสำหรับทรัพย์สินทางสารสนเทศ คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ มีการแสดงกรรมสิทธิ์โดยการสร้างลายน้ำดิจิทัลแสดงกรรมสิทธิ์แบบไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (*Invisible digital watermark*) คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาจำนวนการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทางสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่บนคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดที่มีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพย์สินทางสารสนเทศมากที่สุด 2 วิธี ได้แก่ การแสดงกรรมสิทธิ์โดยการสร้างลายน้ำดิจิทัลแบบสามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (*Visible digital watermark*) และการแสดงกรรมสิทธิ์โดยการสร้างลายน้ำดิจิทัลแบบไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (*Invisible digital watermark*) มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 การแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
การแสดงกรรมสิทธิ์														
มีการแสดงกรรมสิทธิ์ โดยการ	X		X	X	X	X	X	X	X	8	X	X	2	10
• ตั้งรหัสสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ							•			1				1
• สร้างลายน้ำดิจิทัลแสดงกรรมสิทธิ์ แบบ	•		•	•	•	•		•	•	7	•	•	2	9
- สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Visible digital Watermark)	(•)		(•)	(•)	(•)	(•)		(•)	(•)	(7)	(•)	(•)	(2)	(9)
- ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Invisible digital Watermark)	(•)									(1)				(1)
ไม่มีการแสดงกรรมสิทธิ์		X								1				1
รวม	2	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.5.11 การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการ

การศึกษาเรื่องการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการบนคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 10 แห่ง ยกเว้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระบุว่ามีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระบุเหตุผลที่ไม่มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการว่า เรื่องดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนของการหารือและวางแผนสำหรับการจัดการในอนาคต

เมื่อพิจารณาวิธีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 10 แห่งพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 7 แห่งเท่ากัน มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีการสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (*Internal Harddisk*) จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และ มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีการถ่ายโอนข้อมูล (*Data Migration*) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีใหม่ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนรองลงมา 6 แห่ง มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีการสำรองข้อมูลลงในฐานข้อมูลสำรอง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีการสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (*External Harddisk*) จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ

จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง ระบุว่ามีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีอื่น ๆ คือ การสำรองข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์เครือข่าย (Server) คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการสงวนรักษามากที่สุด 4 วิธี ได้แก่ การสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (Internal Harddisk) การสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (External Harddisk) การสำรองข้อมูลลงในฐานข้อมูลสำรอง และการถ่ายโอนข้อมูล (Data Migration) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีใหม่ มีจำนวน 2 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ									เอกชน			รวม N=11	
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.		รวม N=2
การสงวนรักษา														
มีการสงวนรักษา ด้วยวิธีการ	X	X	X	X		X	X	X	X	8	X	X	2	10
• สำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (Internal Harddisk)	•		•	•				•	•	(5)	•	•	(2)	(7)
• สำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (External Harddisk)				•		•			•	(3)	•	•	(2)	(5)
• สำรองข้อมูลลงในซีดีรอม														
• สำรองข้อมูลลงในฐานข้อมูลสำรอง		•		•		•	•	•		(5)		•	(1)	(6)
• ถ่ายโอนข้อมูล (Data Migration) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีใหม่		•		•		•	•	•	•	(6)		•	(1)	(7)
• อื่น ๆ	•									(1)				(1)
ไม่มีการสงวนรักษา					X					1				1
รวม	2	2	1	4	1	3	2	3	3		2	4		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.6 เทคโนโลยีที่ใช้

2.6.1 ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน

การศึกษาเรื่องฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) และ เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) รองลงมาจำนวน 10 แห่งเท่ากัน ใช้เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner) จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร และ ใช้เครื่องสำรองกระแสไฟฟ้า (Uninterruptable Power Supply: UPS) จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง ใช้ฮาร์ดแวร์อื่น ๆ คือ ฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (External Harddisk) คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาจำนวนฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใช้ฮาร์ดแวร์มากที่สุด 6 ประเภท ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner) เครื่องสำรองกระแสไฟฟ้า (Uninterruptable Power Supply: UPS) อุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล (Storage) และอื่น ๆ คือ ฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (External Harddisk) มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner) กล้องถ่ายภาพดิจิทัล (Digital Camera) เครื่องสำรองกระแสไฟฟ้า (Uninterruptable Power Supply: UPS) และอุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล (Storage) มีจำนวน 2 แห่ง โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยมหิดล (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ฮาร์ดแวร์ที่ใช้														
เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X		1	10
กล้องถ่ายภาพดิจิทัล (Digital Camera)		X				X				2				2
เครื่องสำรองกระแสไฟฟ้า (Uninterruptable Power Supply: UPS)	X	X	X	X	X	X	X		X	8	X	X	2	10
อุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล (Storage)	X	X	X	X		X		X	X	7		X	1	8
อื่น ๆ	X									1				1
รวม	6	6	5	5	4	6	4	4	5		4	4		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.6.2 ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้

การศึกษาเรื่องซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) ในการจัดการคลังสถาบัน (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มคป.	รวม N=2	
อาร์คิมิดี (Archimede)														
ซีดีสแควร์ (CDSware: CERN Document server software)														
ดีสเปซ (DSpace)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
อี-พริ้นท์ส (E-prints)														
เฟดอรา (Fedora)														
กรีนสโตน (Greenstone)														
ล็อกคิส (LOCKSS)														
ดิจิทูล (DigiTool)														

สำหรับเหตุผลที่เลือกใช้โปรแกรม DSpace เป็นระบบสำหรับการจัดการคลังสถาบัน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งระบุ มีทั้งหมด 10 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- เป็นโปรแกรมประเภท Open source ทำให้ช่วยประหยัดงบประมาณที่ต้องใช้ได้จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- เป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- เป็นโปรแกรมที่มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลาย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยชินวัตร

- เป็นโปรแกรมที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมให้เข้ากับการใช้งานจริงได้จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- เป็นโปรแกรมที่มีกลุ่มชุมชนสำหรับการพูดคุยแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับโปรแกรม ทำให้สะดวกในการศึกษา ติดตามข่าวสาร หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยชินวัตร

- เป็นโปรแกรมที่มีลักษณะการทำงานที่เปิดให้เจ้าของผลงานสามารถนำส่งผลงานของตนด้วยตนเองได้ จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- เป็นโปรแกรมที่นิยมใช้กันมาก ซึ่งเอื้อต่อการสร้างเครือข่ายคลังสถาบันได้ง่ายและสะดวกขึ้น จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- เป็นโปรแกรมที่ทางห้องสมุดได้ศึกษาการใช้งานมาก่อน จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ

- เป็นโปรแกรมที่มีรูปแบบการจัดเก็บและการนำเสนอที่เป็นมาตรฐานสากล จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- เป็นโปรแกรมที่ผู้รับผิดชอบมีความคุ้นเคยกับระบบเนื่องจากเคยได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับโปรแกรม DSpace มาก่อนแล้ว จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

2.6.3 แผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน

การศึกษาแผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมากที่สุดจำนวน 7 แห่ง มีแผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง ยังไม่มีแผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 แผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
มีแผนที่จะพัฒนา	X	X	X			X	X		X	6		X	1	7
ยังไม่มีแผนที่จะพัฒนา				X	X			X		3	X		1	4

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับแผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบันของ
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง มีดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ห้องสมุดมีแผนในการจัดซื้อ / เปลี่ยนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) ทุก ๆ 3 ปี
เพื่อความปลอดภัยของข้อมูล และรองรับข้อมูลที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

- ห้องสมุดพยายามปรับเปลี่ยน และใช้โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) รุ่นใหม่ เพื่อการบริหาร
จัดการระบบที่ง่ายขึ้น

- ห้องสมุดพยายามพัฒนาโปรแกรมเสริมเพื่อการใช้งานที่คล่องตัวขึ้น

- ห้องสมุดพยายามเชื่อมโยงกับคลังสถาบัน / คลังปัญญาของหน่วยงานอื่น ๆ (ภายนอก
มหาวิทยาลัย อาจเป็นของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งภายในและ
ต่างประเทศ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ห้องสมุดอาจมีการเปลี่ยนไปใช้โปรแกรมดรูปัล (Drupal) แทนโปรแกรมดีสเปซ
(DSpace) หากผลการทดลองใช้งานเปรียบเทียบกันเป็นที่น่าพอใจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ห้องสมุดกำลังพยายามพัฒนาและปรับปรุงโปรแกรมดีสเปซ (DSpace) ให้
สามารถใช้งานด้วยเมนูภาษาไทยได้ เพื่อความสะดวกของผู้ใช้งาน

มหาวิทยาลัยมหิดล

ห้องสมุดอาจมีการเปลี่ยนจากการใช้โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) ไปใช้โปรแกรม
คอนเทนต์ดีเอ็ม (CONTENTdm) แทน หากการทดสอบระบบและการทดลองใช้ได้ผลดีเป็นที่น่า
พอใจ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องสมุดกำลังพัฒนาระบบรายงานสถิติต่าง ๆ เช่น สถิติการเข้าชมคลังสถาบัน
สถิติการดาวน์โหลดเอกสาร เป็นต้น ผ่านทางหน้าเว็บไซต์คลังสถาบันให้ดียิ่งขึ้น โดยอาจเป็นการ
นำโปรแกรมเสริมมาใช้ควบคู่กัน หรือพัฒนาในตัวโปรแกรมดีสเปซ (DSpace) เลย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดพยายามปรับปรุงรุ่นของโปรแกรมดีสเปซ (DSpace) ที่ใช้อยู่เดิมให้มี
ความทันสมัยยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดอาจเปลี่ยนจากการใช้โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) ไปใช้โปรแกรมดรูปัล
(Drupal) แทน

2.6.4 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

การศึกษาเรื่องซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้ซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง ใช้ซอฟต์แวร์สำหรับการแต่งภาพ เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เมื่อพิจารณาซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้โปรแกรมอะโดบี อะโครแบท (Adobe Acrobat) รองลงมา จำนวน 2 แห่ง ใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์ เวิร์ด (Microsoft Word) จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่งเท่านั้น ใช้โปรแกรมฟลิปบุ๊ก (FlippingBook) คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ใช้โปรแกรมเปเปอร์พอร์ท (PaperPort) คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

เมื่อพิจารณาซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับการแต่งภาพพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 4 แห่ง ใช้โปรแกรมอะโดบี โฟโต้ช็อป (Adobe Photoshop) โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เมื่อพิจารณาจำนวนโปรแกรมที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใช้โปรแกรมในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด 3 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมอะโดบี อะโครแบท (Adobe Acrobat) โปรแกรมฟลิปบุ๊ก (FlippingBook) และโปรแกรมอะโดบี โฟโต้ช็อป (Adobe Photoshop) มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ โปรแกรมอะโดบี อะโครแบท (Adobe Acrobat) โปรแกรมเปเปอร์พอร์ท (PaperPort) และโปรแกรมอะโดบี โฟโต้ช็อป (Adobe Photoshop) มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล														
ซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• โปรแกรมอะโดบี อะโครแบท (Adobe Acrobat)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	(9)	•	•	(2)	(11)
• โปรแกรมฟลิปปีงบุ๊ก (FlippingBook)	•									(1)				(1)
• โปรแกรมเปเปอร์พอร์ต (PaperPort)				•						(1)				(1)
• โปรแกรมไมโครซอฟต์ เวิร์ด (Microsoft Word)					•					(1)	•		(1)	(2)
ซอฟต์แวร์สำหรับการแต่งภาพ	X			X		X			X	4				4
• โปรแกรมอะโดบี โฟโต้ช้อป (Adobe Photoshop)	•			•		•			•	(4)				(4)
ซอฟต์แวร์สำหรับการรู้จำอักขระทางภาพ - OCR														
รวม (โปรแกรม)	3	1	1	3	2	2	1	1	2		2	1		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับเหตุผลที่เลือกใช้โปรแกรมประเภทต่าง ๆ โดยรวมนั้น หอสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งระบุ มีทั้งหมด 5 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- เป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย สะดวก บุคลากรสามารถใช้งานได้โดยไม่ลำบาก จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

- เป็นโปรแกรมที่นิยมใช้กันแพร่หลายทั่วไป จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยชินวัตร

- เป็นโปรแกรมที่ใช้งานสำหรับภาระงานที่ทำอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- เป็นโปรแกรมที่ทำให้การทำงานรวดเร็ว และไม่ต้องอบรมการใช้งานโปรแกรมให้แก่บุคลากรเพิ่ม จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- เป็นโปรแกรมที่จัดหาได้ง่าย จำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.7 การให้บริการ

2.7.1 กลุ่มผู้ใช้ที่ห้องสมุดให้บริการคลังสถาบัน

การศึกษากลุ่มผู้ใช้ที่ห้องสมุดให้บริการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ทั้ง 11 แห่ง ให้บริการผู้ใช้ทั้งสองกลุ่ม คือ ประชาคมมหาวิทยาลัย (นิสิต / นักศึกษา / คณาจารย์ / นักวิชาการ ภายในมหาวิทยาลัย) และ บุคคลทั่วไป (บุคคลภายนอก) (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 กลุ่มผู้ใช้ที่ห้องสมุดให้บริการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ประชาคมมหาวิทยาลัย (นิสิต / นักศึกษา / คณาจารย์ / นักวิชาการ ภายในมหาวิทยาลัย) เท่านั้น บุคคลทั่วไป (บุคคลภายนอก) เท่านั้น ทั้งสองกลุ่ม อื่น ๆ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11

2.7.2 การให้บริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของ ประชาคมมหาวิทยาลัย

การศึกษาเรื่องการให้บริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 8 แห่ง ให้บริการให้คำแนะนำการใช้ระบบ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร รองลงมาจำนวน 7 แห่ง ให้บริการนำเข้าผลงานของบุคลากรภายในสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่งเท่านั้น ให้บริการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นดิจิทัล (Digitization) และ ให้บริการจัดทำเมทาเดตา โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนห้องสมุดจำนวน 1 แห่งระบุว่า ไม่มีการให้บริการอื่นเพิ่มเติม คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อพิจารณาจำนวนบริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการให้บริการมากที่สุด 6 บริการ ได้แก่ บริการนำเข้าผลงานของบุคลากรภายในสถาบัน บริการอบรมการนำส่งผลงานด้วยตนเอง บริการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นดิจิทัล (Digitization) บริการจัดทำเมทาเดตา บริการอบรมการใช้งานคลังสถาบัน และบริการให้คำแนะนำการใช้ระบบ มีจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 การให้บริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย

บริการ	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มคป.	รวม N=2	
บริการให้ผู้ใช้ดาวนโหลดคู่มือการใช้งาน		X				X	X			3	X		1	4
บริการให้ผู้ใช้ดาวนโหลดคู่มือการสืบค้น		X	X			X	X			4	X		1	5
บริการนำเข้าผลงานของบุคลากรภายในสถาบัน	X	X		X				X	X	5	X	X	2	7
บริการอบรมการนำเสนอผลงานด้วยตนเอง	X						X			2		X	1	3
บริการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นดิจิทัล (Digitization)	X			X						2				2
บริการจัดทำเมทาเดตา	X			X						2				2
บริการอบรมการใช้งานคลังสถาบัน	X	X		X		X	X		X	6				6
บริการให้คำแนะนำการใช้ระบบ	X	X	X	X			X	X	X	7	X		1	8
อื่น ๆ					X					1				1
รวม	6	5	2	5	1	3	5	2	3		4	2		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.7.3 วิธีการให้บริการ

การศึกษาเรื่องวิธีการให้บริการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 วิธีการให้บริการ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	X	X	X	X	X		X	X	X	8	X	X	2	10
ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต						X				1				1

2.8 วิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบัน

การศึกษาวิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาวิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่งเท่ากัน มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการแจ้งให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศ / นักศึกษาใหม่ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และมีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการจัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ห้องสมุดจำนวนรองลงมา 8 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการแจ้งให้ทราบผ่านสื่อสังคม (เช่น Facebook, Twitter, เป็นต้น) ของห้องสมุด จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่งเท่ากัน มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการแจ้งให้ทราบผ่านจุลสาร / ข่าวสารห้องสมุด โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการจัดทำบล็อก (Blog) แนะนำคลังสถาบัน โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีการประชาสัมพันธ์ด้วย

วิธีการตีป้ายประกาศบริเวณคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการจัดทำแผ่นพับ / ใบปลิวแจกบริเวณมหาวิทยาลัย โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการอื่น ๆ ดังนี้ แจงให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ และ จัดทำแผ่นพับแจกให้แก่ผู้ที่มาศึกษาดูงาน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดกิจกรรมแบบ Road Show ไปยังคณะต่าง ๆ คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ จัดอบรมการใช้งานคลังสถาบันเบื้องต้นให้แก่นักศึกษาใหม่เป็นประจำทุกปี คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการประชาสัมพันธ์มากที่สุด 8 วิธี ได้แก่ แจงให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศนิสิต / นักศึกษาใหม่ จัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด แจงให้ทราบผ่านจุลสาร / ข่าวสารห้องสมุด แจงให้ทราบผ่านสื่อสังคม (เช่น Facebook, Twitter เป็นต้น) ของห้องสมุด จัดทำบล็อก (Blog) แนะนำคลังสถาบัน ส่งจดหมายเวียนไปตามคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย ตีป้ายประกาศบริเวณคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย และอื่น ๆ มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 วิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	วิธี										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
การประชาสัมพันธ์														
มีการประชาสัมพันธ์ ด้วยวิธีการ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	X	X	2	11
• แจ้งให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศ / นักศึกษาใหม่	•	•	•	•		•	•	•	•	(8)	•	•	(2)	(10)
• จัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด		•	•	•	•	•	•	•	•	(8)	•	•	(2)	(10)
• แจ้งให้ทราบผ่านจุลสาร / ข่าวสารห้องสมุด		•		•						(2)				(2)
• แจ้งให้ทราบผ่านสื่อสังคม (เช่น Facebook, Twitter เป็นต้น) ของห้องสมุด		•	•	•		•	•	•	•	(7)		•	(1)	(8)
• จัดทำบล็อก (Blog) แนะนำคลังสถาบัน		•						•		(2)				(2)
• ส่งจดหมายเวียนไปตามคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย		•	•	•				•	•	(5)		•	(1)	(6)
• ติดป้ายประกาศบริเวณคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย		•		•						(2)				(2)
• จัดทำแผ่นพับ / ใบปลิวแจกบริเวณมหาวิทยาลัย				•				•		(2)				(2)
• อื่น ๆ	•	•			•				•	(4)				(4)
ไม่มีการประชาสัมพันธ์														
รวม	2	8	4	7	2	3	5	5	4		2	4		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.9 การประเมินผล

2.9.1 การประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน

การศึกษาการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 8 แห่ง มีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง ไม่มีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม (ตารางที่ 33)

สำหรับห้องสมุดที่ไม่มีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน 3 แห่ง ได้ระบุเหตุผลเรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

- ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการให้บริการ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- มีเพียงแต่การพูดคุยและหารือกันในที่ประชุมเท่านั้นจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตารางที่ 33 การประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ										เอกชน			รวม N=11
	จพ.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=9	มชว.	มศป.	รวม N=2	
มีการประเมินผล	X		X	X		X	X	X	X	7	X		1	8
ไม่มีการประเมินผล		X			X					2		X	1	3

2.9.2 กลุ่มที่ใช้ในการประเมินผลและวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน

การศึกษากลุ่มที่ใช้ในการประเมินผลและวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการประเมิน จำนวน 8 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 8 แห่ง มีการประเมินผลผู้ให้บริการ และ มีการประเมินผลผู้ปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันจากผู้ให้บริการพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 5 แห่ง ใช้วิธีการตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร รองลงมาจำนวน 4 แห่ง ใช้วิธีการเก็บสถิติการใช้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร และห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใช้วิธีการอื่น ๆ คือ รับคำติชม (Feedback) ผ่านอีเมลล์ของระบบ มีจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เมื่อพิจารณาวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันจากผู้ปฏิบัติงานพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 3 แห่ง ใช้วิธีการสังเกต จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร รองลงมาจำนวน 2 แห่ง ใช้วิธีการตอบแบบสอบถาม โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 5 แห่ง ระบุว่าใช้วิธีการอื่น ๆ ในการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันจากผู้ปฏิบัติงาน โดย 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า ใช้วิธีการเก็บสถิติการทำงาน 2) มหาวิทยาลัยทักษิณ ระบุว่า ใช้วิธีการ

ทดลองใช้ก่อนการให้บริการ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระบุว่า ใช้วิธีการเก็บสถิติการทำงาน และ ตรวจสอบคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) เปรียบเทียบกับผลงานที่ทำจริง 4) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระบุว่า ใช้วิธีการเก็บสถิติการทำงาน และ รับคำติชม (Feedback) ผ่านอีเมลของระบบ และ 5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระบุว่า ใช้วิธีการเก็บสถิติการทำงาน (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 กลุ่มที่ใช้ในการประเมินผลและวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	รัฐ							เอกชน		รวม N=8	
	จพ.	มท.	มทส.	มม.	มอ.	มทร. ธป.	มทร. พน.	รวม N=7	มชว.		รวม N=1
กลุ่มผู้ถูกประเมิน / วิธีการประเมิน											
ผู้ใช้บริการ ด้วยวิธีการ	X	X	X	X	X	X	X	7	X	1	8
• สังเกต											
• ตอบแบบสอบถาม		•		•	•		•	(4)	•	(1)	(5)
• สัมภาษณ์					•			(1)			(1)
• เก็บสถิติการใช้	•		•			•		(3)	•	(1)	(4)
• อื่น ๆ					•			(1)			(1)
ผู้ปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการ	X	X	X	X	X	X	X	7	X	1	8
• สังเกต				•		•		(2)	•	(1)	(3)
• ตอบแบบสอบถาม					•		•	(2)			(2)
• สัมภาษณ์					•			(1)			(1)
• เก็บสถิติการใช้											
• อื่น ๆ	•	•	•		•	•		(5)			(5)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.9.3 การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้

การศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 8 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 4 แห่ง นำผลการประเมินไปใช้ในการ *ปรับปรุงวิธีการจัดการคลังสถาบัน* จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยชินวัตร รองลงมาจำนวน 3 แห่ง เท่ากัน นำผลการประเมินไปใช้ในการ *ปรับปรุงการทำงานของบุคลากรที่รับผิดชอบ* เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และ นำผลการประเมินไปใช้ในการ *ปรับปรุงนโยบายและแผนการจัดการและดำเนินงานคลังสถาบัน* เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำหรับการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ใน *ประเด็นอื่น ๆ* มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า นำผลการประเมินไปใช้ในการ *ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในภายหลัง* และ 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ระบุว่า นำผลการประเมินไปใช้ในการ *ปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการคลังสถาบันของห้องสมุด* (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้

การนำไปใช้	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย								เอกชน		รวม N=8
	จพ.	มท.	มทส.	มม.	มอ.	มทร. ธบ.	มทร. พน.	รวม N=7	มชว.	รวม N=1	
ปรับปรุงวิธีการจัดการคลังสถาบัน				X	X	X		3	X	1	4
ปรับปรุงระบบคลังสถาบัน											
ปรับปรุงการทำงานของบุคลากรที่รับผิดชอบ		X				X	X	3			3
ปรับปรุงนโยบายและแผนการจัดการและดำเนินงานคลังสถาบัน		X	X		X			3			3
อื่นๆ	X						X	2			2

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในหอสมุดมหาวิทยาลัย

การนำเสนอในตอนที 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในหอสมุดมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ปัญหาที่หอสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบัน โดยได้จำแนกปัญหาในการดำเนินงานออกเป็น 9 ด้านคือ ปัญหาด้านนโยบาย ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ปัญหาด้านการให้บริการ ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ปัญหาด้านการประเมินผล และปัญหาด้านอื่น ๆ และทำการรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ปัญหาที่ในการจัดการคลังสถาบันในหอสมุดมหาวิทยาลัยโดยรวม

จากการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในหอสมุดมหาวิทยาลัยโดยรวม พบว่าประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่หอสมุดประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ปัญหาด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.02$) ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.89$) และปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ($\bar{x} = 2.85$) ส่วนปัญหาที่หอสมุดประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ปัญหาด้านนโยบาย ($\bar{x} = 2.46$) ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ($\bar{x} = 2.33$) และปัญหาด้านการให้บริการ ($\bar{x} = 2.28$) นอกจากนี้ มีหอสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุปัญหาด้านอื่น ๆ ว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของหอสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่หอสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่หอสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ปัญหาด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.07$) ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.04$) และ ปัญหาด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 3.00$) ส่วนปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ปัญหาด้านนโยบาย ($\bar{x} = 2.43$) ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ($\bar{x} = 2.32$) และปัญหาด้านการให้บริการ ($\bar{x} = 2.17$) นอกจากนี้ มีหอสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการระบุปัญหาด้านอื่น ๆ ว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ปัญหาด้านบุคลากร ($\bar{x} = 2.86$) ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน ($\bar{x} = 2.69$) และปัญหาด้านนโยบาย ($\bar{x} = 2.57$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 5 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ปัญหาด้านงบประมาณ และ ปัญหาด้านการให้บริการ ($\bar{x} = 2.50$ เท่ากัน) ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้ และ ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.38$ เท่ากัน) และปัญหาด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 2.33$) (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 ปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยรวม

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย			รัฐ (n=9)			เอกชน (n=2)			รวม (n=11)		
	\bar{x}	S.D.	ปค	\bar{x}	S.D.	ปค	\bar{x}	S.D.	ปค	\bar{x}	S.D.	ปค
ด้านนโยบาย	2.43	1.47	น	2.57	0.79	ป	2.46	1.32	น			
ด้านงบประมาณ	3.00	1.13	ป	2.50	0.55	น	2.83	0.99	ป			
ด้านบุคลากร	3.07	0.80	ป	2.86	0.66	ป	3.02	0.77	ป			
ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน	2.90	0.88	ป	2.69	0.74	ป	2.85	0.85	ป			
ด้านเทคโนโลยีที่ใช้	2.32	0.58	น	2.38	0.52	น	2.33	0.55	น			
ด้านการให้บริการ	2.17	0.83	น	2.50	0.84	น	2.28	0.83	น			
ด้านการประชาสัมพันธ์	3.04	1.32	ป	2.38	0.52	น	2.89	1.21	ป			
ด้านการประเมินผล	2.87	0.64	ป	2.33	0.58	น	2.78	0.65	ป			
ด้านอื่น ๆ	4.00	0.00	ม	-	-	-	4.00	0.00	ม			

สำหรับรายละเอียดของปัญหาในการดำเนินงานคลังสถาบันในแต่ละด้านมีดังนี้

3.1.1 ปัญหาด้านนโยบาย

จากการศึกษาปัญหาด้านนโยบายรวม 4 ปัญหา มีผู้ตอบตั้งแต่ 5-8 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 8 คน คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน และห้องสมุดประสบปัญหา 3 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.00$, $f=8$) และ ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ($\bar{x} = 2.63$, $f=8$) ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 2.33$, $f=6$) และ ปัญหาที่ประสบในระดับน้อยที่สุดมี 1 ปัญหา คือ นโยบายในการจัดการคลังสถาบันไม่สอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินงานห้องสมุด ($\bar{x} = 1.20$, $f=5$) สำหรับปัญหาด้านนโยบายอื่น ๆ ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยระบุว่าอยู่ในระดับมาก คือ การไม่เห็นความสำคัญของการมีคลังสถาบัน ($\bar{x} = 4.00$, $f=1$) เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.00$, $f=6$) และ ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ($\bar{x} = 2.67$, $f=6$) ปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 2.00$, $f=4$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อยที่สุดมี 1 ปัญหา คือ นโยบายในการจัดการคลังสถาบันไม่สอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินงานห้องสมุด ($\bar{x} = 1.25$, $f=4$) นอกนั้นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐระบุปัญหาด้านนโยบายอื่น ๆ เพิ่มเติม 1 ปัญหา ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการ

ดำเนินงาน และ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 3.00$, $f=2$ เท่ากัน) ปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ($\bar{x} = 2.50$, $f=2$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อยที่สุดมี 1 ปัญหา คือ นโยบายในการจัดการคลังสถาบันไม่สอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินงานห้องสมุด ($\bar{x} = 1.00$, $f=1$) (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 ปัญหาด้านนโยบาย

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน	6	2.67	1.51	ป	2	2.50	0.71	น	8	2.63	1.30	ป				
ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน	6	3.00	1.67	ป	2	3.00	0.00	ป	8	3.00	1.41	ป				
ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้	4	2.00	1.41	น	2	3.00	0.00	ป	6	2.33	1.21	น				
นโยบายในการจัดการคลังสถาบันไม่สอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินงานห้องสมุด	4	1.25	0.50	นส	1	1.00	0.00	นส	5	1.20	0.45	นส				
อื่นๆ	1	4.00	0.00	ม	-	-	-	-	1	4.00	0.00	ม				

3.1.2 ปัญหาด้านงบประมาณ

จากการศึกษาปัญหาด้านงบประมาณรวม 3 ปัญหา มีผู้ตอบตั้งแต่ 5-7 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 7 คน คือ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และห้องสมุดประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.86, f=7$) ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันโดยเฉพาะ ($\bar{x} = 2.83, f=6$) และ ไม่ได้รับงบประมาณในการจัดการคลังสถาบันอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 2.80, f=5$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลางทั้ง 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่ได้รับงบประมาณในการจัดการคลังสถาบันอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.33, f=3$) ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันโดยเฉพาะ ($\bar{x} = 3.00, f=4$) และ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.80, f=5$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.00, f=2$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันโดยเฉพาะ ($\bar{x} = 2.50, f=2$) และ ไม่ได้รับงบประมาณในการจัดการคลังสถาบันอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 2.00, f=2$) (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 ปัญหาด้านงบประมาณ

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ	5	2.80	1.30	ป	2	3.00	0.00	ป	7	2.86	1.07	ป				
ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันโดยเฉพาะ	4	3.00	1.15	ป	2	2.50	0.71	น	6	2.83	0.98	ป				
ไม่ได้รับงบประมาณในการจัดการคลังสถาบันอย่างต่อเนื่อง	3	3.33	1.15	ป	2	2.00	0.00	น	5	2.80	1.10	ป				

3.1.3 ปัญหาด้านบุคลากร

จากการศึกษาปัญหาด้านบุคลากรรวม 7 ปัญหา มีผู้ตอบตั้งแต่ 7-11 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 11 คน คือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน และห้องสมุดประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.36$, $f=11$) ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน และ ยังไม่มีการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.14$, $f=7$ เท่ากัน) และ บุคลากรมีความรู้และทักษะในการจัดการคลังสถาบันไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.00$, $f=9$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลางทั้ง 7 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.33$, $f=9$) ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน และ ยังไม่มีการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.20$, $f=5$ เท่ากัน) บุคลากรมีความรู้และทักษะในการจัดการคลังสถาบันไม่เพียงพอ ($f=7$) และ บุคลากรมีทักษะในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลไม่เพียงพอ ($f=6$) ($\bar{x} = 3.00$ เท่ากัน)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และ ระดับน้อย โดยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.50$, $f=2$) ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน บุคลากรมีความรู้และทักษะในการจัดการคลังสถาบันไม่เพียงพอ ไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างบุคลากรที่ชัดเจน และ ยังไม่มีการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.00$, $f=2$ เท่ากัน) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ บุคลากรมีทักษะในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.50$, $f=2$) และ บุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางด้านซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.00$, $f=2$) (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 ปัญหาด้านบุคลากร

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน	5	3.20	1.30	ป	2	3.00	0.00	ป	7	3.14	1.07	ป				
บุคลากรมีความรู้และทักษะในการจัดการคลังสถาบันไม่เพียงพอ	7	3.00	0.58	ป	2	3.00	0.00	ป	9	3.00	0.50	ป				
บุคลากรมีทักษะในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลไม่เพียงพอ	6	3.00	0.63	ป	2	2.50	0.71	น	8	2.88	0.64	ป				
บุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางด้านซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันไม่เพียงพอ	6	2.83	0.75	ป	2	2.00	0.00	น	8	2.63	0.74	ป				
จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน	9	3.33	1.00	ป	2	3.50	0.71	ป	11	3.36	0.92	ป				
ไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างบุคลากรที่ชัดเจน	5	2.80	0.84	ป	2	3.00	0.00	ป	7	2.86	0.69	ป				
ยังไม่มีการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม	5	3.20	0.45	ป	2	3.00	1.41	ป	7	3.14	0.69	ป				

3.1.4 ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

จากการศึกษาปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันรวม 13 ปัญหา มีผู้ตอบตั้งแต่ 6-10 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 10 คน คือ ไม่สามารถติดตามและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน และ ไม่ได้รับทรัพยากรสารสนเทศที่ติดต่อขอไป และห้องสมุดประสบปัญหา 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 9 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่สามารถติดตามและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน ($\bar{x} = 3.40$, $f=10$) ผลงานที่จัดหามาได้มีจำนวนน้อย และ เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน ($\bar{x} = 3.11$, $f=9$ เท่ากัน) และ ไม่ได้รับทรัพยากรสารสนเทศที่ติดต่อขอไป ($\bar{x} = 3.10$, $f=10$) และปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงของผู้ใช้ไม่ชัดเจน ($\bar{x} = 2.50$, $f=6$) ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บมีความล้าสมัย ($\bar{x} = 2.43$, $f=7$) การลงรายการเมทาเดตาต้องใช้เวลามาก ($\bar{x} = 2.33$, $f=6$) และ ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหามา ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{x} = 2.17$, $f=6$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 10 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่สามารถติดตามและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน ($\bar{x} = 3.50$, $f=8$) ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันไม่มีความหลากหลาย ($\bar{x} = 3.40$, $f=5$) และ เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน ($\bar{x} = 3.14$, $f=7$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงของผู้ใช้ไม่ชัดเจน ($\bar{x} = 2.50$, $f=4$) และ ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหามา ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ และ การลงรายการเมทาเดตาต้องใช้เวลามาก ($\bar{x} = 2.25$, $f=4$ เท่ากัน)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลางมี 6 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผลงานที่จัดหามาได้มีจำนวนน้อย ไม่ได้รับทรัพยากรสารสนเทศที่ติดต่อขอไป และ การ

กำหนดสิทธิ์การเข้าถึงของผู้ใช้ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 3.50$, $f=2$ เท่ากัน) และ เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน ไม่สามารถติดตามและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน และ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในคลังสถาบันมีค่าใช้จ่ายสูง ($\bar{x} = 3.00$, $f=2$ เท่ากัน) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 7 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ การลงรายการเมทาเดตาต้องใช้เวลามาก การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงของผู้ใช้ไม่ชัดเจน และ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในคลังสถาบันต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บมาก ($\bar{x} = 2.50$, $f=2$ เท่ากัน) และ ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันไม่มีความหลากหลาย ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บมีความล้าสมัย ไม่มีนโยบายในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ชัดเจน และ ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{x} = 2.00$, $f=2$ เท่ากัน) (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันไม่มีความหลากหลาย	5	3.40	0.89	ป	2	2.00	0.00	น	7	3.00	1.00	ป				
ผลงานที่จัดหามาได้มีจำนวนน้อย	7	3.00	1.15	ป	2	3.50	0.71	ป	9	3.11	1.05	ป				
ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บมีความล้าสมัย	5	2.60	0.55	ป	2	2.00	0.00	น	7	2.43	0.53	น				
ไม่มีนโยบายในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ชัดเจน	4	3.00	0.82	ป	2	2.00	0.00	น	6	2.67	0.82	ป				
ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้	4	2.25	0.96	น	2	2.00	0.00	น	6	2.17	0.75	น				
เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน	7	3.14	0.90	ป	2	3.00	1.41	ป	9	3.11	0.93	ป				
ไม่สามารถติดตามและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน	8	3.50	0.76	ป	2	3.00	0.00	ป	10	3.40	0.70	ป				
ไม่ได้รับทรัพยากรสารสนเทศที่ติดต่อขอไป	8	3.00	1.20	ป	2	3.50	0.71	ป	10	3.10	1.10	ป				
การลงรายการเมทาเดตาต้องใช้เวลามาก	4	2.25	0.96	น	2	2.50	0.71	น	6	2.33	0.82	น				
การกำหนดสิทธิการเข้าถึงของผู้ใช้ไม่ชัดเจน	4	2.50	0.58	น	2	2.50	0.71	น	6	2.50	0.55	น				
การกำหนดสิทธิการเข้าถึงของผู้ใช้ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่	5	2.60	0.55	ป	2	3.50	0.71	ป	7	2.86	0.69	ป				
การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในคลังสถาบันต้องใช้เวลาในการจัดเก็บมาก	6	2.83	0.75	ป	2	2.50	0.71	น	8	2.75	0.71	ป				
การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในคลังสถาบันมีค่าใช้จ่ายสูง	6	2.83	0.75	ป	2	3.00	0.00	ป	8	2.88	0.64	ป				

3.1.5 ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้

จากการศึกษาปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้รวม 4 ปัญหา มีผู้ตอบตั้งแต่ 6-7 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 7 คน คือ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีราคาสูง และ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้มีความหลากหลาย ทั้งรุ่น ยี่ห้อ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้งานร่วมกัน และห้องสมุดประสบปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ ($\bar{x} = 2.50, f=6$) ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีราคาสูง ($\bar{x} = 2.43, f=7$) ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.29, f=7$) และ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้มีความหลากหลาย ทั้งรุ่น ยี่ห้อ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้งานร่วมกัน ($\bar{x} = 2.14, f=7$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับน้อยทั้ง 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ ($\bar{x} = 2.50, f=4$) ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีราคาสูง ($\bar{x} = 2.40, f=5$) และ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ และ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้มีความหลากหลาย ทั้งรุ่น ยี่ห้อ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้งานร่วมกัน ($\bar{x} = 2.20, f=5$ เท่ากัน)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับน้อยทั้ง 4 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ และ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีราคาสูง ($\bar{x} = 2.50, f=2$ เท่ากัน) และ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้มีความหลากหลาย ทั้งรุ่น ยี่ห้อ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้งานร่วมกัน ($\bar{x} = 2.00, f=2$) (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ	5	2.20	0.45	น	2	2.50	0.71	น	7	2.29	0.49	น				
ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ	4	2.50	0.58	น	2	2.50	0.71	น	6	2.50	0.55	น				
ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีราคาสูง	5	2.40	0.55	น	2	2.50	0.71	น	7	2.43	0.53	น				
ฮาร์ดแวร์ที่ใช้มีความหลากหลาย ทั้งรุ่น ยี่ห้อ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้งานร่วมกัน	5	2.20	0.84	น	2	2.00	0.00	น	7	2.14	0.69	น				

3.1.6 ปัญหาด้านการให้บริการ

จากการศึกษาปัญหาด้านการให้บริการรวม 3 ปัญหา มีผู้ตอบตั้งแต่ 5-7 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 7 คน คือ บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย และห้องสมุดประสบปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.43, f=7$) การให้บริการสามารถทำได้แค่ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกได้ ($\bar{x} = 2.40, f=5$) และ ไม่สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 2.00, f=6$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับน้อยทั้ง 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.40, f=5$) และ ไม่สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม ($f=4$) และ การให้บริการสามารถทำได้แค่ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกได้ ($f=3$) ($\bar{x} = 2.00$ เท่ากัน)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ การให้บริการสามารถทำได้แค่ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกได้ ($\bar{x} = 3.00, f=2$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อย มี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.50, f=2$) และ ไม่สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 2.00, f=2$) (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 ปัญหาด้านการให้บริการ

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย	5	2.40	0.89	น	2	2.50	0.71	น	7	2.43	0.79	น				
ไม่สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม	4	2.00	0.82	น	2	2.00	0.00	น	6	2.00	0.63	น				
การให้บริการสามารถทำได้แค่ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกได้	3	2.00	1.00	น	2	3.00	1.41	ป	5	2.40	1.14	น				

3.1.7 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

จากการศึกษาปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์รวม 4 ปัญหา มีผู้ตอบตั้งแต่ 8-10 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 8 คน คือ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ และห้องสมุดประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.20$, $f=10$) วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 3.11$, $f=9$) ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีระยะสั้นเกินไป ทำให้การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ($\bar{x} = 2.63$, $f=8$) และ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 2.56$, $f=9$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลางทั้ง 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 3.29$, $f=7$) วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.25$, $f=8$) ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีระยะสั้นเกินไป ทำให้การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ($\bar{x} = 2.83$, $f=6$) และ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 2.71$, $f=7$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.00$, $f=2$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อย มี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 2.50$, $f=2$) และ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม และ ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีระยะสั้นเกินไป ทำให้การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ($\bar{x} = 2.00$, $f=2$ เท่ากัน) (ตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม	7	3.29	1.38	ป	2	2.50	0.71	น	9	3.11	1.27	ป				
วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม	7	2.71	1.38	ป	2	2.00	0.00	น	9	2.56	1.24	ป				
วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้	8	3.25	1.28	ป	2	3.00	0.00	ป	10	3.20	1.14	ป				
ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีระยะสั้นเกินไป ทำให้การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง	6	2.83	1.47	ป	2	2.00	0.00	น	8	2.63	1.30	ป				

3.1.8 ปัญหาด้านการประเมินผล

จากการศึกษาปัญหาด้านการประเมินผลรวม 3 ปัญหา มีผู้ตอบ 6 คน ปัญหาที่ผู้ตอบจำนวนมากที่สุด 6 คน คือ วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน ผู้ถูกประเมินผลไม่ให้ความร่วมมือในการประเมิน และ เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ และห้องสมุดประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน และ เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ ($\bar{x} = 2.83$, $f=6$ เท่ากัน) และ ผู้ถูกประเมินผลไม่ให้ความร่วมมือในการประเมิน ($\bar{x} = 2.67$, $f=6$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลางทั้ง 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน ($\bar{x} = 3.00$, $f=5$) และ ผู้ถูกประเมินผลไม่ให้ความร่วมมือในการประเมิน และ เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ ($\bar{x} = 2.80$, $f=5$ เท่ากัน)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ ($\bar{x} = 3.00$, $f=1$) และปัญหาที่ประสบในระดับน้อย มี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน และ ผู้ถูกประเมินผลไม่ให้ความร่วมมือในการประเมิน ($\bar{x} = 2.00$, $f=1$ เท่ากัน) (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 ปัญหาด้านการประเมินผล

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				รัฐ (n=9)				เอกชน (n=2)				รวม (n=11)			
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค
วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน	5	3.00	0.00	ป	1	2.00	0.00	น	6	2.83	0.41	ป				
ผู้ถูกประเมินผลไม่ให้ความร่วมมือในการประเมิน	5	2.80	1.10	ป	1	2.00	0.00	น	6	2.67	1.03	ป				
เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ	5	2.80	0.45	ป	1	3.00	0.00	ป	6	2.83	0.41	ป				

3.1.9 ปัญหาอื่น ๆ

จากการศึกษาปัญหาในด้านอื่น ๆ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่งเท่านั้นประสบปัญหาในระดับมาก คือ การขาดบุคลากรที่จะศึกษาโปรแกรมดีสเปซ (DSpace) โดยเฉพาะ เพื่อกลับมาพัฒนาระบบคลังสถาบันให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด โดยข้อเสนอแนะมีดังนี้

ด้านนโยบาย

ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย หรือผู้บริหารระดับสูง ควรให้ความสำคัญกับการมีคลังสถาบันให้มากกว่านี้ เพราะคลังสถาบันมีข้อดีมากมาย และหากได้รับการสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้การพัฒนาดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง (2 แห่ง)

ด้านบุคลากร

ควรจัดให้มีจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้การจัดการและการพัฒนาคลังสถาบันเป็นไปอย่างราบรื่น (1 แห่ง)

ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

เจ้าของผลงานควรให้ความร่วมมือในการจัดส่งผลงานเข้ามาจัดเก็บในคลังสถาบันมากกว่านี้ (1 แห่ง)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้าน วัตถุประสงค์ นโยบาย งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล รวมถึงปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบัน

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ 2 ข้อ คือ

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีคลังสถาบันเพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ และใช้โปรแกรมดีสเปซ
2. ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบันในระดับมาก คือ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน และ เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน

สำหรับวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหรือหัวหน้าห้องสมุดของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานคลังสถาบัน หรือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 11 คน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 2 แห่ง แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการคลังสถาบัน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบัน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และปีที่เริ่มมีการให้บริการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

1.1 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวนมากที่สุด 6 คน เป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าห้องสมุด โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด (ตารางที่ 1)

1.2 ปีที่เริ่มให้บริการคลังสถาบัน

จากการศึกษาปีที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเริ่มให้บริการคลังสถาบัน จำนวน 11 แห่งพบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 4 แห่งเท่ากัน เริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อปี พ.ศ. 2551 และเริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อปี พ.ศ.2552 สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เริ่มให้บริการเป็นแห่งแรกคือเริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อปี พ.ศ.2549 คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 2)

2. การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ นโยบายการจัดการคลังสถาบัน งบประมาณ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน เทคโนโลยีที่ใช้ การให้บริการ วิธีการประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล

2.1 วัตถุประสงค์ของคลังสถาบัน

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่งเท่ากัน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย และ เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 3)

ผลการศึกษาค้นนี้ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ในส่วนที่ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีคลังสถาบันเพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย

อาจเนื่องมาจาก ลักษณะที่บ่งบอกถึงการเป็นคลังสถาบันอย่างชัดเจนประการหนึ่งคือ การจัดเก็บผลงานที่สร้างขึ้นโดยประชาคมมหาวิทยาลัย และเปิดโอกาสให้มีการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บไว้ในคลังสถาบันได้แบบเสรี (Johnson, 2002; Prosser, 2003: 168) ห้องสมุดจึงนำลักษณะดังกล่าวมาระบุไว้ในวัตถุประสงค์หลักของการจัดการคลังสถาบัน

2.2 นโยบายการจัดการคลังสถาบัน

2.2.1 การกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน

จากการศึกษาการกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีการกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน โดยห้องสมุดมหาวิทยาลัย 8 แห่ง มีการกำหนดนโยบายแต่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัย 3 แห่ง มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร (ตารางที่ 4)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีการกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน อาจเนื่องจากการกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบัน จะทำให้เกิดความชัดเจนทั้งในการจัดการ การพัฒนา เช่น การกำหนดโครงสร้างสำหรับการทำงานของบุคลากร การกำหนดประเภทและรูปแบบทรัพยากรสารสนเทศที่จะจัดเก็บและให้บริการ และการกำหนดเงื่อนไขและขอบเขตของให้บริการ (Nabe, 2010: 48)

2.2.2 นโยบายในการจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษานโยบายในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีการกำหนดนโยบายด้านทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนนโยบายในการจัดการคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดที่มีนโยบายมากที่สุด 6 ด้าน มี 1 แห่ง (ตารางที่ 5)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายด้านทรัพยากรสารสนเทศ อาจเนื่องจาก ในการให้บริการคลังสถาบัน ควรมีทรัพยากรสารสนเทศจัดเก็บไว้หลากหลายประเภทตามความเหมาะสม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ รวมถึงช่วยในการรับประกันคุณภาพของทรัพยากรที่จัดเก็บ และช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือให้กับมหาวิทยาลัยต้นสังกัดได้ (Nabe, 2010: 51-52) นอกจากนี้ แนวโน้มของคลังสถาบันต่อไปจะเป็นที่สนใจมากขึ้น ความต้องการในการนำทรัพยากรสารสนเทศเข้ามาจัดเก็บในคลังสถาบันก็จะมีมากขึ้น (Bankier and Smith, 2011: 2)

2.3 งบประมาณ

2.3.1 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่งเท่ากัน มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านเทคโนโลยี จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง และ ด้านการพัฒนาคู่มือการจำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านต่าง ๆ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันมากที่สุด 6 ด้าน มี 1 แห่ง (ตารางที่ 6)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านเทคโนโลยี อาจเนื่องจาก เทคโนโลยีทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงาน โดยเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่มีประสิทธิภาพในการให้บริการ และมีความจุมากพอที่จะรองรับทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมากที่จะนำมาจัดเก็บ และให้บริการทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Jain, Bentley, and Oladiran, [n.d.]: 6) ส่วนทางด้านซอฟต์แวร์อาจไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เนื่องจากซอฟต์แวร์ที่ใช้งานส่วนใหญ่ เป็นซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติการงานเป็นประจำ หรือมีใช้ในภาระงานปกติอยู่แล้ว

2.3.2 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมากที่สุด

จากการศึกษางบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมากที่สุดสำหรับการจัดการคลังสถาบัน ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดในด้านเทคโนโลยีที่ใช้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 7)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดในด้านเทคโนโลยีที่ใช้ อาจเนื่องจาก ในการจัดการคลังสถาบันที่เลือกใช้ซอฟต์แวร์รหัสเปิดสำหรับระบบจัดการคลังสถาบัน จำเป็นจะต้องจัดหาเทคโนโลยีประเภทฮาร์ดแวร์ที่มีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมต่อการนำส่งหรือนำเข้าทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากนี้ หากมีทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมาก ก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วน of เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย รวมถึงอุปกรณ์สำรองข้อมูลเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย (Nabe, 2010: 20)

2.3.3 แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษาแหล่งงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด

เมื่อพิจารณาแหล่งงบประมาณของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งที่ได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 7 แห่ง ได้รับการจัดสรรงบประมาณโดยเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 2 แห่ง ระบุแหล่งงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัดอื่น ๆ คือ ได้รับมาจากงบประมาณแผ่นดินในส่วนของกลุ่มเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร (1 แห่ง) และได้รับมาจากการแบ่งงบประมาณกับฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (1 แห่ง)

เมื่อพิจารณาจำนวนแหล่งงบประมาณที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้รับพบว่า ห้องสมุดที่มีแหล่งงบประมาณมากที่สุด 3 แห่ง มี 1 แห่ง (ตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด อาจเนื่องจาก มหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการคลังสถาบัน (Nabe, 2010: 23; วชิรี เพ็ชรวงษ์ และ กุลธิดา ท่วมสุข, 2554: 56) แต่ได้มอบหมายให้แก่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินงานแทน งบประมาณที่ใช้จึงเป็นงบประมาณที่ทางมหาวิทยาลัยจัดสรรให้โดยตรง

2.3.4 จำนวนงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษาจำนวนงบประมาณที่ได้รับสำหรับการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 9 แห่ง ไม่สามารถระบุจำนวนงบประมาณได้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง (ตารางที่ 9)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่สามารถระบุจำนวนงบประมาณได้ อาจเนื่องจาก งบประมาณที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันส่วนใหญ่รวมอยู่ในงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับสำหรับการดำเนินงานทั้งหมด ทำให้ยากต่อการคำนวณงบประมาณที่จะใช้ (สายพิน วิไลรัตน์, สัมภาษณ์) นอกจากนี้ ในบางมหาวิทยาลัยใช้งบประมาณแค่ในระยะเริ่มต้นโครงการเท่านั้น และยังไม่มีการใช้งบประมาณเพิ่มเติม (ฉิติ วัชรสินธพชัย, สัมภาษณ์)

2.4 บุคลากรที่รับผิดชอบ

2.4.1 จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษาจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 4 แห่ง มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน 6-10 คน โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด (ตารางที่ 10)

2.4.2 ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษาฝ่าย/งานที่สังกัด และขอบเขตงานที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีฝ่าย/งานภายในเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

เมื่อพิจารณาฝ่าย/งานภายในที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีฝ่าย/งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่าย/งานสื่อโสตทัศนศึกษา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ ฝ่าย/งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบ (ตารางที่ 11)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีฝ่าย/งานภายในเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน อาจเนื่องจากการมอบหมายให้ฝ่าย/งานภายในเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการด้วยตนเอง สามารถช่วยประหยัดงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายไปกับการจ้างบุคลากรเพิ่มเติม หรือช่างเทคนิคพิเศษในกรณีที่มีการนำซอฟต์แวร์เชิงพาณิชย์มาใช้ในการจัดการคลังสถาบัน (Nabe, 2010: 20)

2.4.3 คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการ

จากการศึกษาคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่งเท่ากัน ต้องการบุคลากรที่สามารถติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันได้ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง และ ต้องการบุคลากรที่สามารถลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้มาตรฐานเมทาเดตา จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการ พบว่า ห้องสมุดที่มีความต้องการคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันมากที่สุด 9 ข้อ มี 1 แห่ง (ตารางที่ 12)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ต้องการบุคลากรที่สามารถติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันได้ และ ต้องการบุคลากรที่สามารถลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้มาตรฐานเมทาเดตา อาจเนื่องจาก คุณสมบัติทั้งสองด้านเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนหนึ่งที่จำเป็นต่อการจัดการคลังสถาบันที่จะทำให้การจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันเป็นไปอย่างต่อเนื่องและราบรื่น (Robinson, 2009) สำหรับ คุณสมบัติในการติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบัน จะช่วยให้การจัดการเป็นไปอย่างคล่องตัว ส่วนคุณสมบัติการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้มาตรฐานเมทาเดตา จะช่วยให้รายการเมทาเดตาสำหรับทรัพยากรสารสนเทศได้ถูกต้อง (Nabe, 2010: 25)

2.4.4 การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษาการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง พัฒนาบุคลากรโดยการส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดที่มีการพัฒนาบุคลากรมากที่สุด 3 ด้าน มี 6 แห่ง (ตารางที่ 13)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่พัฒนาบุคลากรโดยการส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย อาจเนื่องจาก การจัดการอบรม / สัมมนาภายในมหาวิทยาลัยยังไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีการส่งบุคลากรออกไปภายนอก ซึ่งหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยที่จัดการฝึกอบรม / สัมมนา อาจเป็นหน่วยงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงมีประสบการณ์ในการจัดการคลังสถาบันมากพอสมควรแล้ว (วิยะดา ศิริมาณนท์, สัมภาษณ์)

2.5 ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

2.5.1 ประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน

จากการศึกษาประเภทและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและให้บริการในคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 11 แห่ง จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจัย และรายงานการวิจัย

เมื่อพิจารณาจำนวนประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บมากที่สุด 12 ประเภท มี 3 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

ผลการศึกษาค้นคว้า เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ในส่วนที่ว่า **ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ในคลังสถาบัน** จากการที่ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ที่ได้รับจากประชาคมมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดคือวิทยานิพนธ์ อาจเนื่องจาก นิสิตนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษา จำเป็นจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของทางบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่ต้องส่งผลงานทางวิชาการให้แก่ทางบัณฑิตมหาวิทยาลัยก่อน จึงจะสามารถจบการศึกษาได้โดยสมบูรณ์ ส่วนผลงานวิชาการประเภทอื่น ๆ ที่ได้รับอาจมีจำนวนน้อยกว่า เช่น บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานวิชาการ เป็นต้น เนื่องจากเจ้าของผลงานบางท่านไม่ต้องการให้ผลงานของตนถูกนำไปเผยแพร่แบบเสรี รวมไปถึงปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ของผลงาน ที่อาจกลายเป็นของสำนักพิมพ์ เมื่อเกิดกรณีของการนำผลงานดังกล่าวไปตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว เป็นต้น (พงษ์พิชญ์ ต่วนภูษา, สัมภาษณ์) นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังเป็นไปในการทำงานเดียวกันกับผลการวิจัยของ Lynch and Lippincott (2005) ที่พบว่า ประเภทของทรัพยากรที่ถูกจัดเก็บในคลังสถาบันมีความหลากหลาย ทั้งวิทยานิพนธ์ สื่อมัลติมีเดีย ชุดการเรียนการสอน รวมไปถึงรายงานการประชุม / สัมมนา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Melero et al (2009) ที่พบว่า ประเภทของทรัพยากรที่จัดเก็บมากที่สุดได้แก่ บทความวารสาร และวิทยานิพนธ์

เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ พบว่า

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด จัดเก็บหนังสือ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ โครงการนักศึกษา การศึกษาอิสระ บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานการวิจัย ชุดการเรียนการสอน รายงานการประชุม / สัมมนา การบรรยาย คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี วารสารอิเล็กทรอนิกส์ กฤตภาค วิทยุทัศน์ จดหมายเหตุด่วน ภาพถ่ายทางสถาปัตยกรรม รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา เอกสารการประกันคุณภาพโดย สกอ. และเอกสารประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย ในรูปข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม (ตารางที่ 14)

2.5.2 รูปแบบเพิ่มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน

จากการศึกษารูปแบบเพิ่มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง จัดเก็บเพิ่มข้อมูลในรูปของไฟล์เอกสาร

เมื่อพิจารณาจำนวนรูปแบบเพิ่มข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดที่มีรูปแบบเพิ่มข้อมูลมากที่สุด 5 รูปแบบ มี 1 แห่ง (ตารางที่ 15)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดทุกแห่งจัดเก็บเพิ่มข้อมูลในรูปของไฟล์เอกสาร อาจเนื่องจาก ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บส่วนใหญ่เป็นผลงานทางวิชาการ ซึ่งจะมีเนื้อหาที่เป็นข้อความเป็นส่วนใหญ่ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วัชรวิ เพ็ชรวงษ์ และ กุลธิดา ท้วมสุข (2554: 57-58) ที่พบว่า รูปแบบเอกสารที่ถูกจัดเก็บมากที่สุด คือ เอกสารที่อยู่ในรูปข้อความ (Text) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Sawant (2011: 167-168) ที่พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันส่วนใหญ่จัดเก็บอยู่ในรูปแบบไฟล์ข้อความ (Text-file format) และผลการศึกษาของ Melero et al (2009) ก็พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ที่จัดเก็บจะอยู่ในรูปเอกสารฉบับเต็มพร้อมทั้งข้อมูลเมทาเดตา

2.5.3 วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

จากการศึกษาวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศโดยการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง

สำหรับวิธีการที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเองนั้น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 10 แห่งระบุว่า ใช้วิธีการสร้างความร่วมมือกับคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ห้องสมุดที่มีวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด 3 วิธี มี 2 แห่ง โดยเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด (ตารางที่ 16)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศโดยการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง อาจเนื่องจาก ในบางครั้งการให้เจ้าของผลงานนำผลงานมามอบให้แก่ห้องสมุดหรือเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองอาจทำให้ได้รับทรัพยากรสารสนเทศจำนวนน้อย เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้องดำเนินการติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเองจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น เจ้าของผลงาน คณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่นภายในมหาวิทยาลัย และอาจทำข้อตกลง หรือข้อกำหนดในการรวบรวมและส่งมอบผลงานให้แก่ห้องสมุดในคราวต่อไป และยังช่วยให้เจ้าของผลงานรู้สึกสะดวกสบาย และต้องการนำผลงานของตนมาจัดเก็บและเผยแพร่ต่อไปอีก (วิยะดา ศิริมาณนท์, สัมภาษณ์)

2.5.4 การนำส่ง / นำเข้าผลงาน

จากการศึกษาการศึกษาการนำส่ง / นำเข้าผลงานสู่คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานโดยเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้นำเข้าผลงานที่ได้รับจากคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานมากที่สุด 4 วิธี มี 1 แห่ง (ตารางที่ 17)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีวิธีการนำส่ง / นำเข้าผลงานโดยเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้นำเข้าผลงานที่ได้รับจากคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย อาจเนื่องจาก เจ้าของผลงานไม่มีเวลาในการนำส่งผลงานเข้าสู่ระบบด้วยตนเอง (Nabe, 2010: 25) นอกจากนี้ ผลงานที่นำมาจัดเก็บ จะเป็นผลงานที่ได้รับช่วงต่อมาจากหน่วยงานซึ่งเป็นตัวกลางในการรวบรวม จัดเก็บ และนำส่งผลงานดังกล่าวให้แก่ห้องสมุด ตามข้อตกลง หรือข้อกำหนดที่ได้ทำร่วมกันไว้ ทำให้หน้าที่ในการนำส่ง / นำเข้าผลงานในสถาบันเป็นของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด (จันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์, สัมภาษณ์)

2.5.5 มาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

จากการศึกษามาตรฐานเมทาเดตาที่ใช้ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล (ตารางที่ 18)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดทุกแห่งใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล อาจเนื่องจาก มาตรฐาน Dublin Core Metadata เป็นมาตรฐานที่เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อนในการลงรายการ ถึงแม้จะมีเขตข้อมูลถึง 15 หน่วยก็ตาม (Dublin Core Metadata Initiative, 2012) ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Melero et al (2009) ที่ศึกษาสถานภาพคลังสถาบันในสถาบันการศึกษาของประเทศสเปน และพบว่า มีการใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata ในการลงรายการถึง 66% จากจำนวนห้องสมุดที่ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 38 แห่ง

2.5.6 ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดตาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

จากการศึกษาผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดตาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดตาทรัพยากรสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาฝ่ายของบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 8 แห่ง มีบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบ โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะสารสนเทศดิจิทัลพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทามากที่สุด 2 กลุ่ม มี 2 แห่ง โดยเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด (ตารางที่ 19)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดทาทักษะสารสนเทศ อาจเนื่องจาก การที่บรรณารักษ์เป็นผู้ลงรายการให้ จะทำให้เจ้าของผลงานรู้สึกสะดวก และไม่จำเป็นต้องเสียเวลาทำความเข้าใจมาตรฐานเมทาเดทาท่าใช้ ก็อาจทำให้ผู้ใช้มีความต้องการที่จะนำผลงานมาจัดเก็บและเผยแพร่ในคลังสถาบันต่อไปอีก อีกทั้งการลงรายการเมทาเดทา เป็นสิ่งที่บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับทรัพยากรสารสนเทศจำเป็นต้องมี (Robinson, 2009) และโดยปกติ บรรณารักษ์ห้องสมุดจะเป็นผู้รับผิดชอบการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ อยู่แล้ว

2.5.7 รูปแบบการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

จากการศึกษารูปแบบการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม (ตารางที่ 20)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดทั้ง 11 แห่ง เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม อาจเนื่องจาก ต้องการตอบสนองความต้องการใช้งานของผู้ใช้ที่มีความแตกต่างกันออกไป ผู้ใช้บางกลุ่มอาจต้องการข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศเพียงบางส่วน ผู้ใช้บางกลุ่มอาจต้องการข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด รวมไปถึงเอกสารหรือเนื้อหาทั้งหมด (เจษฎา โมกชกุล, สัมภาษณ์) ดังนั้น การเผยแพร่ข้อมูลในทุกรูปแบบ จะสามารถตอบสนองความต้องการ และช่วยสร้างความพึงพอใจในการใช้งานให้แก่ผู้ใช้ทุกกลุ่มได้

2.5.8 การควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ

จากการศึกษาการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ

เมื่อพิจารณาวิธีการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบคลังสถาบัน พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 10 แห่ง มีการควบคุมการเข้าถึงโดยวิธีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง (ตารางที่ 21)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบ อาจเนื่องจาก การควบคุมการเข้าถึงของระบบ สามารถป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บ และระบบคลังสถาบัน ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการให้บริการ

2.5.9 การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้

จากการศึกษาการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 6 แห่ง ไม่มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด

เมื่อพิจารณาการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 5 แห่ง มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงจำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 3 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้ที่เป็นประชาคมมหาวิทยาลัยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการกำหนดระดับการเข้าถึงจำนวน 5 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงสำหรับประชาคมมหาวิทยาลัย โดยสามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สารสนเทศ และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อใช้งานคลัง

สถาบันภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 2 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาระดับการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ใช้ที่เป็นบุคคลภายนอกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการกำหนดระดับการเข้าถึงจำนวน 5 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงสำหรับบุคคลภายนอกโดยสามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขปเท่านั้น เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการกำหนดสิทธิการเข้าถึง และระดับการเข้าถึงคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการกำหนดสิทธิการเข้าถึง และระดับการเข้าถึงมากที่สุด 4 วิธี มี 2 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 22)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึง อาจเนื่องจาก มีความต้องการให้คลังสถาบันในหน่วยงานของตน เป็นคลังสถาบันแบบเปิดเสรี ที่ผู้ใช้ซึ่งเป็นสมาชิกสถาบัน หรือบุคคลภายนอก สามารถเข้าถึงได้อย่างเสรี หรือเกิดอุปสรรคในการเข้าถึงคลังสถาบันน้อยที่สุด (Johnson, 2002) นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษา รวมถึงสมาชิกในสถาบันต่างก็มีความต้องการในการจัดเก็บผลงานของตน และให้มีการเผยแพร่ผลงานออกไปทั้งภายในและภายนอกสถาบันมากขึ้น (McCord, 2003: 2) และทางสถาบันเองก็ต้องการเผยแพร่ผลงานของสมาชิกให้เป็นที่รู้จักเช่นเดียวกัน เพื่อแสดงศักยภาพของสถาบันให้เป็นที่แพร่หลาย และช่วยในการสร้างความน่าเชื่อถือของสถาบันให้มากขึ้นอีกด้วย (Jain, Bentley, and Oladiran, [n.d.]: 3)

2.5.10 การแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่

จากการศึกษาการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่บนคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีการแสดงกรรมสิทธิ์บน

ทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาวิธีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่บนคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 10 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ 9 แห่ง มีการแสดงกรรมสิทธิ์โดยการสร้างลายน้ำดิจิทัลแสดงกรรมสิทธิ์แบบสามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Visible digital watermark) จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่บนคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดที่มีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด 2 วิธี มี 1 แห่ง (ตารางที่ 23)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศ อาจเนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลต่าง ๆ ถูกเผยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบ และทำข้อมูลซ้ำเพื่อประโยชน์ในทางอื่น ซึ่งถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาของเจ้าของผลงาน ดังนั้นจึงมีการทำภาพพิมพ์ลายน้ำดิจิทัล (Digital watermarking) ลงในทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพื่อใช้ในการแสดงสิทธิความเป็นเจ้าของในตัวข้อมูลหรือทรัพยากรสารสนเทศเหล่านั้น (ฉำรงรัตน์ อมรรักษ์ และ วุฒิ พิชยพันธ์, 2546: 55)

2.5.11 การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการ

จากการศึกษาการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการบนคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาวิธีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 10 แห่งพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 7 แห่งเท่ากัน มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีการสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (Internal Harddisk)

จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง และมีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศด้วยวิธีการถ่ายโอนข้อมูล (Data Migration) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีใหม่ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการสงวนรักษามากที่สุด 4 วิธี มี 2 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 24)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ อาจเนื่องจาก การให้บริการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลนั้น การสงวนรักษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการสงวนรักษาจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าข้อมูลดังกล่าวจะสามารถเข้าถึงได้อย่างต่อเนื่องและเป็นไปในระยะยาว (Digital Preservation Coalition 2008) และการสำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (Internal Harddisk) ยังมีความสะดวก เนื่องจากฮาร์ดดิสก์ประเภทดังกล่าวถูกบรรจุอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องหาพื้นที่จัดเก็บเพิ่มเติม และยังช่วยในการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้รวดเร็วกว่าวิธีอื่น (ฉัตร วิชระสินธ์พชัย, สัมภาษณ์)

2.6 เทคโนโลยีที่ใช้

2.6.1 ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษาฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) และ เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server)

เมื่อพิจารณาจำนวนฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใช้ฮาร์ดแวร์มากที่สุด 6 ประเภท มี 3 แห่ง โดยเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด (ตารางที่ 25)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล และเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายในการจัดการคลังสถาบัน อาจเนื่องจาก เครื่อง

คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เป็นคอมพิวเตอร์ที่บุคลากรใช้ปฏิบัติงานประจำอยู่แล้ว นอกจากนี้เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย มีความสำคัญต่อการจัดการคลังสถาบันในแง่ของการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล การสำรองข้อมูล รวมไปถึงการให้บริการในกรณีฉุกเฉินอีกด้วย

2.6.2 ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้

จากการศึกษาซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) ในการจัดการคลังสถาบัน (ตารางที่ 26)

ผลการศึกษานี้ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ในส่วนที่ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมดีสเปซในการจัดการคลังสถาบัน อาจเนื่องจาก โปรแกรมดีสเปซถูกออกแบบมาเพื่อใช้กับการสร้างคลังข้อมูลดิจิทัล เพื่อการจัดเก็บ สงวนรักษา และเผยแพร่ผลงานในระยะยาว (McCord, 2003 :4) ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ Lynch and Lippincott (2005), Melero et al (2009) และ Sawant (2011) ที่พบว่า คลังสถาบันส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมดีสเปซในการจัดการระบบคลังสถาบัน เนื่องจากมีส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ (Interface) ที่มีลักษณะใช้งานง่าย และยังสามารถรองรับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลได้ทุกรูปแบบ

2.6.3 แผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน

จากการศึกษาแผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมากที่สุด 7 แห่ง มีแผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 27)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการวางแผนในการพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน อาจเนื่องจาก เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระบบจัดการคลังสถาบันรุ่นใหม่จะถูกพัฒนา และเพิ่มเติมคุณลักษณะ หรือฟังก์ชันการทำงานใหม่เพิ่มขึ้น หรืออาจมีซอฟต์แวร์ใหม่ที่เริ่มเป็นที่รู้จัก และนิยมใช้กันมากขึ้น ห้องสมุดจึงอาจต้องการทดลองใช้และเปิดให้บริการควบคู่กันไป เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำงาน

2.6.4 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

จากการศึกษาซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้ซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปดิจิทัล

เมื่อพิจารณาซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปดิจิทัล พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ใช้โปรแกรมอะโดบี อะโครแบท (Adobe Acrobat)

เมื่อพิจารณาจำนวนโปรแกรมที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใช้โปรแกรมในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด 3 โปรแกรม มี 2 แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 28)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ใช้ซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปดิจิทัล อาจเนื่องจาก ทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับในบางครั้ง อาจได้รับมาในรูปของสิ่งพิมพ์ จึงจำเป็นต้องมีการแปลงให้อยู่ในรูปดิจิทัลที่เหมาะสมก่อนการจัดเก็บทุกครั้ง (Robinson, 2009)

2.7 การให้บริการ

2.7.1 กลุ่มผู้ใช้ที่ห้องสมุดให้บริการคลังสถาบัน

จากการศึกษากลุ่มผู้ใช้ที่ห้องสมุดให้บริการคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ให้บริการผู้ใช้ทั้งสองกลุ่ม คือ ประชาคมมหาวิทยาลัย (นิสิต / นักศึกษา / คณาจารย์ / นักวิชาการ ภายในมหาวิทยาลัย) และ บุคคลทั่วไป (บุคคลภายนอก) (ตารางที่ 29)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดทุกแห่งให้บริการผู้ใช้ทั้งที่เป็นประชาคมมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอก อาจเนื่องจาก ต้องการสนับสนุนให้เกิดการเข้าถึงสารสนเทศแบบเสรี (Open access) กล่าวคือ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บอยู่ในคลังสถาบันได้ แม้จะไม่ใช่สมาชิกของสถาบันก็ตาม (Prosser, 2003: 168) ซึ่งถือเป็นลักษณะสำคัญ

ประการหนึ่งของการเป็นคลังสถาบัน นอกจากนี้ทางสถาบันเองก็มีความต้องการที่จะเผยแพร่ผลงานของสมาชิกให้เป็นที่รู้จักไปในวงกว้าง และต้องการในการเพิ่มพูนความน่าเชื่อถือของสถาบันให้มากขึ้นไปพร้อมๆกัน (Jain, Bentley, and Oladiran, [n.d.]: 3)

2.7.2 การให้บริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาการให้บริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ 8 แห่ง ให้บริการให้คำแนะนำการใช้ระบบ จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนบริการที่นอกเหนือจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการให้บริการมากที่สุด 6 บริการ มี 1 แห่ง (ตารางที่ 30)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้บริการให้คำแนะนำการใช้ระบบ อาจเนื่องจาก ในประเทศไทย การให้บริการคลังสถาบันเป็นบริการที่ค่อนข้างใหม่ ผู้ใช้อาจยังไม่คุ้นเคยกับการใช้งานระบบ หรือไม่ทราบว่า จะใช้งานอย่างไร ควรเริ่มจากตรงไหน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาจำนวนผู้ใช้บริการมีจำนวนน้อย ดังนั้น การให้บริการให้คำแนะนำระบบ จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้งานคลังสถาบันอย่างน้อยในระดับเบื้องต้นได้ และไม่เกิดความลังเลที่จะเข้ามาใช้คลังสถาบันในครั้งต่อไป

2.7.3 วิธีการให้บริการ

จากการศึกษาวิธีการให้บริการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมากที่สุด 10 แห่ง ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง (ตารางที่ 31)

2.8 วิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบัน

จากการศึกษาวิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาวิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมากที่สุด 10 แห่งเท่ากัน มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการแจ้งให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศนิสิต / นักศึกษาใหม่ และ มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการจัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 8 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีวิธีการประชาสัมพันธ์มากที่สุด 8 วิธี มี 1 แห่ง (ตารางที่ 32)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ อาจเนื่องจาก หากไม่มีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันให้เป็นที่รู้จัก อาจเข้าถึงต่อกลุ่มเป้าหมายได้ยาก (Nabe, 2010: 24) อาจส่งผลทำให้การใช้งานคลังสถาบันมีน้อย และไม่คุ้มค่าต่อการจัดการ การให้บริการ และการใช้งบประมาณในการลงทุน นอกจากนี้วิธีการประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศนิสิต / นักศึกษาใหม่ และการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการจัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด ต่างก็เป็นวิธีการที่ทางห้องสมุดได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ (จันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์, สัมภาษณ์)

2.9 การประเมินผล

2.9.1 การประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน

จากการศึกษาการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ 8 แห่ง มีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 33)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ มีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน อาจเนื่องจาก เมื่อได้เริ่มให้บริการคลังสถาบัน อาจมีความต้องการทราบผลการจัดการและการดำเนินการว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ หรือมีปัญหาใดเกิดขึ้นจากการให้บริการคลังสถาบันดังกล่าวบ้าง

2.9.2 กลุ่มที่ใช้ในการประเมินผลและวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบัน

จากการศึกษากลุ่มที่ใช้ในการประเมินผลและวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 8 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 8 แห่ง มีการประเมินผลผู้ให้บริการ และ มีการประเมินผลผู้ปฏิบัติงาน

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการประเมินผลคลังสถาบันทั้ง 8 แห่ง มีการประเมินผลผู้ให้บริการ และ ผู้ปฏิบัติงาน อาจเนื่องจาก ในการประเมินการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันให้มีความรอบด้านและครอบคลุม จำเป็นจะต้องประเมินผลทั้งผู้ใช้งาน เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการคลังสถาบัน เช่น ส่วนต่อประสาน (Interface) ของคลังสถาบัน วิธีการให้บริการคลังสถาบัน ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบัน ข้อเสนอแนะหรือสิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติมในการให้บริการคลังสถาบัน เป็นต้น และ ประเมินผลผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน การรับผิดชอบในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น และนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการและให้บริการคลังสถาบันต่อไป (เจาะจง โคมกชกุล, และ พงษ์พิชญ์ ต่วนภูษา, สัมภาษณ์)

เมื่อพิจารณาวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันจากผู้ให้บริการพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 5 แห่ง ใช้วิธีการตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง

เมื่อพิจารณาวิธีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันจากผู้ปฏิบัติงานพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 3 แห่ง ใช้วิธีการสังเกต จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 2 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 34)

2.9.3 การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้

จากการศึกษาการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 8 แห่ง พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จำนวน 4 แห่ง นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการจัดการคลังสถาบัน จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 3 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (ตารางที่ 35)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการจัดการคลังสถาบัน อาจเนื่องจากยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการจัดการและการดำเนินงาน ดังจะเห็นได้จากปีที่มีการให้บริการคลังสถาบัน ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เริ่มให้บริการเมื่อปี พ.ศ. 2551-2552 อีกทั้งผลการประเมินที่ได้รับยังถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน เนื่องจากจะทำให้เห็นว่าการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้หรือไม่

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

3.1 ปัญหาที่ในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยรวม

จากการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยรวม พบว่า ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.02$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.07$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านบุคลากร ($\bar{x} = 2.86$) (ตารางที่ 36)

จากการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยรวมพบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการจัดการคลังสถาบันคือ ปัญหาด้านบุคลากร อาจเนื่องจาก สภาพการจัดการคลังสถาบันในปัจจุบัน ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างเพียงพอ ทำให้การจัดการและดำเนินงานคลังสถาบันอาจมีปัญหบ้าง (แจ่มจันทร์ นพบุตรกานต์, สัมภาษณ์)

3.1.1 ปัญหาด้านนโยบาย

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบายรวม 4 ปัญหา พบว่า ประสบปัญหา 3 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.00$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.00$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน และ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 3.00$ เท่ากัน) (ตารางที่ 37)

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านนโยบายที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ พบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.00$) และเป็นปัญหาที่ประสบในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก นโยบายคลังสถาบันส่วนใหญ่มักปรากฏอยู่ในรูปของ ภาระงาน ภารกิจ หรือข้อตกลง เป็นต้น (สุดใจ ธนไพศาล, สัมภาษณ์) จึงอาจทำให้บุคลากรขาดแนวทางในการทำงาน หรือไม่ทราบว่าจะดำเนินการอย่างไร

3.1.2 ปัญหาด้านงบประมาณ

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านงบประมาณรวม 3 ปัญหา พบว่า ปัญหาที่ประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.86$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่ได้รับงบประมาณในการจัดการคลังสถาบันอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.33$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.00$) (ตารางที่ 38)

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านงบประมาณที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.86$) อาจเนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับในการจัดการคลังสถาบันเป็นงบประมาณที่รวมอยู่ในส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ ซึ่งอาจเพียงพอต่อการจัดการคลังสถาบันในด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ไม่ครอบคลุมกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคลังสถาบันทั้งหมด และจะทำให้การจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันไม่มีความต่อเนื่อง (จันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์, สัมภาษณ์)

3.1.3 ปัญหาด้านบุคลากร

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านบุคลากรรวม 7 ปัญหา พบว่า ปัญหาที่ประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.36$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.33$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.50$) (ตารางที่ 39)

จากการศึกษาที่พบว่า ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน เป็นปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) ดังนั้น ผลการศึกษาจึง **ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2** ที่ว่า **ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบันในระดับมาก คือ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน** ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ก่อนการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จะมีการกำหนดโครงสร้างการบริการ การวางตัวบุคลากรที่จะมารับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดภาระงานของแต่ละฝ่าย/งานมาก่อน ทำให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว

3.1.4 ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันรวม 13 ปัญหา พบว่า ประสบปัญหา 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 9 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่สามารถติดตามและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน ($\bar{x} = 3.40$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 10 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่สามารถติดตามและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน ($\bar{x} = 3.50$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสมในระดับปานกลางมี 6 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลงานที่จัดหามาได้มีจำนวนน้อย ไม่ได้รับทรัพยากรสารสนเทศที่ติดต่อขอไป และการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงของผู้ใช้ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 3.50$ เท่ากัน) (ตารางที่ 40)

จากการศึกษาที่พบว่า เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน เป็นปัญหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ประสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$) ดังนั้น ผลการศึกษาจึงไม่ เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสมในการจัดการคลังสถาบันในระดับมาก คือ เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลงานที่จัดเก็บในคลังสถาบันส่วนใหญ่คือ วิทยานิพนธ์ และในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยส่วนใหญ่ จะมีการกำหนด หรือระบุให้ลิขสิทธิ์ นักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษา ต้องส่งผลงานทางวิชาการของตนเองซึ่งก็คือวิทยานิพนธ์ ให้แก่บัณฑิตศึกษา และทางห้องสมุดมหาวิทยาลัยกับทางบัณฑิตศึกษาจะดำเนินการหารือและทำข้อตกลงในการนำผลงานทางวิชาการดังกล่าวมาเผยแพร่ในคลังสถาบันต่อไป (พงษ์พิชญ์ ต่วนภูษา, สัมภาษณ์)

3.1.5 ปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ใช้

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านเทคโนโลยีที่ใช้รวม 4 ปัญหา พบว่า ประสมอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ ($\bar{x} = 2.50$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสมอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ ($\bar{x} = 2.50$)

ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสมอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมี

ประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ และ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีราคาสูง ($\bar{x} = 2.50$ เท่ากัน) (ตารางที่ 41)

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านเทคโนโลยีที่ใช้ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ พบว่า ประสบปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่าความต้องการ ($\bar{x} = 2.50$) จากผลการวิจัยของ Nabe (2010; 20) ที่ระบุว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เลือกใช้ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันแบบรหัสเปิด ควรจะต้องมีฮาร์ดแวร์ที่มีประสิทธิภาพรวมไปถึงเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่มีความพร้อมต่อการนำส่งหรือนำเข้าทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้นในการจัดการคลังสถาบัน ควรจัดให้มีการนำฮาร์ดแวร์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับภาระงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปริมาณของทรัพยากรสารสนเทศที่จะนำมาจัดเก็บซึ่งอาจมีจำนวนมาก เพื่อให้การจัดการและให้บริการคลังสถาบันเป็นไปอย่างราบรื่น หรือเกิดปัญหาน้อยที่สุด นอกจากนี้ ห้องสมุดยังอาจมีการเตรียมการรับมือในเรื่องเทคโนโลยีไว้ ทำให้ประสบปัญหาในระดับน้อย

3.1.6 ปัญหาด้านการให้บริการ

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านการให้บริการรวม 3 ปัญหา พบว่าพบว่า ประสบอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.43$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.40$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ การให้บริการสามารถทำได้แค่ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกได้ ($\bar{x} = 3.00$) (ตารางที่ 42)

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ พบว่า ประสบปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.43$) อาจเนื่องจากห้องสมุดได้จัดให้มีบริการเพิ่มเติมไว้แล้ว มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยเพียง 1 แห่งเท่านั้นที่ไม่มีบริการอื่นเพิ่มเติม ทำให้ปัญหาเรื่องการให้บริการอยู่ในระดับน้อย

3.1.7 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านการประชาสัมพันธ์รวม 4 ปัญหา พบว่า ประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.20$)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 3.29$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.00$) (ตารางที่ 43)

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านการประชาสัมพันธ์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.20$) และเป็นสิ่งที่สังเกตว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนก็ประสบปัญหาดังกล่าวในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบปัญหาวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม ($\bar{x} = 3.29$) ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าปัญหาที่ประสบล้วนเป็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีการประชาสัมพันธ์ทั้งหมด ดังนั้นจึงอาจปรับวิธีการประชาสัมพันธ์ให้สามารถดึงดูดใจผู้ใช้ รวมถึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม โดยในปัจจุบันสามารถเลือกใช้สื่อสังคม (Social network) เป็นสื่อหลักในการประชาสัมพันธ์ได้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ผู้คนมักใช้เวลา

ส่วนใหญ่ไปกับการออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต และเว็บเครือข่ายทางสังคม เช่น Facebook, Twitter มากขึ้น (กานดา รุณนะพงศา; วิทย์ ครุฑคำ; และ อนันต์ เจ้าสกุล, [ม.ป.ป.]: 1)

3.1.8 ปัญหาด้านการประเมินผล

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านการประเมินผลรวม 3 ปัญหา พบว่า ประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน และ เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ ($\bar{x} = 2.83$ เท่ากัน)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน ($\bar{x} = 3.00$)

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และ ระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ ($\bar{x} = 3.00$) (ตารางที่ 44)

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านการประเมินผลที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิธีที่ใช้ในการประเมินผลไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน และ เมื่อสิ้นสุดการประเมินผลแล้ว ไม่มีการนำผลที่ได้ไปใช้ต่อ ($\bar{x} = 2.83$ เท่ากัน) จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบวิธีการประเมินผล รวมถึงการให้ความสำคัญกับการนำผลไปใช้ในการพัฒนา จึงอาจให้มีการพัฒนาวิธีการออกแบบให้มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เพื่อให้ได้ผลตรงตามประเด็นที่วางไว้ รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการเห็นความสำคัญของผลที่ได้จากการประเมิน ที่ช่วยสะท้อนวิธีการจัดการ การดำเนินงาน รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการคลังสถาบันได้เป็นอย่างดี

3.1.9 ปัญหาด้านอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านอื่น ๆ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 1 แห่งเท่านั้นประสบปัญหาในระดับมาก คือ การขาดบุคลากรที่จะศึกษาโปรแกรมดีสเปซ (DSpace) โดยเฉพาะ เพื่อกลับมาพัฒนาระบบคลังสถาบันให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น ($\bar{x} = 4.00$) (ตารางที่ 45)

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านอื่น ๆ ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ พบว่า ปัญหาที่กล่าวข้างต้นเป็นปัญหาที่ประสบในระดับมาก อาจเนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมดีสเปซ อาจต้องใช้ความรู้ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ หรือวิทยาการคอมพิวเตอร์แทน เพื่อให้ศึกษาโปรแกรมได้อย่างละเอียด ลึกซึ้ง รอบด้าน และสามารถทำความเข้าใจกับการปรับแต่ง แก๊ซระบบ เพิ่มเติมฟังก์ชันการใช้งานได้ดี (ชนิดา จริยาพรพงศ์, สัมภาษณ์)

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบัน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด โดยเป็นข้อเสนอแนะด้านนโยบาย ด้านบุคลากร และด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน โดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 2 แห่ง ได้ระบุข้อเสนอแนะในด้านนโยบาย คือ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย หรือผู้บริหารระดับสูง ควรให้ความสำคัญกับการมีคลังสถาบันให้มากกว่านี้ เพราะคลังสถาบันมีข้อดีมากมาย และหากได้รับการให้ความสำคัญ ก็จะทำให้การพัฒนาดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐาน 2 ข้อที่ได้ทดสอบไปดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มีทั้งที่เป็นไปตามและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อที่ 1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีคลังสถาบันเพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ และใช้โปรแกรมดีสเปซ

2. ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อที่ 2. ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการคลังสถาบันในระดับมาก คือ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการคลังสถาบัน และ เจ้าของผลงานไม่ให้ความร่วมมือในการส่งผลงาน เนื่องจากทั้งสองปัญหาเป็นปัญหาที่ประสบในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการจัดการคลังสถาบันได้ดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับคลังสถาบัน หรือการมีคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น เนื่องจากคลังสถาบันมีประโยชน์ต่อบุคลากรในประชาคมแทบจะทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นต่อเจ้าของผลงาน ต่อห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือแม้แต่กับมหาวิทยาลัยเอง

2. ห้องสมุดควรจัดให้มีการฝึกอบรม และพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ ของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดอบรมภายในห้องสมุด การส่ง

บุคลากรไปเข้าร่วมการอบรมในหน่วยงานอื่นที่จัดขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ ตามที่ห้องสมุดเห็นสมควร

3. ห้องสมุดควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบัน โดยเน้นไปในการใช้สื่อสังคม เช่น Facebook, Twitter หรือ Blog ของห้องสมุด เนื่องจากปัจจุบันนี้สื่อสังคมทั้งหลายมีอิทธิพล และสามารถส่งผ่านข้อมูล ข่าวสาร หรือข่าวประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายได้สะดวก และรวดเร็วขึ้น และยังช่วยในการประหยัดงบประมาณในส่วนนี้ลงไปอีกด้วย

4. ห้องสมุดควรให้ความสำคัญต่อการประเมินผลคลังสถาบันในทุกด้าน และควรประเมินผลจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เนื่องจากผลที่ได้จากการประเมินจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการ และการพัฒนาแก้ไข เพื่อการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาการจัดการคลังสถาบันในหน่วยงานอื่น ๆ
2. ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อบริการของคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กานดา รุณนะพงศา; วิทย์ ครุฑคำ; และ อนันต์ เจ้าสกุล. "การใช้เว็บเครือข่ายสังคมเพื่อเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://tar.thailis.or.th/bitstream/123456789/25/1/CIT2010_04.pdf [ม.ป.ป.] สืบค้น 10 มกราคม 2556.

จันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์. บรรณารักษ์งานจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2555.

จันทร์ ทพอวยพร. "การประยุกต์แนวคิดทางการตลาดเพื่อการพัฒนาคลังปัญญาสถาบัน." วารสารบรรณารักษศาสตร์ มศว. 3(2553): 143-150.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักงานวิทยทรัพยากร. "คลังปัญญาจุฬาฯ เพื่อประเทศไทย (CUIR - Chulalongkorn University Intellectual Repository)." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.

เจษฎา โมกขกุล. ผู้อำนวยการ สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2555.

แจ่มจันทร์ นพบุตรกานต์. ผู้อำนวยการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2555.

ชนิดา จริยาพรพงศ์. ประธานคณะทำงาน CUIR คลังปัญญาจุฬาฯ เพื่อประเทศไทย สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2555.

ธิติ วัชรสินธพชัย. หัวหน้าฝ่ายคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยชินวัตร. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2555.

นฤมล กิจไพศาลรัตน. ภาพลักษณ์ของห้องสมุดยุคใหม่: การประยุกต์ใช้กลยุทธ์การตลาดเพื่อการบริหารคุณภาพในห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ทบวงมหาวิทยาลัย. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544.

ธำรงรัตน์ อมรรักษา และ วัชร พิษยนันท์. "ภาพพิมพ์ลายน้ำดิจิทัล: วิธีการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ทางปัญญาสำหรับรูปภาพ." วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 13, 2 (เมษายน - มิถุนายน 2546): 54-63.

- บุญเลิศ อรุณพิบูลย์. "การพัฒนา Institutional Repository ด้วย Drupal." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.slideshare.net/boonlert/20110201-drupalir?from=embed> 2554 สืบค้น 21 พฤศจิกายน 2555.
- พงษ์พิชญ์ ต่วนภูษา. ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2555.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สำนักหอสมุด. "Intellectual Repository of Khon Kaen University." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://kkuir.kku.ac.th/dspace/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยชินวัตร. สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี. "SIU Knowledge Bank." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://dspace.siu.ac.th/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. สำนักหอสมุด. "TSU Knowledge Bank." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://kb.tsu.ac.th/jspui/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. "Intellectual repository @ RMUTT." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.rtir.rmutt.ac.th/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. "Repository at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://repository.rmutp.ac.th/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. "SUTIR at Suranaree University of Technology." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สำนักหอสมุด. "Thammasat University Publications." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://dspace.library.tu.ac.th/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. หอสมุดและคลังความรู้. "Mahidol University Institutional Repository." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://mulinet6.li.mahidol.ac.th:8080/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม. สำนักหอสมุด. "Sripatum Knowledge Bank." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://dllibrary.spu.ac.th:8080/dspace/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.

- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร. "PSU Knowledge Bank." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://kb.psu.ac.th/psukb/> [ม.ป.ป.] สืบค้น 20 สิงหาคม 2554.
- วัชรวิ เพ็ชรวงษ์ และ กุลธิดา ท้วมสุข. "การวิเคราะห์เปรียบเทียบคลังสารสนเทศสถาบันของ มหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ." วารสารสารสนเทศศาสตร์. 29, 3(กันยายน - ธันวาคม 2554): 53-63.
- วิยะดา ศิริมาณนท์. หัวหน้างานจัดการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2555.
- สถาบันนวัตกรรมและการเรียนรู้. "มาหัดสำรองข้อมูลกันดีกว่า." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://vcharkarn.com/varticle/39329> 2552 สืบค้น 2 มกราคม 2555.
- สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิสกุล. "เมทาเดตาไม่ยากอย่างที่คิด." วารสารบรรณารักษศาสตร์. 23, 2 (กรกฎาคม 2546): 1-26.
- สายพิณ วิไลรัตน์. ผู้อำนวยการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2555.
- สุดใจ ธนไพศาล. ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555.
- สุริทอง ศรีสะอาด. แนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2544.
- สุวิมล ธนะผลเลิศ. "มาตรฐานคุณภาพห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา." ใน เอกสารประกอบการ สัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาครั้งที่ 26 เรื่อง รวมพลังสู่ความเป็นเลิศ: ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษใหม่. ณ อาคาร อาทิตย์ อุไรรัตน์ มหาวิทยาลัย รังสิต. 1-11. ปทุมธานี: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย รังสิต, 2551.
- อนุรักษ์ อยู่วัง. "การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย." [มปท.], 2554.
- อารี มีนา. "หน่วยเก็บข้อมูลสำรอง (Secondary storage device)." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.pattani1.go.th/wbi/page1/na45.htm> [ม.ป.ป.] สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2555.

ภาษาอังกฤษ

- Allard, Suzie; Mack, Thura R.; and Feltner-Reichert, Melanie. "The librarian's role in institutional repositories: A content analysis of the literature." Reference Services Review. 33, 3(2005): 325-336.
- Bankier, Jean-Gabriel and Smith, Courtney. "Repository collection policies: Is a liberal and inclusive policy helpful or harmful." [Online]. Available: http://works.bepress.com/courtney_a_smith/7 2011 Retrieved February 14, 2013.
- Barton, Mary R. and Water, Margaret M. "Creating an institutional repository: LEADIRS workbook." [Online]. Available: www.dspace.org/images/stories/leadirs.pdf 2004. Retrieved November 15, 2012.
- Canadian Association of Research Libraries. "Institutional repositories." [Online]. Available: <http://www.carl-abrc.ca/en/scholarly-communications/carl-institutional-repository-program.html> [n.d.] Retrieved September 10, 2012.
- Chang, Sheau-Hwang. "Institutional repositories: The library's new role." OCLC Systems & Services. 19, 3(2003): 77-79.
- Crow, Raym. "The case for institutional repositories: SPARC position paper." [Online]. Available: http://scholarship.utm.edu/20/1/SPARC_102.pdf 2002. Retrieved July 6, 2011.
- Davis, Philip M. and Connolly, Matthew J.L. "Institutional repositories: Evaluating the reasons for non-use of Cornell University's installation of DSpace." Online]. D-Lib Magazine. 13, 3/4(2007) Available: <http://www.dlib.org/march07/davis/03davis.html> 2007 Retrieved November 30, 2012.
- Digital Preservation Coalition. "Preservation management of digital materials: The handbook." [Online]. Available: http://www.dpconline.org/component/docman/doc_download/299-digital-preservation-handbook 2008 Retrieved May 14, 2012.
- Dublin Core Metadata Initiative. "Dublin Core Metadata element set, version 1.1." [Online]. Available: <http://dublincore.org/documents/dces> 2012 Retrieved August 15, 2012.

- Ex Libris Group. "DigiTool digital asset management." [Online]. Available: <http://www.exlibrisgroup.com/category/DigiToolOverview> 2012 Retrieved December 30, 2012.
- Grout, Catharine et al. Creating digital resources for the visual arts: Standards and good practice. Oxford: Oxbow Books, 2000.
- Hillmann, Diane. "Using Dublin Core - The elements." [Online]. Available: <http://dublincore.org/documents/usageguide/elements.shtml> [n.d.] Retrieved August 15, 2012.
- Hayes, Helen. "Digital repositories: Helping universities and colleges." [Online]. Available: http://www.jisc.ac.uk/uploaded_document/HE_repositories_briefing_paper_2005.pdf 2005 Retrieved March 17, 2012.
- Iannella, Renato. "Digital rights management (DRM) architectures." [Online]. Available: <http://www.d-lib.org/dlib/june01/iannella/06iannella.html> 2001 Retrieved January 2, 2013.
- Jain, Priti. "New trends and future applications/directions of institutional repositories in academic institutions." Library Review. 60, 2(2011): 125-141.
- Jain, P.; Bentley, G.; and Oladiran, MT. "The role of institutional repository in digital scholarly communications." [Online]. Available: http://www.ais.up.ac.za/digi/docs/jain_paper.pdf [n.d.] Retrieved November 23, 2012.
- Johnson, Richard K. "Institutional repositories: Partnering with faculty to enhance scholarly communication." [Online]. D-Lib Magazine. 11, 8(2002) Available: <http://dlib.org/dlib/november02/johnson/11johnson.html> 2002 Retrieved June 12, 2012.
- Jones, Catherine. Institutional repositories: Content and culture in an open access environment. Oxford: Chandos, 2007.
- Jones, Richard; Andrew, Theo; and MacColl, John. The institutional repository. Oxford: Chandos, 2006.

- The Library of Congress. "MODs user guidelines version3: Detailed description of MODs elements." [Online]. Available: <http://www.loc.gov/standards/mods/v3/mods-userguide-elements.html> 2009 Retrieved September 24, 2012.
- The Library of Congress. "METs metadata encoding and transmission standard: Primer and reference manual." [Online]. Available: <http://www.loc.gov/standards/mets/METsPrimerRevised.pdf> 2010 Retrieved August 28, 2012.
- Loeffler, Chris, and Spears, Ed. "Everything you ever wanted to know about uninterruptible power systems but were afraid to ask." [Online]. Available: http://pqlit.eaton.com/ll_download_bylitcode.asp?doc_id=21590.pdf 2012 Retrieved January 2, 2013.
- Lyman, Peter, and Varian, Hal R. "How much information 2003?" [Online]. Available: <http://www2.sims.berkeley.edu/research/projects/how-much-info-2003/> 2003 Retrieved March 17, 2012.
- Lynch, Clifford. "Institutional repositories: Essential infrastructure for scholarship in the digital age." Library & the Academy. 3, 2(2003): 327-336.
- Lynch, Clifford and Lippincott, Joan K. "Institutional repository deployment in the United States as of early 2005." [Online]. D-Lib Magazine. 11, 9(2005) Available: <http://www.dlib.org/dlib/september05/lynch/09lynch.html> 2005 Retrieved November 30, 2012.
- McCray, Alexa T. and Gallagher, Marie E. "Principles for digital library development." Communications of the ACM. 44, 5(May 2001): 49-54.
- McCord, Alan. "Institutional repositories: Enhancing teaching, learning, and research." [Online]. Available: <http://www.educause.edu/ir/library/pdf/DEC0303.pdf> 2003 Retrieved December 5, 2012.
- Melero, Remedios et al. "The situation of open access institutional repositories in Spain: 2009 report." [Online]. Information Research. 14, 4 Available: <http://informationr.net/ir/14-4/paper415.html> 2009 Retrieved January 12, 2013.
- Nabe, Jonathan A. Starting, strengthening, and managing institutional repositories: a how-to-do-it manual. New York: Neal-Schuman Publishers, 2010.

- National Information Standards Organization. "Understanding metadata." [Online]. Available: <http://www.niso.org/standards/resources/UnderstandingMetadata.pdf> 2004 Retrieved November 9, 2012.
- Nazim, Mohammad and Mukherjee, Bhaskar. "Status of institutional repositories in Asian countries: A quantitative study." [Online]. Available: <http://www.webpages.uidaho.edu/~mbolin/nazim-mukherjee.pdf> 2011 Retrived July 24, 2012.
- Pickton, Margaret and McKnight, Cliff. "Is there a role for research students in an institutional repository?: Some repository manager's views." Journal of Librarianship and Information Science. 39, 3(September 2007): 153-161.
- Prosser, David. "Institutional repositories and open access: The future of scholarly communication." Information Services & Use. 23, 2-3(2003): 167-170.
- Prudlo, Marion. "E-archiving: An overview of some repository management software tools." [Online]. Available: <http://www.ariadne.ac.uk/issue43/prudlo/> 2005 Retrieved December 2, 2012.
- "Rajamangala University of Technology Phra Nakhon intellectual repository." [Online]. Available: <http://repository.rmutp.ac.th/> [n.d.] Retrieved July 26, 2010.
- Robinson, Mary. "Institutional repositories: Staff and skill set." [Online]. Available: http://www.sherpa.ac.uk/documents/Staff_and_Skills_Set_2009.pdf 2009 Retrieved June 6, 2012.
- Sawant, Sarika. "IR system and features: Study of Indian scenario." Library Hi-Tech. 29, 1(2011): 161-172.
- Singeh, Feria Wirba; Abrizah, A.; and Karim, Noor Harun Abdul. "Malaysian author's acceptance to self-archive in institutional repositories: Towards a unified view." The Electronic Library. 31, 2(2013): 188-207.
- Swan, Alma and Brown, Sheridan. "Open access self-archiving: An author study." [Online]. Available: <http://cogprints.org/4385/1/jisc2.pdf> 2005 Retrieved September 10, 2012.

- Tyson, Jeff, and Crawford, Stephanie. "How PCs work." [Online]. Available: <http://computer.howstuffworks.com/pc1.htm> [n.d.] Retrieved September 10, 2012.
- Urquidi, Julio. "Bye bye tape, Hello 5.3 TB eSATA." [Online]. Available: <http://www.tomshardware.com/reviews/bye-bye-tape,1586.html> 2007 Retrieved September 10, 2012.
- Van de Sompel, Herbert et al. "Rethinking scholarly communication: Building the system that scholars deserve." [Online]. D-Lib Magazine. 10, 9(2004) Available: <http://www.dlib.org/dlib/september04/vandesompel/09vandesompel.html> 2004 Retrieved January 23, 2012.
- Xia, Jingfeng. "Disciplinary repositories in the social sciences." Aslib Proceedings: New Information Perspectives. 56, 6(2007): 528-538.
- Yeates, Robin. "Institutional repositories." VINE: The journal of information and knowledge management systems. 33, 2(2003): 96-100.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากงานบริการการศึกษา
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศบ 0512.23/ 2278

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

8 ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด
2. ที่อยู่ติดต่อที่สามารถติดต่อได้

เนื่องด้วย นางสาวอนุรักษ์ อยู่วัง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ ปรมสมิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์มาเก็บข้อมูลจากท่าน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้พิจารณาอนุญาตให้นางสาวอนุรักษ์ อยู่วัง ได้ทำการเก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพจน์ อัสววิรุฬหการ)
คณบดีคณะอักษรศาสตร์

งานบริการการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร. 0-2218-4875

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เรื่อง การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์
การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าห้องสมุด ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานคลังสถาบัน หรือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการคลังสถาบัน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการคลังสถาบัน

คำอธิบายศัพท์

คลังสถาบัน (Institutional Repository) หมายถึง แหล่งที่รวบรวมและจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ รูปแบบดิจิทัล อันเป็นผลผลิตทางปัญญาของสมาชิกภายในสถาบัน เช่น รายงานการประชุม/สัมมนา บทความ วิชาการ บทความวิจัย สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ คุชกรีนินพนธ์ รายงาน เป็นต้น ผู้ใช้จะสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ตลอดเวลา และใช้บริการได้อย่างกว้างขวาง สะดวก รวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้วิจัย: นางสาวอนุรักษ์ อยู่วัง
 นิสิตระดับปริญญาโท
 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 เบอร์โทรศัพท์: 087-170-7501
 อีเมลล์: porr.anurak@gmail.com

การจัดการคลังสถาบันในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

วันที่ทำการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง

ชื่อห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดของท่านเริ่มให้บริการคลังสถาบันเมื่อไร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการคลังสถาบัน

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ของคลังสถาบันของท่านคืออะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] เพื่อจัดเก็บและให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย
- [] เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัย
- [] เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงผลงานทางวิชาการ
- [] เพื่อสงวนรักษารองานทางวิชาการในรูปดิจิทัล
- [] เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของมหาวิทยาลัย
- [] เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย
- [] เพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้
- [] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

นโยบายการจัดการคลังสถาบัน

2. ห้องสมุดของท่านมีการกำหนดนโยบายเรื่องคลังสถาบันหรือไม่

[] มีการกำหนดนโยบาย

() เป็นลายลักษณ์อักษร คือ

.....

.....

() ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจาก

.....

[] ไม่มีการกำหนดนโยบาย เนื่องจาก

.....

3. ห้วงสมุดของท่านมีนโยบายในการจัดการคลังสถาบันในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] ด้านงบประมาณ คือ (โปรดระบุ)

.....

[] ด้านทรัพยากรสารสนเทศ คือ (โปรดระบุ)

.....

[] ด้านบุคลากร คือ (โปรดระบุ)

.....

[] ด้านเทคโนโลยี คือ (โปรดระบุ)

.....

[] ด้านการให้บริการ คือ (โปรดระบุ)

.....

[] ด้านการประชาสัมพันธ์ คือ (โปรดระบุ)

.....

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

งบประมาณ

4. ท่านได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการคลังสถาบันในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] เทคโนโลยีที่ใช้ (ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์)

[] การพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบัน

[] การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

[] การพัฒนาบุคลากร

[] การให้บริการ

[] หน่วยงานภายนอก จำนวน คน ได้แก่

ชื่อหน่วยงาน	งานที่รับผิดชอบ
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันที่ต้องการคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันมาก่อน
- [] สามารถพัฒนากลยุทธ์และระบุเป้าหมายสำหรับการพัฒนาคลังสถาบันในอนาคตได้
- [] สามารถจัดการงบประมาณและการคำนวณต้นทุนสำหรับคลังสถาบันได้
- [] สามารถจัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบภายในสถาบันได้
- [] สามารถติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสถาบันได้
- [] สามารถลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้มาตรฐานเมทาเดตา เช่น มาตรฐาน Dublin Core มาตรฐาน MARC มาตรฐาน METS เป็นต้น
- [] สามารถใช้ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบัน เช่น โปรแกรมอี-พริ้นท์ส (E-Prints) โปรแกรมดีสเปซ (DSpace) เป็นต้น
- [] สามารถปรับแต่ง ปรับใช้ ระบบจัดการคลังสถาบันรวมถึงโปรแกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม
- [] สามารถสร้างและพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประชาสัมพันธ์สำหรับคลังสถาบันได้
- [] สามารถรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดจากการให้บริการคลังสถาบันได้
- [] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

10. ห้องสมุดของท่านมีการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบันอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] จัดการอบรม / สัมมนาภายในห้องสมุด
- [] ส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย
- [] ส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม / สัมมนาที่จัดขึ้นในต่างประเทศ
- [] จัดโครงการให้บุคลากรไปศึกษาดูงานยังหน่วยงานอื่นภายในประเทศที่มีการดำเนินงานคลังสถาบัน เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น หรือ หน่วยงานของรัฐและเอกชน เป็นต้น

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศและรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศ

11. ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบันห้องสมุดของท่านมีอะไรบ้าง และจัดเก็บไว้ในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ทรัพยากรสารสนเทศ	รูปแบบการจัดเก็บ			
	ข้อมูลทาง บรรณานุกรม (Bibliographic)	สาระสังเขป (Abstract)	เอกสารฉบับ เต็ม (Full-text)	อื่น ๆ (โปรดระบุ)
[] หนังสือ				
[] สารนิพนธ์				
[] วิทยานิพนธ์				
[] ดุษฎีนิพนธ์				
[] โครงการนักศึกษา				
[] การศึกษาอิสระ				
[] บทความวิชาการ				
[] บทความวิจัย				
[] รายงานการวิจัย				
[] รายงานทางสถิติ				
[] ชุดการเรียนการสอน				
[] รายงานการประชุม / สัมมนา				
[] การบรรยาย				
[] คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี				
[] วารสารอิเล็กทรอนิกส์				
[] กฤตภาค				
[] จดหมายข่าว				
[] วีดิทัศน์				
[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)				

ทรัพยากรสารสนเทศ	รูปแบบการจัดเก็บ			
	ข้อมูลทาง บรรณานุกรม (Bibliographic)	สาระสังเขป (Abstract)	เอกสารฉบับ เต็ม (Full-text)	อื่น ๆ (โปรตระบุ)
.....				
.....				
.....				
.....				

12. รูปแบบแฟ้มข้อมูล (File format) ของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บในคลังสถาบันห้องสมุดของท่านเป็น
รูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไฟล์เอกสาร (เช่น .pdf, .doc, .xls, .ppt, เป็นต้น)
- ไฟล์รูปภาพ (เช่น .bmp, .gif, .jpg, .png เป็นต้น)
- ไฟล์วิดีโอ (เช่น .avi, .divx, .flv, .mov, .mp4 เป็นต้น)
- ไฟล์เสียง (เช่น .mid, .mp3, wav, .wma เป็นต้น)
- ไฟล์ที่ถูกบีบอัดข้อมูล (เช่น .rar, .zip เป็นต้น)
- อื่น ๆ (โปรตระบุ)

วิธีการจัดหา

13. ท่านใช้วิธีการใดในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เจ้าของผลงานนำส่งผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดด้วยตนเอง
- เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ติดต่อขอรับทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง โดยการ
- () ติดต่อกับเจ้าของผลงานโดยตรง
- () ตรวจสอบชื่อผลงานจากเว็บไซต์ของคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย
- () สร้างความร่วมมือกับคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย
- () ประชาสัมพันธ์ไปยังคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย
- () อื่น ๆ (โปรตระบุ)
- อื่น ๆ (โปรตระบุ)

การจัดเก็บและการเผยแพร่

14. ห้องสมุดของท่าน มีวิธีการในการนำส่ง / นำเข้าผลงานอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] เจ้าของผลงานนำส่งผลงานด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์คลังสถาบันต้นสังกัด
- [] เจ้าของผลงานส่งผลงานผ่านทางอีเมลของผู้ดูแลระบบ เพื่อให้ผู้ดูแลระบบนำเข้าผลงานให้
- [] เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้นำเข้าผลงานที่ได้รับจากคณะ ภาควิชา สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ

ภายใน มหาวิทยาลัย

- [] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

15. ห้องสมุดของท่านใช้มาตรฐานเมทาเดตาใดในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพราะเหตุใด

- [] Dublin Core Metadata เพราะ

- [] Metadata Objects Description Schema (MODs) เพราะ

- [] The Metadata Encoding and Transmission Standard (METs) เพราะ

- [] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

เพราะ

16. ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเมทาเดตาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลคือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] เจ้าของผลงานเป็นผู้ลงรายการเมทาเดตาด้วยตนเอง

- [] บรรณารักษ์ฝ่าย / แผนก

- [] ระบบที่ใช้ในการจัดการคลังสถาบันสามารถดึงเมทาเดตาของทรัพยากรออกมาได้เอง

- [] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

17. ห้องสมุดของท่านเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในรูปแบบใด

- [] ข้อมูลทางบรรณานุกรมเท่านั้น (Bibliography)

- [] สารสังเขปเท่านั้น (Abstract)

- [] เอกสารฉบับเต็มเท่านั้น (Full-text)

- [] เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสารสังเขป (Bibliographic & Abstract)

- [] ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สารสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม (Bibliographic, Abstract & Full-

text)

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

การเข้าถึง

18. ห้องสมุดของท่านมีการควบคุมการเข้าถึงคลังสถาบันของผู้ดูแลระบบหรือไม่ อย่างไร

[] มีการควบคุมการเข้าถึง โดยวิธี

() การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐาน ตัวอย่างเช่น กำหนดชื่อและรหัสผ่านสำหรับการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ เพราะ

() การล็อกด้วยระบบเครือข่ายหรือการกรองไอพี (IP filtering)

() การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงแบบพื้นฐานร่วมกับการล็อกด้วยระบบเครือข่าย

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

เพราะ

[] ไม่มีการควบคุมการเข้าถึง เนื่องจาก

19. ห้องสมุดของท่านได้มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง และระดับการเข้าถึงของผู้ใช้หรือไม่

[] มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ประชาคมมหาวิทยาลัย โดย

() สามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขปเท่านั้น เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย

() สามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อใช้งานคลังสถาบันภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย

() สามารถเข้าถึงได้ทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม เมื่อใช้งานผ่านเครือข่ายส่วนตัวเสมือน (VPN: Virtual Private Network) ของมหาวิทยาลัยจากภายนอก

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

() บุคคลภายนอก โดย

() สามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและสาระสังเขปเท่านั้น เมื่อใช้งาน
คลังสถาบันภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย

() ไม่สามารถเข้าถึงคลังสถาบันได้

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

[] ไม่มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึง เนื่องจาก

.....
.....

20. ห้องสมุดของท่านได้มีการแสดงกรรมสิทธิ์บนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและเผยแพร่หรือไม่ อย่างไร

[] มีการแสดงกรรมสิทธิ์ โดยการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ตั้งรหัสสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ

() สร้างลายน้ำดิจิทัลแสดงกรรมสิทธิ์แบบ

() สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Visible digital watermark)

() ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Invisible digital watermark)

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

[] ไม่มีการแสดงกรรมสิทธิ์ เนื่องจาก

.....
.....

การสงวนรักษา

21. ห้องสมุดของท่านมีระบบการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่จัดเก็บและให้บริการบนคลังสถาบันหรือไม่

[] มีการสงวนรักษา ด้วยวิธีการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() สำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายใน (Internal harddisk)

() สำรองข้อมูลลงในฮาร์ดดิสก์แบบต่อภายนอก (External harddisk)

() สำรองข้อมูลลงในซีดีรอม

() สำรองข้อมูลลงในฐานข้อมูลสำรอง

() ถ่ายโอนข้อมูล (Data migration) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีใหม่

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

[] ไม่มีการสงวนรักษา เนื่องจาก

.....

เทคโนโลยีที่ใช้

22. ฮาร์ดแวร์ที่ใช้จัดการคลังสถาบันคือฮาร์ดแวร์ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal computer)

[] เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server)

[] เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner)

[] กล้องถ่ายภาพดิจิทัล (Digital camera)

[] เครื่องสำรองกระแสไฟฟ้า (Uninterruptable Power Supply: UPS)

[] อุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล (Storage)

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

23. ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันที่ท่านใช้คือโปรแกรมใด

[] อาร์คิมิดี (Archimede)

[] ซีดีสแควร์ (CDSware (CERN Document server software))

[] ดีสเปซ (DSpace)

[] อี-พริ้นท์ส (E-prints)

[] เฟดอรา (Fedora)

[] กรีนสโตน (Greenstone)

[] ล็อกคิส (LOCKSS)

[] ดิจิทูล (DigiTool)

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

24. เหตุผลในการเลือกใช้ซอฟต์แวร์ระบบจัดการคลังสถาบันคืออะไร

.....

25. ห้องสมุดของท่านมีแผนที่จะพัฒนาระบบจัดการคลังสถาบันหรือไม่

มีแผนจะพัฒนา ดังนี้

.....

.....

.....

.....

ยังไม่มีแผนจะพัฒนา เนื่องจาก

.....

.....

.....

.....

26. ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลคือซอฟต์แวร์ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล (โปรแกรม)

.....

ซอฟต์แวร์สำหรับการแต่งภาพ ได้แก่ (โปรแกรม)

.....

ซอฟต์แวร์สำหรับการรู้จำอักขระทางภาพ – OCR ได้แก่ (โปรแกรม)

.....

ซอฟต์แวร์อื่น ๆ (โปรแกรม)

27. เหตุผลในการเลือกใช้ซอฟต์แวร์สำหรับการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลคืออะไร

.....

.....

การให้บริการ

28. ห้องสมุดของท่านให้บริการคลังสถาบันแก่ผู้ใช้กลุ่มใดบ้าง

ประชาคมมหาวิทยาลัย (นิสิต / นักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการภายในมหาวิทยาลัย) เท่านั้น

บุคคลทั่วไป (บุคคลภายนอก) เท่านั้น

ทั้งสองกลุ่ม

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

29. นอกจากการให้บริการผลงานทางวิชาการของประชาคมมหาวิทยาลัยแล้ว ท่านได้จัดให้มีบริการใดอีกบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] บริการให้ผู้ใช้งานโหลดคู่มือการใช้งาน

[] บริการให้ผู้ใช้งานโหลดคู่มือการสืบค้น

[] บริการนำเข้าผลงานของบุคลากรภายในสถาบัน

[] บริการอบรมการนำส่งผลงานด้วยตนเอง

[] บริการแปลงทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นดิจิทัล (Digitization)

[] บริการจัดทำเมทาเดตา

[] บริการอบรมการใช้งานคลังสถาบัน

[] บริการให้คำแนะนำการใช้ระบบ

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

30. ห้องสมุดของท่านมีวิธีการให้บริการคลังสถาบันผ่านระบบใด

[] ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

[] ให้บริการผ่านระบบอินทราเน็ต

วิธีการประชาสัมพันธ์

31. ห้องสมุดของท่านจัดให้มีการประชาสัมพันธ์คลังสถาบันหรือไม่ และด้วยวิธีใด

[] มีการประชาสัมพันธ์ ด้วยวิธีการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() แจ้งให้ทราบในกิจกรรมปฐมนิเทศนิสิต / นักศึกษาใหม่

() จัดทำประกาศบนเว็บไซต์ห้องสมุด

() แจ้งให้ทราบผ่านจุลสาร / ข่าวสารห้องสมุด

() แจ้งให้ทราบผ่านสื่อสังคม (เช่น Facebook, Twitter เป็นต้น) ของห้องสมุด

() จัดทำบล็อก (Blog) แนะนำคลังสถาบัน

() ส่งจดหมายเวียนไปตามคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย

() ติดป้ายประกาศบริเวณคณะ / ภาควิชาของมหาวิทยาลัย

() จัดทำแผ่นพับ / โบปลิวแจกบริเวณมหาวิทยาลัย

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

[] ไม่มีการประชาสัมพันธ์ เนื่องจาก

.....

การประเมินผล

32. ในระยะเวลาที่ผ่านมา ท่านได้จัดให้มีการประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันหรือไม่

[] มีการประเมินผล

[] ไม่มีการประเมินผล เนื่องจาก (โปรดระบุเหตุผล และข้ามไปตอบแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3)

.....

33. ท่านประเมินผลการจัดการและการดำเนินงานคลังสถาบันโดยทำการประเมินจากกลุ่มใด และด้วยวิธีใด
 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] ผู้ใช้บริการ ด้วยวิธีการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() สังเกต

() ตอบแบบสอบถาม

() สัมภาษณ์

() เก็บสถิติการใช้

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

[] ผู้ปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() สังเกต

() ตอบแบบสอบถาม

() สัมภาษณ์

() เก็บสถิติการปฏิบัติงาน

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ด้วยวิธีการ (โปรดระบุ)

34. ห้วงสมมุติของท่านนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้อย่างไร

.....

ปัญหา	ระดับของปัญหา					ไม่ ประสบ ปัญหา
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน (ต่อ) 14. อื่น ๆ (โปรดระบุ)						
เทคโนโลยีที่ใช้ 1. ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ 2. ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่ำกว่า ความต้องการ 3. ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีราคาสูง 4. ฮาร์ดแวร์ที่ใช้มีความหลากหลายทั้งรุ่น ยี่ห้อ ทำให้เกิด ความยุ่งยากในการใช้งานร่วมกัน 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)						
การให้บริการ 1. บริการที่เปิดให้แก่ผู้ใช้มีจำนวนน้อย 2. ไม่สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม 3. การให้บริการสามารถทำได้แค่ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่ สามารถออกไปให้บริการภายนอกได้ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)						
การประชาสัมพันธ์ 1. วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ได้ ทุกกลุ่ม 2. วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่มีความหลากหลายทำให้ไม่ สามารถเข้าถึงผู้ใช้ได้ทุกกลุ่ม 3. วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ใช้ 4. ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีระยะสั้นเกินไป ทำ ให้การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)						
การประเมินผล 1. วิธีที่ใช้ในการประเมินไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการจัดการคลังสถาบัน

ด้านนโยบาย

.....
.....

ด้านงบประมาณ

.....
.....

ด้านบุคลากร

.....
.....

ด้านทรัพยากรสารสนเทศในคลังสถาบัน

.....
.....

ด้านเทคโนโลยีที่ใช้

.....
.....

ด้านการให้บริการ

.....
.....

ด้านการประชาสัมพันธ์

.....
.....

ด้านการประเมินผล

.....
.....

**ผู้อำนวยการ หรือ หัวหน้าห้องสมุด หรือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการคลังสถาบัน
ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย**

พงษ์พิชญ์ ต่วนภูษา. ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2555.

ธิตี วัชรสินธพชัย. หัวหน้าฝ่ายคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยชินวัตร. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2555.

สายธาร สุขเมธธิดคม. หัวหน้ากลุ่มวิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2555.

ชนิดา จรรย์พรพงศ์. ประธานคณะกรรมการ CUIR คลังปัญญาจุฬาเพื่อประเทศไทย สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2555.

จันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์. บรรณารักษ์งานจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2555.

สุดใจ ธนไพศาล. ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555.

พรจิตต์ หมี่งาม. รองผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและสารสนเทศ หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล. สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2555.

วิยะดา ศิริมาถนนท์. หัวหน้างานจัดการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2555.

แจ่มจันทร์ นพบุตรกานต์. ผู้อำนวยการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2555.

เจษฎา โมกขกุล. ผู้อำนวยการ สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2555.

สายพิณ วิไลรัตน์. ผู้อำนวยการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม
2555.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอนุรักษ์ อยู่วัง เกิดวันจันทร์ที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2531 ที่อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2552 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับ ปริญญาโทหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553